

TBC

**"TBC Bank" ATB
Moliyaviy hisoboti va
Auditorlik xulosasi
31 dekabr, 2021 yil**

Mustaqil auditorning auditorlik hisoboti

“TBC Bank” Aksiyadorlik tijorat banki Aksiyadorlari va Kuzatuv kengashiga:

Fikr

Bizning fikrimizcha, moliyaviy hisobot “TBC Bank” Aksiyadorlik tijorat bankining (bundan buyon – “Bank”) 2021 yil 31 dekabr holatidagi moliyaviy holatini, shuningdek, ko’rsatilgan sanadagi yakunlangan yil uchun moliyaviy natijalar va pul oqimlarini barcha muhim jihatlarda Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga (MHXS) muvofiq aniq aks ettiradi.

Audit predmeti

Biz Bankning moliyaviy hisobotlar auditini o’tkazdik, u quyidagilarni o’z ichiga oladi:

- 2021 yil 31 dekabr holatiga moliyaviy holat to’g’risidagi hisobot;
- ko’rsatilgan sanada yakunlangan yil uchun foyda yoki zarar va boshqa umumiy daromad to’g’risidagi hisobot;
- ko’rsatilgan sanada yakunlangan yil uchun xususiy kapitaldagi o’zgarishlar to’g’risidagi hisobot;
- ko’rsatilgan sanada yakunlangan yil uchun pul mablag’lari harakati to’g’risidagi hisobot;
- moliyaviy hisobotga izohlar, shu jumladan hisob siyosati qoidalari va boshqa tushuntirish ma’lumotlari.

Fikr bildirish uchun asos

Biz auditni Xalqaro Audit Standartlariga (XAS) muvofiq o’tkazdik. Ushbu standartlar bo’yicha bizning majburiyatlarimiz hisobotimizning "Moliyaviy hisobotlar auditini bo’yicha Auditorning javobgarliklari" bo’limida batafsil tavsiflangan.

Bizning fikrimizcha, biz olgan auditorlik dalillari fikrimizni ifodalash uchun asos bo’lishi uchun yetarli va mos keladi.

Mustaqillik

Biz Buxgalterlar uchun xalqaro axloq standartlari kengashi (BXASK kodeksi) tomonidan chiqarilgan Professional buxgalterlar uchun xalqaro axloq kodeksiga (Xalqaro mustaqillik standartlarini o’z ichiga olgan) va O’zbekiston Respublikasi Auditorlarning kasb etikasi Kodeksi va O’zbekiston Respublikasida moliyaviy hisobot auditini o’tkazishda qo’llaniladigan auditorlar va auditorlik tashkilotlarining mustaqilligi qoidalarining axloqiy talablariga muvofiq Bankdan mustaqilmiz. Biz BXASK kodeksi va O’zbekiston Respublikasi Auditorlarning kasb etikasi Kodeksining boshqa talablariga muvofiq boshqa axloqiy majburiyatlarni bajardik.

Rahbariyat va Kuzatuv kengashining moliyaviy hisobot uchun javobgarligi

Rahbariyat ushbu moliyaviy hisobotlarni MHXSga muvofiq tayyorlash va to’g’ri ma’lumot berish hamda vijdotsiz harakatlar yoki xatolik tufayli noto’g’ri ma’lumotlardan xoli moliyaviy hisobotlarni tayyorlash uchun rahbariyat tomonidan zarur deb hisoblangan ichki nazorat tizimi uchun javobgardir.

Moliyaviy hisobotlarni tayyorlashda rahbariyat Bankning uzluksiz faoliyatini davom ettirish qobiliyatini baholash, tegishli holatlarda faoliyatning uzluksizligiga oid ma’lumotlarni oshkor qilish va faoliyatning uzluksizligi tamoyili asosida hisobot berish uchun javobgardir, rahbariyat Bankni tugatish niyatida bo’lgan holat yoki uning faoliyatini tugatishdan boshqa muqobil tanlovi bo’lmagan holat bundan mustasno.

Korporativ boshqaruv uchun javobgar shaxslar Bankning moliyaviy hisobotini tayyorlashni nazorat qilish uchun javobgardirlar.

Moliyaviy hisobot auditi bo'yicha auditorning majburiyatlari

Bizning maqsadlarimiz moliyaviy hisobotda vijdotsizlik harakatlari yoki xatolik tufayli noto'g'ri ma'lumotlar yo'qligi to'g'risida va bizning fikrimizni o'z ichiga olgan auditorlik xulosasini chiqarishda oqilona ishonch hosil qilishdir. Oqilona ishonch yuqori darajadagi ishonchdir, lekin XAS ga muvofiq o'tkazilgan audit har doim noto'g'ri ma'lumotlar mavjud bo'lganda, ularni aniqlab berishga kafolat bermaydi. Noto'g'ri ma'lumotlar vijdotsizlik harakatlari yoki xatolik natijasida yuzaga kelishi mumkin va agar ular foydalanuvchilarning ushbu moliyaviy hisobotlar asosida qabul qilingan iqtisodiy qarorlariga alohida yoki umumiy tarzda ta'sir qilishini taxmin qilish mumkin bo'lsa, muhim masala hisoblanadi.

XASga muvofiq o'tkaziladigan audit doirasida biz professional mulohaza yuritamiz va butun audit davomida professional skeptisizmni saqlaymiz. Bundan tashqari, biz quyidagilarni bajaramiz:

- vijdotsizlik harakatlari yoki xatolik tufayli moliyaviy hisobotning noto'g'ri ko'rsatilishi xavflarini aniqlaymiz va baholaymiz; ushbu xavflarga javoban audit protseduralarini ishlab chiqamiz va amalga oshiramiz; fikrimizni ifodalash uchun asos bo'ladigan yetarli va tegishli bo'lgan auditorlik dalillarini olamiz. Vijdotsizlik harakatlari natijasida noto'g'ri ma'lumotni aniqlamaslik xavfi xatolik tufayli noto'g'ri ma'lumotni aniqlamaslik xavfidan kattaroqdir, chunki vijdotsizlik harakatlari til biriktirish, qalbakilashtirish, qasddan o'tkazib yuborish, noto'g'ri ma'lumot berish yoki ichki nazorat tizimini chetlab o'tishni o'z ichiga olishi mumkin;
- Bankning ichki nazorat tizimining samaradorligi to'g'risida fikr bildirish maqsadida emas, balki vaziyatlarga mos keladigan audit protseduralarini ishlab chiqish maqsadida auditga tegishli ichki nazorat tizimi haqida tushunchaga ega bo'lamiz;
- qo'llanilayotgan hisob siyosatining to'g'riligini hamda rahbariyat tomonidan hisobga olingan baholash ko'rsatkichlarining va tegishli ma'lumot oshkoraligining asosililigini baholaymiz;
- rahbariyat tomonidan faoliyatning uzluksizligini qo'llashning maqsadga muvofiqligi va olingan auditorlik dalillari asosida Bankning o'z faoliyatini davom ettirish qobiliyatiga jiddiy shubha tug'dirishi mumkin bo'lgan voqea yoki sharoitlar bilan bog'liq jiddiy noaniqlik mavjudligi to'g'risida xulosa chiqaramiz. Agar biz jiddiy noaniqlik mavjud degan xulosaga kelsak, biz auditorlik hisobotida moliyaviy hisobotdagi ma'lumotlarni tegishli ravishda oshkor qilishga e'tibor qaratishimiz yoki, agar bunday oshkor qilish noo'rin bo'lsa, fikrimizni o'zgartirishimiz kerak. Bizning xulosalarimiz auditorlik xulosamiz sanasigacha olingan auditorlik dalillariga asoslanadi. Biroq, kelajakdagi voqealar yoki sharoitlar Bankning uzluksiz faoliyatini davom ettirish imkoniyatini to'xtatishiga olib kelishi mumkin;
- moliyaviy hisobotlarning bir butun sifatida taqdim etilishini, ularning tuzilishi va mazmunini, shu jumladan, ma'lumotlarning oshkor qilinishini hamda moliyaviy hisobotlar asosida yotuvchi operatsiyalar va hodisalarni ular haqqoniy taqdim etiladigan tarzda taqdim etishini baholaymiz.

Biz Kuzatuv kengashi bilan ma'lumot munosabatlarini olib boramiz, ularning e'tiboriga auditning rejalashtirilgan ko'lamini va muddatlari to'g'risidagi ma'lumotlarni, shuningdek, audit natijalari bo'yicha muhim izohlarni, shu jumladan audit jarayonida ichki nazorat tizimidagi biz aniqlagan muhim kamchiliklarni yetkazamiz.

Otabek Abduqodirov

Bosh direktor vazifasini bajaruvchi

O‘zbekiston Respublikasi Moliya
vazirligi tomonidan 2017 yil 28 iyulda
berilgan 05618-sonli auditorlik guvohnomasi

O‘zbekiston Respublikasi Markaziy
banki tomonidan 2018-yil 27-avgustda
berilgan 9/19-sonli auditorlik guvohnomasi

“PricewaterhouseCoopers” MChJ Auditorlik tashkiloti
2022 yil 27 aprel, Toshkent, O‘zbekiston

Moliyaviy holat to'g'risidagi hisobot

<i>Ming so'mda</i>	Izoh	31 dekabr 2021 yil	31 dekabr 2020 yil
AKTIVLAR			
Pul mablag'lari va ularning ekvivalentlari	7	412,036,444	80,828,373
Boshqa banklardagi mablag'lar	8	3,593,902	1,386
Mijozlarga kreditlar va avanslar	9	345,538,586	15,051
Qarz qimmatli qog'ozlariga investitsiyalar	10	167,925,780	91,906,986
Boshqa aktivlar	11	18,892,689	3,067,614
Kechiktirilgan soliq aktivi	20	34,054,646	4,479,174
Asosiy vositalar	12	38,883,783	17,489,583
Nomoddiy aktivlar	12	40,123,237	7,107,551
Foydalanish huquqi shaklidagi aktivlar	13	28,674,986	8,286,616
JAMI AKTIVLAR		1,089,724,053	213,182,334
MAJBURIYATLAR			
Boshqa banklar mablag'lari		-	1,620
Mijoz mablag'lari	14	713,212,634	1,073,642
Ijara bo'yicha majburiyatlar	13	30,265,640	7,341,667
Boshqa majburiyatlar	15	20,717,343	6,567,490
JAMI MAJBURIYATLAR		764,195,617	14,984,419
XUSUSIY KAPITAL			
Aksiyadorlik kapitali	16	438,202,053	221,746,927
Emissiya daromadi		26,005,092	-
Jamg'arilgan yo'qotishlar		(138,678,709)	(23,549,012)
JAMI XUSUSIY KAPITAL		325,528,436	198,197,915
JAMI MAJBURIYATLAR VA XUSUSIY KAPITAL		1,089,724,053	213,182,334

Boshqaruv nomidan 2022 yil 27 aprelda tasdiqlangan va imzolangan.

Spartak Tetrashvili
Boshqaruv Raisi

David Melikidze
Moliyaviy direktor

Foyda yoki zarar va boshqa to'g'ri daromad to'g'risidagi hisobot

Ming so'mda	Izoh	2021	2020
Samarali foiz stavka usulidan foydalangan holda hisoblangan foiz daromadi	17	63,868,237	9,874,986
Boshqa shunga o'xshash harajatlar	17	(42,711,082)	(425,832)
Sof foiz marjasi va shunga o'xshash daromad		21,157,155	9,449,154
Kreditni yo'qotish bilan bog'liq baholangan zahira	7-10	(7,449,750)	(6,389)
Sof foiz marjasi va kredit yo'qotish bilan bog'liq xazira yaratilganidan keyin shunga o'xshash daromad		13,707,405	9,442,765
Komissiya daromadlari	18	2,862,275	84,725
Komissiya harajatlari	18	(13,047,375)	(438,473)
Chet el valyutasini qayta baholashdan olingan harajatlarni chegirib tashlagan holda daromad		72,689	143,930
Chet el valyutasi bilan operatsiyalar bo'yicha daromadlar chegirib tashlangan holda harajatlar		(59,024)	261,824
Ma'muriy va boshqa operatsion harajatlar	19	(148,241,139)	(37,522,957)
Soliq solishgacha bo'lgan zarar		(144,705,169)	(28,028,186)
Foyda solig'i bo'yicha daromad	20	29,575,472	4,479,174
YIL ICHIDAGI ZARAR		(115,129,697)	(23,549,012)
Davr uchun boshqa umumiy yo'qotishlar		-	-
DAVR UCHUN JAMI UMUMIY YO'QOTISHLAR		(115,129,697)	(23,549,012)
Qaytarilishi kerak bo'lgan yo'qotishlar:			
- Bank mulkdorlariga		(115,129,697)	(23,549,012)
Yil ichidagi yo'qotishlar		(115,129,697)	(23,549,012)
Qaytarilishi kerak bo'lgan jami umumiy yo'qotishlar:			
- Bank mukdollariga		(115,129,697)	(23,549,012)
Yil davomida jami umumiy yo'qotishlar		(115,129,697)	(23,549,012)

Xususiy kapitaldagi o'zgarishlar to'g'risidagi hisobot

Ming so'mda	Izoh	Aksiyadorlik kapital	Emission daromad	Taqsimlanmagan daromad	Jami xususiy kapital
2020 yil 11 aprel holatidagi qoldiq - (Ro'yxatga olingan sana)		-	-	-	-
Davr uchun zarar		-	-	(23,549,012)	(23,549,012)
Davr uchun jami umumiy zarar		-	-	(23,549,012)	(23,549,012)
Aksiya emissiyasi	14	221,746,927	-	-	221,746,927
2021 yil 1 yanvar holatidagi qoldiq		221,746,927	-	(23,549,012)	198,197,915
Davr uchun zarar		-	-	(115,129,697)	(115,129,697)
Davr uchun jami umumiy zarar		-	-	(115,129,697)	(115,129,697)
Aksiya emissiyasi	14	216,455,126	26,005,092	-	242,460,218
2021 yil 31 dekabr holatiga qoldiq		438,202,053	26,005,092	(138,678,709)	325,528,436

Pul mablag'lari harakati to'g'risidagi hisobot

Ming so'mda	Izoh	2021	2020
Operatsion faoliyatdan olingan pul oqimlari			
Samarali foiz stavka usulidan foydalangan holda olingan foiz daromadi		56,195,090	9,594,085
Olingan foizlar		(38,233,915)	(425,832)
Olingan komissiyalar		2,862,275	84,725
To'langan komissiyalar		(13,047,375)	(438,472)
Chet el valyuta operatsiyalaridan olingan sof (harajatlar)\daromad		(59,024)	261,824
Xodimlar ta'minoti bilan bog'liq harajatlar		(61,736,508)	(24,606,343)
To'langan ma'muriy va boshqa operatsion harajatlar		(59,430,029)	(4,739,701)
Operatsion aktivlar va majburiyatlar o'zgarishidan oldin operatsion faoliyatda foydalanilgan pul oqimlari		(113,449,486)	(20,269,714)
<i>Sof (o'sishi) quyidagilar bo'yicha:</i>			
- mijozlarga berilgan kreditlar va avanslar, shu jumladan moliyaviy ijara bo'yicha debitorlik qarzlari		(346,253,165)	(16,429)
- boshqa bankdagi mablag'lar		(3,592,515)	-
- boshqa nomoliyaviy aktivlar		(15,818,686)	(3,064,457)
<i>Sof (o'sishi) quyidagilar bo'yicha:</i>			
- mijozlar mablag'lari		710,840,072	1,073,642
Operatsion faoliyatda foydalaniladigan sof pul mablag'lari		231 726 220	(22,276,958)
Investitsion faoliyatdan olingan pul oqimlari			
Amortizatsiya qilingan qiymat bo'yicha hisobga olingan qarz qimmatli qog'ozlariga investitsiyalarni sotib olish		(184,219,556)	(91,632,483)
Amortizatsiya qilingan qiymat bo'yicha baholanadigan qarz qimmatli qog'ozlarini so'ndirishdan olingan daromad		109,147,400	-
Asosiy vositalar va nomoddiy aktivlarni sotib olish	12	(62,519,129)	(27,153,042)
Investitsiya faoliyatida foydalaniladigan sof pul mablag'lari		(137,591,285)	(118,785,525)
Moliyaviy faoliyatdan olingan pul oqimlari			
Aksiya emissiyasi	16	242,460,218	221,746,927
Ijara bo'yicha majburiyatlarining asosiy summasini qaytarish	13	(5,459,771)	-
Moliyaviy faoliyatdan olingan sof pul mablag'lari		237,000,447	221,746,927
Valyuta kursi o'zgarishining pul mablag'lari va ularning ekvivalentlariga ta'siri			
		72,689	143,929
Pul mablag'lari va ularning ekvivalentlarining sof o'sishi			
Davr boshidagi pul mablag'lari va ularning ekvivalentlari	7	80,828,373	-
Yil oxiridagi pul mablag'lari va ularning ekvivalentlari	7	412,036,444	80,828,373

1. Kirish

TBC Bank ATBning (bundan buyon – “Bank”) ushbu moliyaviy hisobotlari 31 dekabr, 2021 yil sanada yakunlangan yil uchun Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga muvofiq tuzilgan.

Bank 2020 yil fevral oyida ro'yxatdan o'tgan va O'zbekiston Respublikasi hududida yuridik manziliga ega. Bank aksiyadorlarning o'z ulushlari doirasida javobgar bo'lgan aksiyadorlik tijorat banki bo'lib, O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari talablariga muvofiq tashkil etilgan. 2021 yil dekabr oyida Bank har birining nominal qiymati 1000 so'm bo'lgan 174,215,126 dona aksiya chiqardi. Aksiyalar Yevropa tiklanish va taraqqiyot banki (YTTB) va Xalqaro moliya korporatsiyasi tomonidan sotib olingan. 2021 yil va 2020 yil 31 dekabr holatiga ko'ra, Bankning bevosita va yakuniy bosh kompaniyalari quyidagilar bo'lgan:

31 dekabr holatiga ko'ra ulush egaligi %		
Aksiyadorlar	2021	2020
TBC Bank Group PLC	60.24%	100.00%
Yevropa tiklanish va taraqqiyot banki	19.88%	-
Xalqaro moliya korporatsiyasi	19.88%	-
Jami	100.00%	100.00%

TBC BANK GROUP PLC (bundan buyon – “TBCG”), Buyuk Britaniyada ro'yxatdan o'tgan ochiq turdagi aksiyadorlik kompaniyasi. TBCG aksiyalari Buyuk Britaniya Listing boshqarmasining Rasmiy ro'yxatining premium listing segmentiga kiritilgan va listing qimmatli qog'ozlar uchun London fond birjasining Asosiy bozorida savdoga ruxsat etilgan.

Asosiy faoliyat. Bank faoliyatining asosiy yo'nalishi O'zbekiston Respublikasi hududida chakana va mikro bank operatsiyalari, shuningdek jismoniy shaxslar, korporativ tashkilotlar, kichik va o'rta biznes (“KO'B”) subyektlarini o'z ichiga olgan universal bank operatsiyalari hisoblanadi. Bank 2020 yil 11-apreldan boshlab O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki (O'RMB) tomonidan berilgan bosh bank litsenziyasi asosida faoliyat ko'rsatmoqda.

Bank 2002 yil 5 apreldagi "Fuqarolarning banklardagi omonatlarini himoya qilish kafolatlari to'g'risida" 360-II-sonli O'zbekiston Respublikasi Qonuni bilan tasdiqlangan omonatlarni davlat sug'urtalash dasturida ishtirok etadi. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti 2008 yil 28 noyabrda, bank litsenziyasi bekor qilingan taqdirda, depozit miqdoridan qat'i nazar, depozitlar uchun 100% qaytarilishini to'lashni kafolatlaydigan PF-4057-sonli Farmonni tasdiqladi.

2021 yil 31 dekabr holatiga ko'ra Bankning O'zbekiston Respublikasida 1 ta filiali mavjud (2020 yil 31 dekabr: 1 ta filial).

Yuridik manzil. Bank quyidagi manzilda ro'yxatdan o'tgan: O'zbekiston Respublikasi, 100084, Toshkent sh., Yunusobod tumani, Amir Temur ko'chasi, 118/1.

Hisobot taqdimoti valyutasi. Ushbu moliyaviy hisobot, o'zbek so'mida (“so'm”) taqdim etilgan, agar boshqasi ko'rsatilmagan bo'lsa.

2. Bank faoliyat yuritayotgan iqtisodiy muhit

Bank o'z faoliyatini asosan O'zbekiston Respublikasida amalga oshiradi. Binobarin, Bank rivojlanayotgan bozor xususiyatlariga ega bo'lgan O'zbekiston Respublikasining iqtisodiy va moliyaviy bozorlariga ta'siri ostida turadi. Huquqiy, soliq va me'yoriy bazalar rivojlanishda davom etmoqda, biroq har xil talqin va tez-tez o'zgarib turadi, bu esa boshqa huquqiy va soliq to'siqlari bilan birgalikda O'zbekiston Respublikasida faoliyat yuritayotgan korxonalar duch keladigan muammolarni yanada kuchaytiradigan turli sharhlar va tez-tez kuzatiladigan o'zgarishlar ta'siri ostida turadi.

COVID-19 pandemiyasining avj olishi va butun dunyo bo'ylab davlatlar tomonidan pandemiya tarqalishining oldini olish bo'yicha ko'rilayotgan chora-tadbirlar Bankga sezilarli ta'sir ko'rsatdi. Ushbu chora-tadbirlar Bankdan o'z operatsion faoliyatini boshlash va bank mahsulotlarini ishga tushirish sanalarini keyinga surishni talab qildi. Shuning uchun rahbariyat 2025 yil oxirigacha muddatga bir qancha turli ssenariylarni modellashtirdi. Modellashtirilgan taxminlar COVID-19 cheklovlari va qoidalarining kutilayotgan potensial ta'siriga, shuningdek, davr mobaynida rahbariyatning taklif etilgan javoblariga asoslanadi. 2020 yil mart oyida joriy etilgan karantin choralari 2020 yil avgustidan boshlab bekor qilindi. Davlat organlari pandemiya holatiga qarshi kelgusi chora-tadbirlar, masalan, o'zini-o'zi izolyatsiya qilish rejimi to'g'risida hech qanday e'lon bermadi. Bank Rivojlanish strategiyasida aks ettirilgan bazaviy ssenariyga muvofiq o'z faoliyatini davom ettirmoqda.

2021 yil davomida O'zbekistonda 2018-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasini amalga oshirish doirasida Prezidentimiz tashabbusi bilan muhim islohotlar amalga oshirildi. So'nggi yillarda valyuta konvertatsiyasi va eksport savdosi natijasida olingan xorijiy valyutani majburiy sotish bo'yicha asosiy cheklovlar bekor qilindi, eksport operatsiyalari bo'yicha hisob-kitob muddati uzaytirildi, davlat xizmatlarini ko'rsatishning yagona tizimi joriy etildi va boshqa ijobiy o'zgarishlar joriy qilindi. Moliyaviy hisobot O'zbekiston Respublikasidagi biznes yuritish muhitining bank faoliyati va moliyaviy holatiga ta'sirining rahbariyat tomonidan baholanishini aks ettiradi.

Bankning moliyaviy holati va faoliyati natijalariga O'zbekiston Respublikasida siyosiy va iqtisodiy o'zgarishlar, shu jumladan O'zbekiston Respublikasi moliya bozorlariga va umuman iqtisodiyotga sezilarli ta'sir ko'rsatadigan amaldagi va kelajakdagi qonun hujjatlari va soliq qoidalarining qo'llanilishi ta'sir ko'rsatadi. Bank rahbariyati umuman bank sektoriga va xususan, Bankning moliyaviy holatiga ta'sir qilishi mumkin bo'lgan barcha o'zgarishlarni oldindan aytib bera olmaydi.

O'zbekiston Respublikasi 2021 yilning 12 oyi yakunlari bo'yicha quyidagi asosiy iqtisodiy ko'rsatkichlar bilan tavsiflanadi:

- Inflyatsiya: 9,98% (2020 yil: 11,1%)
- Rasmiy kurs: 2021 yil 31 dekabr: 1 AQSh dollari = 10 837,66 so'm (2020 yil 31 dekabr: 1 AQSh dollari = 10 476,92 so'm)
- YaIM o'sishi: 6,2% (2020 yil: 1,6%)
- O'RMBning qayta moliyalash stavkasi: 14% (2020 yil: 16%)

3. Hisob siyosatining asosiy tamoyillari

Hisobot taqdimotining asoslari. Ushbu moliyaviy hisobot moliyaviy vositalarni adolatli qiymat bo'yicha dastlabki tan olish va foyda yoki zarar orqali adolatli qiymat va boshqa to'liq daromad orqali adolatli qiymat bo'yicha baholanadigan asosiy vositalarni, investitsion ko'chmas mulkni, moliyaviy vositalarni qayta baholashga kiritilgan o'zgartirishlar bilan, tarixiy qiymat bo'yicha hisobga olish qoidalariga asoslanib, Moliyaviy Hisobotning Xalqaro Standartlariga (MHXS) muvofiq tuzilgan. Ushbu moliyaviy hisobotni tayyorlashda qo'llanilgan hisob siyosatining tamoyillari quyida keltirilgan. Ushbu tamoyillar, agar boshqasi ko'rsatilmagan bo'lsa, hisobotda taqdim etilgan barcha davrlarga nisbatan izchil tatbiq etilgan. 5-izohga qarang.

Moliyaviy vositalar - baholashga asosiy yondashuvlar. Adolatli qiymat - bu baholash sanasida bozor ishtirokchilari o'rtasidagi oddiy bitim tuzishda aktivni sotishda olinishi mumkin bo'lgan yoki majburiyatni topshirishda to'lanishi mumkin bo'lgan narx. Adolatli qiymatning eng yaxshi tasdig'i faol bozordagi kotirovka narxidir. Faol bozor - bu aktiv yoki majburiyat bo'yicha operatsiyalar doimiy ravishda baholash ma'lumotlarini olish uchun yetarli chastota va hajmda amalga oshiriladigan bozordir. Faol bozorda sotiladigan moliyaviy vositalarning adolatli qiymati alohida aktiv yoki majburiyat uchun

kotirovka qilingan narxni ularning korxona tomonidan egalik qilinadigan soniga ko'paytirish orqali olingan summa sifatida o'lchanadi.

Hatto bozorning odatdagi kunlik savdo hajmi tashkilot ega bo'lgan aktivlar va majburiyatlar miqdorini o'zlashtirish uchun yetarli bo'lmasa ham, alohida operatsiyada pozitsiyalarni sotish uchun buyurtma berish kotirovka qilinayotgan narxga ta'sir qilishi mumkin bo'lgan holatda ham shu holat kuzatiladi. Faol bozorda sotilmaydigan moliyaviy vositalar yoki boshqa moliyaviy aktivlar va majburiyatlar portfeli baholash sanasida bozor ishtirokchilari o'rtasidagi oddiy bitimda ma'lum bir tavakkalchilikni o'z zimmasiga olganlik uchun sof uzun pozitsiyani (ya'ni aktivni) sotishda olinadigan yoki ma'lum bir tavakkalchilikni o'z zimmasiga olganlik uchun sof qisqa pozitsiyani (ya'ni majburiyatni) topshirishda to'lanadigan narxga asoslangan moliyaviy aktivlar va moliyaviy majburiyatlar guruhining adolatli qiymati bo'yicha baholanadi.

Baholash modellari, masalan, diskontlangan pul oqimlari modeli, shuningdek, mustaqil tomonlar o'rtasidagi o'xshash operatsiyalar ma'lumotlariga yoki investitsiya obyektining joriy qiymatiga asoslangan modellar bitimlar qiymati to'g'risidagi bozor ma'lumoti yopiq bo'lgan moliyaviy vositalarning adolatli qiymatini aniqlash uchun foydalaniladi. Adolatli qiymatni baholash natijalari adolatli qiymat ierarxiyasi darajalari bo'yicha tahlil qilinadi va quyidagicha taqsimlanadi: (i) 1-daraja bir xil aktivlar yoki majburiyatlar uchun faol bozorlarda kotirovka qilingan narxlarda (tuzatilmaydigan) baholashni o'z ichiga oladi, (ii) 2-daraja – barcha muhim dastlabki ma'lumotlar aktiv yoki majburiyat uchun to'g'ridan-to'g'ri (masalan, narxlar) yoki bilvosita (masalan, narxlar bo'yicha hisoblangan) kuzatiladigan baholash modeli yordamida olingan baholar, va (iii) faqat kuzatildaigan bozor ma'lumotlariga asoslanmagan 3-daraja baholari (ya'ni, baholash uchun kuzatilmaydigan dastlabki ma'lumotlarning sezilarli miqdori talab qilinadi). Adolatli qiymat ierarxiyasida bir darajadan boshqa darajaga o'tkazish hisobot davri oxirida sodir bo'lgan deb hisoblanadi. 23-izohga qarang.

Kelishuv harajatlari moliyaviy vositani sotib olish, chiqarish yoki hisobdan chiqarish bilan bog'liq bo'lgan qo'shimcha harajatlardir. Qo'shimcha harajatlari, agar bitim amalga oshirilmagan bo'lsa, amalga oshirilmaydigan harajatlardir. Kelishuv harajatlari agentlarga (shu jumladan savdo agenti sifatida ishlaydigan xodimlar), maslahatchilarga, brokerlarga va dilerlarga to'lanadigan to'lovlar va summalarni, tartibga solish organlari va birjalarga to'lanadigan to'lovlarni, mulkni topshirish uchun olinadigan soliq va yig'imlarni o'z ichiga oladi. Kelishuv harajatlari qarz majburiyatlari bo'yicha mukofotlar yoki chegirmalar, moliyaviy harajatlari, ichki ma'muriy harajatlari yoki saqlash harajatlari kirmaydi.

Amortizatsiya qilingan qiymat - bu moliyaviy vositaning dastlabki tan olish paytidagi asosiy qarz chegirib tashlangan holdagi narxi, lekin hisoblangan foizlarni o'z ichiga olgan holda, moliyaviy aktivlar bo'yicha esa kutilayotgan kredit yo'qotishlar uchun baholash zaxirasini chegirib tashlagan holda. Hisoblangan foizlar, tan olinishi kechiktirilgan operatsion harajatlarning amortizatsiyasini va samarali foizlar stavkasi usuli yordamida qaytarish summasiga har qanday mukofot yoki chegirmani o'z ichiga oladi. Hisoblangan foizli daromadlar va hisoblangan foizlar bo'yicha harajatlari, shu jumladan hisoblangan kupon daromadi va amortizatsiya qilingan chegirma yoki mukofot (agar kechiktirilgan komissiya bo'lsa) alohida ko'rsatilmaydi, biroq ular moliyaviy holat to'g'risidagi hisobotda tegishli moddalarning balans qiymatiga kiritiladi.

Samarali foizlar stavkasi usuli – bu vositaning balans qiymati bo'yicha har bir davrda doimiy foiz stavkasini (samarali foiz stavkasi) ta'minlash uchun tegishli davr mobaynida foizli daromad yoki foiz harajatlari tan olish usuli.

Samarali foiz stavkasi - bu joriy moliyaviy vositaning kutilayotgan muddati yoki agar kerak bo'lsa, qisqa vaqt ichida moliyaviy vositaning sof balans qiymatiga kelgusi pul to'lovlari yoki tushumlarini (kelajakdagi kredit yo'qotishlar bundan mustasno) diskontlash stavkasi.

Samarali foiz stavkasi, o'zgaruvchan foizli vositalarning pul oqimlarini keyingi foiz stavkasini o'zgartirish sanasiga qadar diskontlash uchun ishlatiladi, vosita uchun belgilangan o'zgaruvchan stavka bo'yicha kreditning tarqalishini aks ettiruvchi mukofot yoki chegirma yoki bozor qiymatiga bog'liq bo'lmagan boshqa o'zgaruvchan omillar bundan mustasno. Bunday mukofotlar yoki chegirmalar vositaning amal qilish muddati davomida amortizasiya qilinadi. Joriy qiymat hisob-kitobi samarali foiz stavkasining ajralmas qismi bo'lgan shartnoma taraflari o'rtasida to'langan yoki olingan barcha to'lovlarni o'z ichiga oladi.

Dastlabki tan olishda sotib olingan yoki yaratilgan kredit zaiflashgan (POCI) moliyaviy aktivlar uchun samarali foiz stavkasi kredit xavfiga moslashtiriladi, ya'ni. shartnomadagi pul oqimlari asosida emas, balki dastlabki tan olishda kutilayotgan pul oqimlari asosida hisoblanadi.

Moliyaviy vositalarni dastlabki tan olish. Foyda yoki zarar orqali adolatli qiymatda aks ettirilgan moliyaviy vositalar dastlab adolatli qiymatda tan olinadi. Boshqa barcha moliyaviy vositalar dastlab adolatli qiymatda, shu jumladan tranzaksiya harajatlarida tan olinadi. Dastlabki tan olishda adolatli qiymatning eng yaxshi dalili bitim narxidir. Dastlabki tan olish paytidagi daromad yoki zarar faqat adolatli narx va bitim narxi o'rtasida farq bo'lgan taqdirdagina tan olinadi, buni xuddi shu vositadagi joriy bozorda kuzatilishi mumkin bo'lgan boshqa operatsiyalar yoki baholash modeli sifatida faqat kuzatilishi mumkin bo'lgan bozor ma'lumotlaridan foydalanadigan baholash modeli tasdiqlaydi. kiritish. Dastlabki tan olingandan so'ng, amortizatsiya qilingan qiymat bo'yicha o'lchanadigan moliyaviy aktivlar va boshqa to'liq daromad orqali adolatli qiymat bo'yicha o'lchanadigan qarz vositalariga investitsiyalar uchun kutilayotgan kredit yo'qotishlari uchun zaxira tan olinadi, bu esa aktivning dastlabki tan olinishidan so'ng darhol buxgalteriya hisobi zarariga olib keladi.

Ushbu bozor uchun qonun yoki odat bo'yicha belgilangan muddatlarda etkazib berilishi kerak bo'lgan moliyaviy aktivlarni sotib olish va sotish ("standart shartlarda" sotib olish va sotish) savdo sanasida, ya'ni Bank sotib olish yoki sotish majburiyatini olgan sanada tan olinadi. moliyaviy aktiv. Boshqa barcha sotib olish operatsiyalari korxona moliyaviy vosita bo'yicha shartnoma tarafiga aylanganda tan olinadi.

Faol bozorda sotilmagan valyuta svoplari, valyuta forvardlarining adolatli qiymatini aniqlash uchun Bank diskontlangan pul oqimi modeli kabi baholash modellaridan foydalanadi. Dastlabki tan olishda, bitim narxi sifatida qabul qilingan adolatli qiymat va 3-darajali ma'lumotlardan foydalangan holda baholash modelidan foydalangan holda dastlabki tan olishda aniqlangan summa o'rtasida farqlar bo'lishi mumkin. Farqlar dastlab boshqa aktivlarda yoki boshqa aktivlarda tan olinadi. majburiyatlar va keyinchalik valyuta svoplari, valyuta forvardlari amal qilish muddati davomida tekis chiziqli amortizatsiya qilinadi.

1 yoki 2-darajali ma'lumotlardan foydalanilganda, natijada paydo bo'lgan farqlar darhol foyda yoki zararda tan olinadi.

Moliyaviy aktivlarning tasnifi va keyingi bahosi: baholash toifalari. Bank moliyaviy aktivlarni quyidagi o'lchov toifalari bo'yicha tasniflaydi: adolatli qiymat bo'yicha foyda yoki zarar orqali, adolatli qiymat bo'yicha boshqa to'liq daromad orqali va amortizatsiya qilingan qiymat bo'yicha. Qarz moliyaviy aktivlarini tasniflash va keyinchalik o'lchash quyidagilarga bog'liq: (i) asosiy aktivlar portfelini boshqarish bo'yicha Bankning biznes modeli va (ii) aktivning pul oqimlari xususiyatlari.

Moliyaviy aktivlarni tasniflash va keyinchalik baholash: biznes model. Biznes modeli bankning pul oqimlarini yig'ish uchun aktivlarni boshqarish usulini aks ettiradi: Bankning maqsadi (i) faqat aktivlardan shartnoma bo'yicha pul oqimlarini yig'ish ("shartnoma bo'yicha pul oqimlarini yig'ish uchun aktivlarni ushlab turish") yoki (ii) va shartnoma bo'yicha pul oqimlari va aktivlarni sotishdan kelib chiqadigan pul oqimlari ("shartnoma bo'yicha pul oqimlarini yig'ish va sotish uchun aktivlarga egalik qilish") yoki agar (i) ham, (ii) ham qo'llanilmasa, moliyaviy aktivlar "boshqa" biznes modellari sifatida tasniflanadi. va foyda yoki zarar orqali adolatli qiymatda baholanadi.

Biznes modeli aktivlar guruhi uchun (portfel darajasida) baholash sanasida ushlab turilgan portfel uchun belgilangan maqsadga erishish uchun Bank amalga oshirishni rejalashtirgan faoliyatning barcha tegishli dalillari asosida aniqlanadi. Bank o'z biznes modelini aniqlashda ko'rib chiqadigan omillar qatoriga portfelning maqsadi va tarkibi, tegishli aktivlar bo'yicha naqd pul oqimining tarixiy tajribasi, xavfni baholash va boshqarishga yondashuvlar, aktivlar rentabelligini baholash usullari va ijrochi kompensatsiya sxemalari kiradi. 4-Izohda Bank o'z moliyaviy aktivlari uchun biznes modellarini aniqlashda qo'llagan tanqidiy mulohazalar bayon etilgan.

Moliyaviy aktivlarni tasniflash va keyinchalik baholash: pul oqimlarining xususiyatlari. Agar biznes modeli shartnoma bo'yicha pul oqimlarini yig'ish yoki shartnoma bo'yicha pul oqimlarini yig'ish va sotish uchun aktivlarni ushlab turish bo'lsa, Bank pul oqimlari faqat asosiy qarz va foizlarni to'lashdan iboratmi yoki yo'qligini baholaydi ("faqat asosiy qarz va foizlarni tekshirish"). qarz va foizlar" yoki "SPPI-test"). O'rnatilgan derivativlarga ega moliyaviy aktivlar, ularning pul oqimlari faqat asosiy qarz va foizlarni to'lash yoki yo'qligini aniqlash uchun birgalikda ko'rib chiqiladi. Ushbu baholashni amalga oshirishda Bank shartnomadagi pul oqimlari asosiy kredit shartnomasi shartlariga mos keladimi yoki yo'qligini ko'rib chiqadi, ya'ni. foizlar faqat kredit xavfini, pulning vaqt qiymatini, asosiy kredit shartnomasining boshqa xavflarini va foyda marjasini hisobga olishni o'z ichiga oladi.

Agar shartnoma shartlarida asosiy kredit shartnomasi shartlariga zid bo'lgan xavf yoki o'zgaruvchanlik ta'siri nazarda tutilgan bo'lsa, tegishli moliyaviy aktiv tasniflanadi va foyda yoki zarar orqali adolatli qiymat bo'yicha baholanadi. Faqatgina asosiy qarz va foizlar bo'yicha to'lovlar uchun sinov aktivni dastlabki tan olishda amalga oshiriladi va keyinchalik qayta o'lchash amalga oshirilmaydi. 4-izohda Bank tomonidan faqat asosiy qarz va uning moliyaviy aktivlari bo'yicha foizlar bo'yicha to'lovlarni sinovdan o'tkazishda qo'llaniladigan tanqidiy mulohazalar bayon etilgan.

Moliyaviy aktivlarni qayta tasniflash. Moliyaviy vositalar faqat portfelni boshqarish bo'yicha biznes modeli o'zgargandagina qayta tasniflanadi. Qayta tasniflash biznes modeli o'zgargandan keyin birinchi hisobot davrining boshidan istiqbolli ravishda amalga oshiriladi. Korxona joriy yoki qiyosiy davr mobaynida o'z biznes modelini o'zgartirmagan va hech qanday qayta tasniflashni amalga oshirmagan.

Moliyaviy aktivlarning qadrsizlanishi: kutilayotgan kredit yo'qotishlar uchun zaxira. Prognozlariga asoslanib, Bank amortizatsiya qilingan qiymat bo'yicha va boshqa to'liq daromad orqali adolatli qiymat bo'yicha o'lchanadigan qarz vositalari bilan bog'liq kutilayotgan kredit yo'qotishlarini hamda kredit majburiyatlari va moliyaviy kafolat shartnomalaridan kelib chiqadigan xavflarni baholaydi. Bank kutilayotgan kredit yo'qotishlarini hisoblab chiqadi va har bir hisobot sanasida kredit yo'qotish uchun zaxirani tan oladi. kredit yo'qotishi quyidagilarni aks ettiradi: (i) mumkin bo'lgan natijalar oralig'ini baholash yo'li bilan aniqlangan xolis va ehtimollik bilan o'lchangan miqdor, (ii) pulning vaqt qiymati va (iii) o'tgan voqealar, joriy sharoitlar va kelajakdagi iqtisodiy istiqbollar haqidagi barcha asosli va qo'llab-quvvatlanadigan ma'lumotlar. hisobot sanasida ortiqcha harajat va harakatlarsiz mavjud bo'lgan shartlar.

Amortizatsiya qilingan qiymat bo'yicha o'lchanadigan qarz vositalari moliyaviy ahvol to'g'risidagi hisobotda kutilayotgan kredit yo'qotishlari uchun zaxirani hisobga olmaganda taqdim etiladi. Kredit majburiyatlari va moliyaviy kafolatlar uchun kutilayotgan kredit yo'qotishlar uchun alohida zaxira moliyaviy holat to'g'risidagi hisobotda majburiyat sifatida tan olinadi. Qarz vositalarining adolatli qiymati bo'yicha boshqa to'liq daromad orqali aks ettirilgan amortizatsiya qilingan qiymatidagi o'zgarishlar, kredit yo'qotishlari bo'yicha kutilayotgan zaxiralar bundan mustasno, foyda yoki zararda tan olinadi. Balans qiymatidagi boshqa o'zgarishlar boshqa to'liq daromad orqali o'lchanadigan qarz vositalaridan ko'rilgan zararlarni chegirib tashlagan holda daromad sifatida tan olinadi.

Bank dastlabki tan olinganidan beri kredit sifatidagi o'zgarishlarga asoslangan holda "uch bosqichli" qadrsizlanish modelini qo'llaydi. Dastlabki tan olishda qadrsizlanmagan moliyaviy vosita 1-bosqich moliyaviy aktiv sifatida tasniflanadi. 1-bosqich moliyaviy aktivlari uchun KREDIT YO'QOTISHlar keyingi 12 oy davomida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan defoltlar natijasida kelib chiqadigan umrbod

KREDIT YO'QOTISHlarning qismiga teng miqdorda o'lchanadi. yoki 12 oylik muddat tugagunga qadar sodir bo'lsa ("12 oylik kutilayotgan kredit zararlari") shartnomada ko'rsatilgan to'lov muddatigacha. Agar bank dastlabki tan olinganidan beri kredit xavfining sezilarli darajada oshganini aniqlasa, u holda aktiv 2-bosqichga o'tkaziladi va ushbu aktiv bo'yicha kredit yo'qotish umr bo'yi kredit yo'qotish asosida o'lchanadi, ya'ni shartnoma muddati tugagunga qadar, lekin kutilayotgan oldindan to'lovni hisobga olgan holda. , agar shunday bo'lsa, ("umr bo'yi kutilgan kredit yo'qotishlari"). Bank kredit xavfining sezilarli darajada oshishini qanday aniqlashi tavsifi 21-Izohda keltirilgan.

Agar Bank moliyaviy aktivning qadrsizlanganligini aniqlasa, aktiv 3-bosqichga o'tkaziladi va uning kredit yo'qotishlari umr bo'yi kredit yo'qotish sifatida o'lchanadi. Bankning qadrsizlangan aktivlar va defolt ta'rifini tushuntirish uchun 21-Izohga qarang. Xarid qilingan yoki paydo bo'lgan kredit qiymati buzilgan moliyaviy aktivlar uchun kutilayotgan kredit yo'qotishlar har doim umrbod kutilayotgan kredit yo'qotishlari sifatida o'lchanadi. 21-eslatmada kutilayotgan kredit yo'qotishlarini baholashda qo'llaniladigan ma'lumotlar, taxminlar va hisoblash usullari to'g'risidagi ma'lumotlar, shu jumladan Bank istiqbolga oid ma'lumotlarni kutilayotgan kredit yo'qotish modellariga qanday kiritishi haqida tushuntirish berilgan.

Kredit va foydalanilmagan majburiyatni o'z ichiga olishi mumkin bo'lgan kredit kartalari kabi ba'zi moliyaviy vositalar uchun istisno sifatida Bank bank kredit xavfiga duchor bo'lgan davr mobaynida, ya'ni kutilayotgan kredit yo'qotishlarini o'z ichiga olguncha kutilgan kredit yo'qotishlarini o'lchaydi. kredit tavakkalchiligini boshqarish choralari bilan kamaytirilishi, garchi bunday muddat kredit shartnomasining maksimal muddatidan oshib ketgan bo'lsa ham. Buning sababi shundaki, qarzni talab qilish va foydalanilmagan majburiyatni bekor qilish imkoniyati tufayli kredit yo'qotishlariga duchor bo'lish shartnomada belgilangan ogohlantirish muddati bilan cheklanmaydi.

Moliyaviy aktivlarni hisobdan chiqarish. Moliyaviy aktivlar to'liq yoki qisman hisobdan chiqariladi, agar Bank ularni undirish uchun barcha mumkin bo'lgan imkoniyatlarni tugatgan bo'lsa va bunday aktivlarning undirilishini kutish asossiz degan xulosaga kelgan. Hisobdan chiqarish hisobdan chiqarishni anglatadi. Ikkinchisi mahalliy qonunchilik talabiga binoan jarimalarni o'z ichiga oladi. Kreditlar muddati o'tgan kunlar mezonlari asosida birgalikda hisobdan chiqarish uchun baholanadi yoki kredit segmenti va mahsulot turiga qarab alohida baholanadi. Bank shartnoma bo'yicha to'lanishi kerak bo'lgan summalarni undirishga harakat qilganda, majburiy choralar ko'rilishi kerak bo'lgan moliyaviy aktivlarni hisobdan chiqarishi mumkin, garchi ular undirilishini kutmasa ham.

Moliyaviy aktivlarni tan olishni to'xtatish. Bank moliyaviy aktivlarni tan olishni to'xtatganda, agar (a) aktivlar sotib olingan yoki ushbu aktivlar bilan bog'liq pul oqimlariga bo'lgan huquqlar muddati tugagan bo'lsa yoki (b) Bank moliyaviy aktivlardan pul oqimlariga bo'lgan huquqlarni o'tkazsa yoki o'tkazish shartnomasini tuzsa, va bunda (i) shuningdek, ushbu aktivlarga egalik qilish bilan bog'liq barcha xavf va mukofotlarni o'tkazgan yoki (ii) ushbu aktivlarga egalik qilish bilan bog'liq barcha xavf va mukofotlarni o'tkazmagan yoki o'zida saqlab qolmagan, lekin ushbu aktivlar ustidan nazoratni yo'qotgan bo'lsa. Agar kontragent aktivni sotuvga cheklovlar qo'ymasdan, aloqador bo'lmagan uchinchi shaxsga to'liq sotish uchun amaliy imkoniyatga ega bo'lmasa, nazorat saqlanib qoladi.

Moliyaviy aktivlarni modifikatsiya qilish. Bank vaqti-vaqti bilan moliyaviy aktivlarning shartnoma shartlarini qayta ko'rib chiqadi yoki boshqacha tarzda o'zgartiradi. Bank shartnomadagi pul oqimlarini o'zgartirish muhimmi yoki yo'qligini, shu jumladan, quyidagi omillarni hisobga olgan holda baholaydi: bozor muhitidagi o'zgarishlar tufayli foiz stavkasining o'zgarishi, valyuta nominalidagi o'zgarishlar, ikki yoki undan ortiq kreditlarning birlashishi. bitta yangi kreditga; kontragentni o'zgartirish; jadvalsiz ssuda jadvali kredit bilan almashtiriladi yoki aksincha.

Agar o'zgartirilgan shartlar sezilarli darajada farq qiladigan bo'lsa, shuning uchun dastlabki aktivning pul oqimlari huquqi tugaydi, Bank dastlabki moliyaviy aktivni tan olishni to'xtatadi va yangi aktivni adolatli qiymat bo'yicha tan oladi. Qayta ko'rib chiqish sanasi keyingi qadrsizlanishni hisoblash, shu

jumladan kredit xavfining sezilarli darajada oshganligini aniqlash uchun dastlabki tan olingan sana hisoblanadi. Bank, shuningdek, yangi kredit yoki qarz vositasi faqat asosiy qarz va foizlar bo'yicha to'lovlarni amalga oshirish mezoniga mos kelishini ham baholaydi. Hisobdan chiqarish to'xtatilgan dastlabki aktivning balans qiymati va yangi, sezilarli darajada o'zgartirilgan aktivning adolatli qiymati o'rtasidagi har qanday farq, agar farqning mazmuni egalari bilan kapital bitimiga taalluqli bo'lmasa, foyda yoki zararda tan olinadi.

Qayta muzokaralar kontragentning moliyaviy qiyinchiliklari va dastlab kelishilgan to'lovlarni bajara olmaganligi sababli yuzaga kelgan vaziyatda, Bank aktivning xavflari va foydalari sezilarli darajada farq qiladimi yoki yo'qligini aniqlash uchun dastlabki va tuzatilgan kutilayotgan pul oqimlarini aktivlar bilan taqqoslaydi. shartnoma shartlarini o'zgartirish natijasida.

Agar xavf va foyda o'zgarmasa, o'zgartirilgan aktiv dastlabki aktivdan sezilarli darajada farq qilmaydi va o'zgartirish hisobni to'xtatishga olib kelmaydi. Bank yalpi balans qiymatini shartnoma bo'yicha o'zgartirilgan pul oqimlarini dastlabki samarali foiz stavkasi (yoki sotib olingan yoki yaratilgan kredit qiymati buzilgan moliyaviy aktivlar uchun kredit asosida tuzatilgan samarali foiz stavkasi) bo'yicha diskontlash yo'li bilan qayta hisoblab chiqadi va foyda yoki zarardagi o'zgarishlarni tan oladi. .

COVID-19 pandemiyasi munosabati bilan bank tomonidan taqdim etilgan kredit ta'tillari tegishli kreditlar va avanslar berish bo'yicha shartnomalarga kiritilgan o'zgartirishlar sifatida hisobga olinadi. Ularning yalpi balans qiymatiga ta'siri (o'zgartirish natijasidagi zarar) foyda yoki zararda aks ettiriladi.

Moliyaviy majburiyatlarni baholash toifalari. Moliyaviy majburiyatlar amortizatsiya qilingan qiymati bo'yicha keyinchalik o'lchanadigan sifatida tasniflanadi, bundan mustasno: (i) foyda yoki zarar orqali adolatli qiymat bo'yicha ko'rsatilgan moliyaviy majburiyatlar: bu tasnif hosila moliyaviy vositalarga, savdo uchun ushlab turilgan moliyaviy majburiyatlarga (masalan, qimmatli qog'ozlardagi qisqa pozitsiyalar) shartli to'lovlarga nisbatan qo'llaniladi. korxonalarni birlashtirishda sotib oluvchi tomonidan tan olingan va dastlabki tan olishda shunday deb aniqlangan boshqa moliyaviy majburiyatlar; va (ii) moliyaviy kafolat shartnomalari va kredit majburiyatlari.

Moliyaviy majburiyatlarni tan olishni to'xtatish. Moliyaviy majburiyatlar to'langanda (ya'ni shartnomada ko'rsatilgan majburiyat bajarilganda yoki tugatilganda yoki uni bajarish muddati tugaganda) tan olinishi to'xtatiladi.

Bank va uning dastlabki kreditorlari o'rtasida sezilarli darajada farq qiluvchi shartlarga ega bo'lgan qarz vositalarining almashinuvi va mavjud moliyaviy majburiyatlar shartlariga sezilarli o'zgartirishlar kiritilishi dastlabki moliyaviy majburiyatning o'chirilishi va yangi moliyaviy majburiyatning tan olinishi sifatida hisobga olinadi. Agar yangi shartlar bo'yicha naqd pul oqimlarining diskontlangan joriy qiymati, shu jumladan olingan to'lovlarni hisobga olmaganida, dastlabki samarali foiz stavkasidan foydalangan holda diskontlangan barcha to'lovlar diskontlangan joriy qiymatdan kamida 10% farq qilsa, shartlar sezilarli darajada farqlanadi. dastlabki moliyaviy majburiyatning qolgan pul oqimlari. Bundan tashqari, boshqa sifat omillari, masalan, asbob qaysi valyutada nominal qilinganligi, foiz stavkasi turining o'zgarishi, vositani konvertatsiya qilishning yangi shartlari va cheklovchi kredit shartlarining o'zgarishi hisobga olinadi. Qarz vositalarini almashtirish yoki shartlarni o'zgartirish to'lov sifatida hisobga olinsa, to'langan barcha harajatlar yoki to'lovlar sotib olish paytidagi foyda yoki zararda tan olinadi. Agar almashtirish yoki o'zgartirish hisob-kitob sifatida hisobga olinmasa, to'langan barcha harajatlar yoki to'lovlar majburiyatning balans qiymatiga tuzatish sifatida tan olinadi va o'zgartirilgan majburiyatning qolgan muddati davomida amortizatsiya qilinadi.

To'lovga olib kelmaydigan majburiyatlarga kiritilgan o'zgartirishlar, agar balans qiymatidagi farqning iqtisodiy mohiyati kapital operatsiyalariga taalluqli bo'lmasa, jami amortizatsiya usuli bo'yicha buxgalteriya hisobidagi o'zgarish sifatida hisobga olinadi, foyda yoki zarar foyda yoki zararda tan olinadi.

Pul mablag'lari va ularning ekvivalentlari. Pul mablag'lari va ularning ekvivalentlari - bu ma'lum miqdordagi pulga osongina ayirboshlanadigan va qiymati sezilarli darajada o'zgarmaydigan ob'ektlar. Pul mablag'lari va ularning ekvivalentlariga kassadagi naqd pullar, O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankidagi qoldiqlar, dastlabki to'lov muddati uch oydan kam bo'lgan barcha banklararo depozitlar va banklararo debitorlik qarzlar kiradi. Yaratilgan paytdan boshlab uch oydan ortiq foydalanishi cheklangan mablag'lar moliyaviy holat to'g'risidagi hisobotda ham, pul oqimlari to'g'risidagi hisobotda ham pul mablag'lari va ularning ekvivalentlaridan chiqarib tashlanadi.

Pul mablag'lari va ularning ekvivalentlari amortizatsiya qilingan qiymat bo'yicha hisobga olinadi, chunki (i) ular shartnoma bo'yicha pul oqimlarini yig'ish uchun saqlanadi va bu pul oqimlari faqat asosiy qarz va foizlar to'lovlarini ifodalaydi va (ii) ular tannarx bo'yicha o'lchanadigan sifatida tasniflanmaydi. yoki yo'qotish. Faqat qonun bilan belgilangan shartlar (masalan, ba'zi mamlakatlarda qarzni aksiyadorlik kapitaliga aylantirish qoidalari), agar ular shartnoma shartlariga kiritilmagan bo'lsa va qonun keyinchalik o'zgartirilgan taqdirda ham qo'llaniladigan hollar bundan mustasno, SPPI testi natijalariga ta'sir qilmaydi.

Naqd pul oqimlari to'g'risidagi hisobotda ko'rsatilgan naqd pul tushumlari yoki to'lovlari Bankning naqd pullari va ularning ekvivalentlarini, shu jumladan bankda hisoblangan yoki uning kontragentlarining joriy hisobvaraqlariga kiritilgan summalarni, masalan, kredit yoki asosiy qarz bo'yicha foiz daromadlarini o'tkazishni anglatadi. , mijozning joriy hisobvarag'ini debetlash yo'li bilan undirilgan, foizlar to'lovlari yoki berilgan kreditlar, mijozning joriy hisobvarag'iga kreditlangan, mijoz nuqtai nazaridan naqd pul yoki naqd pul ekvivalentlarini ifodalovchi.

O'RMBdagi hisobvaraqlardagi majburiy zaxiralar. Markaziy bankda saqlanadigan majburiy zahiralar amortizatsiya qilingan qiymat bo'yicha hisobga olinadi va Markaziy bankda depozitga qo'yilgan, foizlarni to'lamaydigan va Bankning kundalik faoliyatini moliyalashtirish uchun mo'ljallanmagan mablag'larni ifodalaydi. Shuning uchun ular pul mablag'lari harakati to'g'risidagi hisobot uchun pul mablag'lari va ularning ekvivalentlaridan chiqarib tashlanadi. Markaziy bankdagi hisobvaraqlar bo'yicha majburiy zaxiralar miqdori muhim emas va moliyaviy holat to'g'risidagi hisobotda boshqa banklardan olinadigan to'lovlarga kiritilgan.

Boshqa banklardagi mablag'lar. Boshqa banklardan olinadigan summalar, agar bank kontragent banklarga avans to'lovlari ko'rinishida naqd pul berganda tan olinadi. Boshqa banklardan olinadigan to'lovlar, agar (i) ular shartnoma bo'yicha pul oqimlarini yig'ish uchun ushlab turilgan bo'lsa va bu pul oqimlari faqat asosiy qarz va foizlar to'lovlarini ifodalasa va (ii) ular foyda yoki zarar orqali adolatli qiymat bo'yicha o'lchanadigan sifatida belgilanmagan bo'lsa, amortizatsiya qilingan qiymat bo'yicha hisobga olinadi.

Qarz qimmatli qog'ozlariga investitsiyalar. O'zining biznes modeli va pul oqimlari xususiyatlaridan kelib chiqib, Bank qarz qimmatli qog'ozlariga investitsiyalarni amortizatsiya qilingan qiymat bo'yicha, adolatli qiymat boshqa to'liq daromad orqali yoki adolatli qiymatni foyda yoki zarar orqali o'lchanadigan sifatida tasniflaydi. Qarz qimmatli qog'ozlari, agar ular shartnoma bo'yicha pul oqimlarini yig'ish uchun ushlab turilgan bo'lsa, amortizatsiya qilingan qiymat bo'yicha hisobga olinadi, bu pul oqimlari faqat asosiy qarz va foizlar to'lovlarini ifodalaydi va buxgalteriya hisobidagi nomuvofiqlikni sezilarli darajada kamaytirish uchun ixtiyoriy ravishda foyda yoki zarar orqali adolatli qiymat bo'yicha sifatida belgilanmaydi.

Qarz qimmatli qog'ozlari, agar ular shartnoma bo'yicha pul oqimlarini yig'ish va sotish uchun ushlab turilsa, ular bo'yicha pul oqimlari faqat asosiy qarz va foizlar to'lovlarini ifodalasa va ular foyda orqali adolatli qiymat bo'yicha o'lchanishi belgilanmagan bo'lsa, ular boshqa to'liq daromad orqali adolatli qiymat bo'yicha aks ettiriladi. yoki yo'qotish. Ushbu aktivlar bo'yicha foiz daromadlari samarali foizlar usulidan foydalangan holda hisoblab chiqiladi va foyda yoki zararda aks ettiriladi. Kutilayotgan kredit yo'qotish modeliga asoslangan qadrsizlanish uchun zaxira yil davomida foyda yoki zararda tan olinadi.

Balans qiymatidagi barcha boshqa o'zgarishlar boshqa to'liq daromadda tan olinadi. Qarz qimmatli qog'ozi tan olinishi to'xtatilganda, ilgari boshqa to'liq daromadda tan olingan jamlangan foyda yoki zarar boshqa to'liq daromaddan foyda yoki zararga qayta tasniflanadi.

Agar qarz qimmatli qog'ozlariga investitsiyalar amortizatsiya qilingan qiymat yoki boshqa to'liq daromad hisoblangan adolatli qiymatga mos kelmasa, ular foyda yoki zarar orqali adolatli qiymat bo'yicha hisobga olinadi. Bank, shuningdek, so'zsiz qarz qimmatli qog'ozlariga investitsiyalarni dastlabki tan olishda foyda yoki zarar orqali adolatli qiymatdagi sifatida belgilashi mumkin, agar bu variant turli hisob usullari yordamida tan olingan yoki o'lchangan moliyaviy aktivlar va majburiyatlar o'rtasidagi buxgalteriya hisobidagi nomuvofiqlikni sezilarli darajada kamaytirs.

Mijozlarga kreditlar va avanslar. Mijozlarga berilgan ssudalar va avanslar bank tomonidan mijozlarga kredit olish yoki mijozga kredit berish maqsadida avans to'lovlari ko'rinishida naqd pul mablag'lari berilganda tan olinadi. O'zining biznes modeli va pul oqimlari xususiyatlaridan kelib chiqib, Bank mijozlarga berilgan kreditlar va avanslarni quyidagi o'lchov toifalaridan biriga ajratadi: (i) amortizatsiya qilingan qiymat bo'yicha: faqat asosiy qarz va foizlarni to'lashdan iborat bo'lgan shartnoma bo'yicha pul oqimlarini undirish uchun olingan kreditlar va ixtiyoriy ravishda foyda yoki zarar orqali adolatli qiymat bo'yicha ko'rsatilmagan kreditlar va (ii) foyda yoki zarar orqali adolatli qiymat bo'yicha: SPPI testi mezonlariga yoki amortizatsiya qilingan qiymatning boshqa mezonlariga javob bermaydigan kreditlar yoki boshqa to'liq ma'lumotlar orqali adolatli qiymat bo'yicha daromadlar foyda yoki zarar orqali adolatli qiymatda baholanadi.

Qimmatsizlanish bo'yicha zaxiralar kutilayotgan kredit yo'qotishlarining prognoz modellari asosida aniqlanadi. 21-eslatmada kutilayotgan kredit yo'qotishlarini baholashda qo'llaniladigan ma'lumotlar, taxminlar va hisoblash usullari to'g'risidagi ma'lumotlar, shu jumladan Bank istiqbolga oid ma'lumotlarni kutilayotgan kredit yo'qotish modellariga qanday kiritishi haqida tushuntirish berilgan.

Asosiy vositalar. Asosiy vositalar, agar kerak bo'lsa, to'plangan amortizatsiya va qadrsizlanish uchun ajratmalar chegirilgan holda tannarx bo'yicha hisobga olinadi.

Asosiy vositalar yetarlicha muntazamlilik bilan qayta baholanishi kerak, shunda balans qiymati hisobot davri oxirida adolatli qiymatdan foydalangan holda aniqlanadigan qiymatdan sezilarli darajada farq qilmaydi. Qayta baholash natijasida balans qiymatining oshishi boshqa umumiy daromad va kapitalda "qayta baholashdan ortiqcha" sifatida tan olinadi. Xuddi shu aktivning balans qiymatidagi oldingi o'sishlar hisobiga hisoblangan balans qiymatining kamayishi boshqa to'liq daromadda tan olinadi va avval kapitalda tan olingan "qayta baholash profitsiti"ni kamaytiradi; boshqa barcha buzilishlar yil davomida foyda yoki zararda tan olinadi. Kapital tarkibiga kiritilgan asosiy vositalarni qayta baholash zaxirasi qayta baholashdan tushgan foyda amalga oshirilganda, aktiv hisobdan chiqarilganda yoki sotilganda yoki aktiv Bank tomonidan ishlatilganda to'g'ridan-to'g'ri taqsimlanmagan foydaga (yig'ilgan kamomad) o'tkaziladi. Oxirgi holatda, amalga oshirilgan qayta baholash profitsiti summasi aktivning qayta baholangan balans qiymati asosidagi amortizatsiya va uning tannarxi asosidagi amortizatsiya o'rtasidagi farqdir.

Adolatli qiymat bo'yicha bozor ma'lumotlari mavjud bo'lmaganda, adolatli qiymat daromad yondashuvidan foydalangan holda aniqlanadi. Rahbariyat hisobot davri oxirida qayta baholash modeliga muvofiq o'lchangan er va binolarning balans qiymatini bozor ma'lumotlari asosida qayta ko'rib chiqdi va yangilangan adolatli qiymatni qo'llab-quvvatlash uchun etarli bozor ma'lumotlari mavjud deb hisoblaydi.

Kichik ta'mirlash va texnik xizmat ko'rsatish harajatlari yuzaga kelganda hisobga olinadi. Asosiy vositalarning asosiy komponentlarini almashtirish harajatlari kapitallashtiriladi va almashtirilgan komponentlar hisobdan chiqariladi.

Ijaraga olingan mulkni yaxshilash - bu bank tomonidan o'z biznesi bilan bog'liq bo'lgan o'ziga xos ehtiyojlar va imtiyozlarni hisobga olgan holda ijaraga olingan mulkka kiritilgan o'zgarishlar. Buxgalteriya hisobi uchun Bank mulkidan maqsadli foydalanish uchun mo'ljallangan takomillashtirishlar uning o'z aktivlari sifatida ko'rib chiqiladi.

Har bir hisobot davri oxirida rahbariyat asosiy vositalarning qadrsizlanish belgilari mavjudligini baholaydi. Agar qadrsizlanish belgisi mavjud bo'lsa, rahbariyat qayta tiklanadigan summani hisoblab chiqadi, bu sotish harajatlari va foydalanish qiymatini hisobga olgan holda aktivning adolatli qiymatidan kattasi sifatida aniqlanadi. Balans qiymati qoplanadigan qiymatgacha kamaytiriladi va qadrsizlanishdan zarar o'tgan qayta baholashdan o'tgan kapitalda tan olingan qadrsizlanishdan oshgan zarar uchun davr foyda yoki zararida tan olinadi. O'tgan yillardagi aktivning qadrsizlanishidan e'tirof etilgan zarar, agar uning foydalanish qiymatini yoki sotish harajatlari chegirib tashlagan holda adolatli qiymatini aniqlash uchun foydalanilgan hisob-kitoblarda o'zgarishlar yuz bergan bo'lsa, bekor qilinadi.

Daromadni balans qiymati bilan solishtirish yo'li bilan aniqlanadigan, chiqindidan tushgan daromad va zararlar (boshqa operatsion daromadlar va harajatlar tarkibida) yil davomida foyda yoki zararda tan olinadi.

Amortizatsiya. Yer va tugallanmagan qurilish uchun amortizatsiya hisoblanmaydi. Boshqa asosiy vositalar va foydalanish huquqi aktivlari bo'yicha amortizatsiya to'g'ri chiziqli usul bo'yicha hisoblanadi, ya'ni aktivlarning quyidagi taxminiy foydali xizmat qilish muddati davomida qutqaruv qiymatiga teng ravishda eskirish:

Foydali xizmat muddati (yillar soni)	
Binolar	5 – 33
Ofis va kompyuter jihozlari	3 – 8
Transport vositalari	4 - 5
Foydalanish huquqi shaklidagi aktivlar	Foydalanish muddati va tegishli ijara shartnomasi muddatining eng qisqasi
Ijaraga olingan mulkni yaxshilash	Foydalanish muddati va tegishli ijara shartnomasi muddatining eng qisqasi

Aktivning qoldiq qiymati, agar aktiv o'zining yaroqlilik muddati tugagan bo'lsa va aktivning o'ziga xos holatiga ega bo'lgan bo'lsa, uni sotish bilan bog'liq taxminiy harajatlar chegirib tashlanganidan keyin bank ushbu aktivni tasarruf etishdan boshlab shu kungacha oladigan taxminiy summadir. foydalanish muddati tugashi. Aktivlarning qoldiq qiymati va ularning foydali xizmat qilish muddati har bir hisobot davri oxirida qayta ko'rib chiqiladi va kerak bo'lganda tuzatiladi.

Nomoddiy aktivlar. Bankning gudvildan tashqari nomoddiy aktivlari ma'lum foydali xizmat muddatiga ega va birinchi navbatda kapitallashtirilgan dasturiy ta'minot va litsenziyalarni o'z ichiga oladi. Sotib olingan dasturiy ta'minot litsenziyalari dasturiy ta'minotni sotib olish va amalga oshirish uchun sarflangan harajatlar asosida kapitallashtiriladi. Bank tomonidan nazorat qilinadigan identifikatsiya qilinadigan va noyob dasturiy ta'minotga bevosita bog'liq bo'lgan ishlab chiqish harajatlari, agar qo'shimcha iqtisodiy foyda harajatlardan oshib ketishi kutilsa, nomoddiy aktivlar sifatida tan olinadi. Kapitallashtirilgan harajatlar dasturiy ta'minotni ishlab chiqish guruhini saqlash harajatlarini va qo'shimcha harajatlarning tegishli qismini o'z ichiga oladi. Dasturiy ta'minot bilan bog'liq boshqa barcha harajatlar (masalan, unga texnik xizmat ko'rsatish) kelib chiqqan holda hisobga olinadi. Kapitallashtirilgan dasturiy ta'minot 2 yildan 15 yilgacha bo'lgan kutilayotgan foydali xizmat muddati davomida to'g'ri chiziqli amortizatsiya qilinadi.

Bank ijarachi sifatida qatnashadigan ijara shartnomalarini hisobga olish. Bank ofis, filiallar va texnik xizmat ko'rsatish markazlari uchun binolarni ijaraga beradi. Bank igaraga predmeti bo'lgan asosiy aktivdan foydalanishni olgan sanada igaragalar tegishli majburiyatga ega bo'lgan foydalanish huquqi

aktivlari sifatida tan olinadi. Har bir igaraga to'lovi javobgarlik va moliyaviy harajatlar o'rtasida taqsimlanadi. Har bir davr uchun majburiyat qoldig'i bo'yicha doimiy foiz stavkasini ta'minlash uchun moliyaviy harajatlar ijara muddati davomida foyda yoki zarar tarkibiga kiritiladi. Foydalanish huquqi ob'ekti qiymati bo'yicha tan olingan aktivning yaroqlilik muddati yoki ijara muddati bo'yicha, qaysi biri tezroq tugashidan qat'iy nazar, to'g'ri chiziqli amortizatsiya usulida amortizatsiya qilinadi.

Igaragadan kelib chiqadigan majburiyatlar dastlab joriy qiymat bo'yicha baholanadi. Igaraga majburiyatlari quyidagi igaraga to'lovlarining sof joriy qiymatini o'z ichiga oladi:

- Ruqsat etilgan to'lovlar (shu jumladan, asosiy to'lovlar) kamroq

rag'batlantirish to'lovlari;

- indeks yoki stavka bo'yicha o'zgaruvchan igaraga to'lovlari;
- qoldiq qiymat kafolatlari shartlari bo'yicha ijarachi tomonidan to'lanishi lozim bo'lgan summalar;
- agar ijarachi yetarlicha ishonchga ega bo'lsa, qo'l opsiyonini amalga oshirish narxi

opsion amalga oshirilishi; va

- agar ijara muddati sotishni aks ettirsa, igaraga shartnomasini bekor qilganlik uchun jarimalarni to'lash ushbu opsiyaning ijarachisi.

Igaraga to'lovlari igaraga shartnomasida nazarda tutilgan foiz stavkasi bo'yicha diskontlanadi. Agar bunday stavkani aniqlashning iloji bo'lmasa, kapitalning o'sishi stavkasi qo'llaniladi, chunki bu ijarachi shunga o'xshash shartlarda o'xshash iqtisodiy muhitda o'xshash qiymatdagi aktivni olish uchun zarur bo'lgan mablag'larni jalb qilish uchun to'lashi kerak bo'lgan foiz stavkasi. .

Foydalanish huquqiga ega bo'lgan aktivlar quyidagi hisobga olingan holda tannarx bo'yicha baholanadi:

- igaraga majburiyatini dastlabki o'lchash summasi;
- igaraga boshlangan sanada yoki undan oldin to'langan barcha igaraga to'lovlari, igaragani rag'batlantirish to'lovlarini hisobga olmaganda;
- barcha dastlabki to'g'ridan-to'g'ri harajatlar va ta'mirlash harajatlari.

Istisno tariqasida, Bank igaraga to'lovlarini to'g'ridan-to'g'ri chiziqli usulda harajat sifatida hisobga olish yo'li bilan qisqa muddatli ijara va kam qiymatli mulkni igaraga berishni hisobga oladi.

Igaraga muddatini belgilashda Bank rahbariyati igaraga muddatini uzaytirish yoki igaraga shartnomasini bekor qilish opsiyasini amalga oshirmaslik uchun iqtisodiy asos bo'ladigan barcha fakt va holatlarni hisobga oladi. Igaraga muddatini uzaytirish opsiyalari (yoki ijara shartnomasini bekor qilish opsiyalarining amal qilish muddati tugaganidan keyingi davrlar) faqat shartnomaning yangilanishiga (yoki bekor qilinmasligiga) asosli ishonch mavjud bo'lgan taqdirdagina ijara muddatiga kiritiladi.

Boshqa banklarning mablag'lari. Boshqa banklarga to'lanadigan summalar bank kontragent banklar tomonidan naqd pul yoki boshqa aktivlarni taqdim etgan paytdan boshlab hisobga olinadi. Hosil bo'lmagan moliyaviy majburiyatlar amortizatsiya qilingan qiymat bo'yicha hisobga olinadi. Agar bank o'zining qarzдорligiga ega bo'lsa, bu majburiyat moliyaviy ahvol to'g'risidagi hisobotdan chiqariladi va majburiyatning balans qiymati va to'langan to'lov o'rtasidagi farq qarzni muddatidan oldin to'lashdan olingan foyda yoki zararga kiritiladi.

Mijozlar mablag'lari. Mijozlar mablag'lari jismoniy shaxslar, davlat yoki korporativ mijozlar oldidagi hosil bo'lmaydigan moliyaviy majburiyatlarni ifodalaydi va amortizatsiya qilingan qiymat bo'yicha hisobga olinadi.

Foyda yoki zarar orqali adolatli qiymat bo'yicha tasniflangan moliyaviy majburiyatlar. Bank ma'lum majburiyatlarni dastlabki tan olishda foyda yoki zarar orqali adolatli qiymat bo'yicha baholanishi mumkin. Bunday majburiyatlar bo'yicha daromadlar va zararlar foyda yoki zararda aks ettiriladi, majburiyatning kredit xavfidagi o'zgarishlar bilan bog'liq bo'lgan adolatli qiymatdagi o'zgarishlar summasi bundan mustasno (bozor sharoitining o'zgarishi bilan bog'liq bo'lmagan summa sifatida belgilanadi). bozor tavakkalchiligining oshishi), bu boshqa to'liq daromadda tan olinadi va keyinchalik foyda yoki zararga qayta tasniflanmaydi. Agar bunday vakillik buxgalteriya hisobidagi nomuvofiqlikni yaratmasa yoki kuchaytirmasa, bu mumkin. Bunday holda, majburiyatning kredit xavfining o'zgarishi bilan bog'liq bo'lgan foyda va zararlar ham foyda yoki zararda tan olinadi.

Moliyaviy majburiyatlarni baholash toifalari. Moliyaviy majburiyatlar amortizatsiya qilingan qiymati bo'yicha keyinchalik o'lchanadigan sifatida tasniflanadi, bundan mustasno: (i) foyda yoki zarar orqali adolatli qiymat bo'yicha ko'rsatilgan moliyaviy majburiyatlar: bu tasnif hosila moliyaviy vositalarga, savdo uchun ushlab turilgan moliyaviy majburiyatlarga (masalan, qimmatli qog'ozlardagi qisqa pozitsiyalar) shartli to'lovlarga nisbatan qo'llaniladi. korxonalarni birlashtirishda sotib oluvchi tomonidan tan olingan va dastlabki tan olishda shunday deb aniqlangan boshqa moliyaviy majburiyatlar; va (ii) moliyaviy kafolat shartnomalari va kredit majburiyatlari.

Foyda solig'i. Moliyaviy hisobotda hisobot davri oxirida qabul qilingan yoki haqiqatda qabul qilingan qonun hujjatlari talablariga muvofiq soliq harajatlari aks ettiriladi. Foyda solig'i bo'yicha harajatlar/daromatlar joriy soliq harajatlari/daromadlari va kechiktirilgan soliq harajatlari/daromadlarini o'z ichiga oladi va agar u boshqa to'liq daromadda yoki to'g'ridan-to'g'ri o'z kapitalida tan olinmasa, yil uchun foyda yoki zararda tan olinadi. u yoki boshqa davrda boshqa umumiy daromadda ham tan olinadi.

Joriy soliq soliq organlariga to'lanishi kutilayotgan yoki soliq organlaridan joriy va oldingi davrlar uchun soliq solinadigan foyda yoki zarar bo'yicha undirilishi kerak bo'lgan foyda solig'i summolari asosida hisoblanadi. Soliq solinadigan foyda yoki zarar, agar moliyaviy hisobot tegishli soliq deklaratsiyasini topshirishdan oldin tasdiqlangan bo'lsa, hisob-kitoblarga asoslanadi. Boshqa soliq harajatlari, foyda solig'idan tashqari, ma'muriy va boshqa operatsion harajatlarga kiritiladi.

Joriy soliq soliq organlariga to'lanishi kutilayotgan yoki soliq organlaridan joriy va oldingi davrlar uchun soliq solinadigan foyda yoki zarar bo'yicha undirilishi kerak bo'lgan foyda solig'i summolari asosida hisoblanadi. Soliq solinadigan foyda yoki zarar, agar moliyaviy hisobot tegishli soliq deklaratsiyasini topshirishdan oldin tasdiqlangan bo'lsa, hisob-kitoblarga asoslanadi. Boshqa soliq harajatlari, foyda solig'idan tashqari, ma'muriy va boshqa operatsion harajatlarga kiritiladi.

Kechiktirilgan foyda solig'i kelgusidagi soliq zararlar va aktivlar va majburiyatlarning soliqqa tortiladigan bazalari va ularning moliyaviy hisobotdagi balans qiymati o'rtasida yuzaga keladigan vaqtinchalik farqlar uchun balans majburiyatlari asosida taqdim etiladi. Dastlabki tan olish imtiyoziga muvofiq, agar dastlabki tan olish korxonalarining birlashuvidan kelib chiqmasa, aktiv yoki majburiyatni dastlabki tan olishdagi vaqtinchalik farqlar uchun kechiktirilgan soliq tan olinmaydi. Gudvilni dastlabki tan olishda vaqtinchalik farqlar va keyinchalik chegirib tashlanmaydigan gudvil uchun kechiktirilgan soliq majburiyatlari nazarda tutilmaydi. Kechiktirilgan soliq aktivlari va majburiyatlari hisobot davri oxirida amalda bo'lgan yoki sezilarli darajada amalda bo'lgan va vaqtinchalik farqlar yoki kechiktirilgan soliq zararlar yuzaga kelgan davrda qo'llanilishi kutilayotgan soliq stavkalaridan foydalangan holda aniqlanadi.

Chegirilishi mumkin bo'lgan vaqtinchalik farqlar va kechiktirilgan soliq zararlar bo'yicha kechiktirilgan soliq aktivlari faqat soliqqa tortiladigan vaqtinchalik farqlardan foydalanish mumkin bo'lgan kelajakda soliqqa tortiladigan foyda olish ehtimoli bo'lgan darajada tan olinadi.

Kechiktirilgan foyda solig'i, Bank sho'ba korxonaning dividend siyosatini nazorat qiladigan va vaqtinchalik farqlar yaqin kelajakda yoki boshqa tarzda dividendlar orqali qaytarilmasligi mumkin

bo'lgan sho"ba korxonalarning zaxiralaridagi sotib olingandan keyingi taqsimlanmagan foyda va sotib olingandan keyingi boshqa harakatlar bo'yicha tan olinmaydi. .

Kechiktirilgan foyda solig'i kelgusidagi soliq zararlari va aktivlar va majburiyatlarning soliqqa tortiladigan bazalari va ularning moliyaviy hisobotdagi balans qiymati o'rtasida yuzaga keladigan vaqtinchalik farqlar uchun balans majburiyatlari asosida taqdim etiladi.

Dastlabki tan olish imtiyoziga muvofiq, agar dastlabki tan olish korxonalarning birlashuvidan kelib chiqmasa, aktiv yoki majburiyatni dastlabki tan olishdagi vaqtinchalik farqlar uchun kechiktirilgan soliq tan olinmaydi. Gudvilni dastlabki tan olishda vaqtinchalik farqlar va keyinchalik chegirib tashlanmaydigan gudvil uchun kechiktirilgan soliq majburiyatlari nazarda tutilmaydi. Kechiktirilgan soliq aktivlari va majburiyatlari hisobot davri oxirida amalda bo'lgan yoki sezilarli darajada amalda bo'lgan va vaqtinchalik farqlar yoki kechiktirilgan soliq zararlari yuzaga kelgan davrda qo'llanilishi kutilayotgan soliq stavkalaridan foydalangan holda aniqlanadi. Kechiktirilgan soliq aktivlari va majburiyatlari faqat Bankning har bir alohida kompaniyasida hisobga olinadi.

Chegirilishi mumkin bo'lgan vaqtinchalik farqlar va kechiktirilgan soliq zararlari bo'yicha kechiktirilgan soliq aktivlari faqat soliqqa tortiladigan vaqtinchalik farqlardan foydalanish mumkin bo'lgan kelajakda soliqqa tortiladigan foyda olish ehtimoli bo'lgan darajada tan olinadi.

Kechiktirilgan foyda solig'i, Bank sho"ba korxonaning dividend siyosatini nazorat qiladigan va vaqtinchalik farqlar yaqin kelajakda yoki boshqa tarzda dividendlar orqali qaytarilmasligi mumkin bo'lgan sho"ba korxonalarning zaxiralaridagi sotib olingandan keyingi taqsimlanmagan foyda va sotib olingandan keyingi boshqa harakatlar bo'yicha tan olinmaydi.

Noaniq soliq pozitsiyalari. Bankning noaniq soliq pozitsiyalari har bir hisobot davri oxirida rahbariyat tomonidan baholanadi. Soliqlar bo'yicha tan olingan majburiyatlar, agar rahbariyat Bankning soliq holati soliq organlari tomonidan e'tiroz bildirilsa, qo'shimcha soliq majburiyatlari paydo bo'lishi mumkin deb hisoblaganda tan olinadi. Bunday baholash amaldagi yoki hisobot davri oxirida amalda bo'lgan soliq qonunchiligini va shu kabi masalalar bo'yicha har qanday ma'lum sud buyrug'ini yoki boshqa qarorni sharhlashga asoslanadi. Foyda solig'idan tashqari penyalari, foizlar va soliqlar bo'yicha majburiyatlar hisobot davri oxiridagi majburiyatni to'lash uchun zarur bo'lgan harajatlarni rahbariyatning eng yaxshi hisob-kitoblariga asoslanib tan olinadi.

Majburiyatlar va chegirmalar bo'yicha zaxiralar. Majburiyatlar va to'lovlar bo'yicha zaxiralar noma'lum muddat yoki miqdorga ega bo'lmagan moliyaviy xarakterdagi majburiyatlarni ifodalaydi. Ular Bankning o'tmishdagi voqeadan kelib chiqadigan majburiyatlari (yuridik yoki konstruktiv) mavjud bo'lganda yuzaga keladi. Biroq, ehtimol, bankning ushbu majburiyatini to'lash uchun iqtisodiy manfaatlarni o'zida mujassam etgan resurslarning chiqib ketishi talab qilinadi va bu majburiyat miqdorini ishonchli baholash mumkin.

To'lash majburiyati paydo bo'lgunga qadar bo'lgan davrga oid ma'lumotlarga asoslanib, foyda solig'i yoki tartibga soluvchi organlar tomonidan qo'llaniladigan yig'imlardan tashqari soliqlar kabi majburiy to'lovlar va chegirmalar majburiy to'lovni keltirib chiqaradigan majburiy hodisa yuzaga kelganda majburiyat sifatida tan olinadi. qonun hujjatlarida majburiy to'lovni to'lash majburiyatini keltirib chiqaradi. Agar majburiy to'lov majburiy hodisa sodir bo'lgunga qadar amalga oshirilgan bo'lsa, bu to'lov oldindan to'lov sifatida tan olinadi.

Savdo va boshqa kreditorlik qarzlari. Kreditorlik qarzlari kontragent o'z majburiyatlarini bajargan taqdirda tan olinadi va amortizatsiya qilingan qiymat bo'yicha hisobga olinadi.

Aksiyadorlik kapitali. Majburiy sotib olinishi shart bo'lmagan va dividendlari rahbariyatning ixtiyoriga ko'ra e'lon qilinadigan oddiy va imtiyozli aksiyalar o'z kapitali sifatida qaraladi. Yangi aksiyalar yoki opsiyonlarni chiqarish bilan bevosita bog'liq bo'lgan qo'shimcha harajatlar o'z kapitalida daromadning

kamayishi (soliqdan tashqari) sifatida tan olinadi. Chiqarilgan aksiyalarning nominal qiymatidan oshib ketgan to'lovning adolatli qiymatining oshib ketishi kapitalda aksiya mukofoti sifatida tan olinadi.

Moliyaviy majburiyatni to'lash uchun kreditorga (korxona egasidan tashqari) chiqarilgan oddiy aksiyalar, aksiyalarni to'lash qarzi olishning dastlabki shartlariga kirmagan davrda chiqarilgan aksiyalarning adolatli qiymati bo'yicha hisobga olinadi. Qarzni kelishilgan muddatidan oldin to'lashdan olingan daromad yoki zarar foyda yoki zararda tan olinadi.

Dividendlar. Dividendlar e'lon qilingan davrda o'z kapitalida tan olinadi. Hisobot davri tugaganidan keyin e'lon qilingan barcha dividendlar to'g'risidagi ma'lumotlar, lekin moliyaviy hisobotlar e'lon qilinishidan oldin, "Hisobot davri tugaganidan keyin sodir bo'lgan voqealar" eslatmasida ochib beriladi.

Foiz daromadlari va harajatlarini tan olish. Foyda yoki zarar orqali adolatli qiymatda aks ettirilganidan tashqari barcha qarzi vositalari bo'yicha foiz daromadlari va harajatlari samarali foiz usulidan foydalangan holda hisoblash usulida tan olinadi. Ushbu hisob-kitob foiz daromadlari va harajatlariga shartnoma taraflari o'rtasida to'langan yoki olingan samarali foiz stavkasining ajralmas qismi bo'lgan barcha to'lovlar va to'lovlarni, tranzaksiya harajatlarini va boshqa barcha mukofotlar yoki chegirmalarni o'z ichiga oladi. Bankning foyda yoki zarar orqali adolatli qiymatdagi qarzi vositalari bo'yicha foiz daromadi yo'q.

Samarali foiz stavkasi bilan bog'liq komissiyalar moliyaviy aktivni yaratish yoki sotib olish yoki moliyaviy majburiyatni chiqarish munosabati bilan tashkilot tomonidan olingan yoki to'langan to'lovlarni o'z ichiga oladi (masalan, kreditga layoqatlilikni baholash, kafolatlar yoki garovni o'lchash yoki hisobga olish uchun to'lovlar, vosita shartlarini tartibga solish va tranzaksiya hujjatlarini qayta ishlash uchun). Bozor stavkalari bo'yicha kredit berish uchun bank tomonidan olingan majburiyat to'lovlari, agar bank ma'lum bir kredit shartnomasini tuzish ehtimoli mavjud bo'lsa va undan keyin qisqa vaqt ichida kreditni sotishni rejalashtirmasa, samarali foiz stavkasining ajralmas qismi hisoblanadi. beriladi. Bank kredit majburiyatini foyda yoki zarar orqali adolatli qiymatdagi moliyaviy majburiyat sifatida tasniflamaydi.

Yaratilgan yoki sotib olingan kredit qiymati buzilgan moliyaviy aktivlar uchun samarali foiz stavkasi kutilayotgan pul oqimlarini (shu jumladan, dastlabki kutilayotgan kredit yo'qotishlarini) dastlabki tan olishda adolatli qiymatga (odatda sotib olish bahosi) chegirma stavkasidir. Natijada, samarali foiz kreditga moslashtiriladi.

Foiz daromadlari samarali foiz stavkasini moliyaviy aktivlarning yalpi balans qiymatiga qo'llash orqali hisoblanadi, bundan mustasno: (i) qadrsizlangan moliyaviy aktivlar (3-qadam), ular uchun foiz daromadi samarali foiz stavkasini amortizatsiya qilingan qiymatiga qo'llash orqali hisoblanadi. (kredit yo'qotishlar uchun kutilayotgan zaxiradan kam); va (ii) kredit asosida tuzatilgan dastlabki samarali foiz stavkasi amortizatsiya qilingan tannarxga qo'llaniladigan, paydo bo'lgan yoki sotib olingan kredit qiymati buzilgan moliyaviy aktivlar.

Agar 3-bosqichda tasniflangan moliyaviy aktiv bo'yicha kredit xavfi keyinchalik aktivning kredit qiymati buzilganligi darajasida kamaysa va pasayish ob'ektiv ravishda aktivning kredit qiymati buzilganligi aniqlangandan keyin sodir bo'lgan voqea bilan bog'liq bo'lishi mumkin (ya'ni. aktiv tiklangan bo'lsa), u 3-bosqichdan tashqari qayta tasniflanadi va foiz daromadi yalpi balans qiymatiga EIRni qo'llash orqali hisoblanadi. Aktiv 3-bosqichda tasniflanganligi sababli ilgari foyda yoki zararda tan olinmagan, lekin endi aktiv tiklangandan keyin olinishi kutilayotgan qo'shimcha foiz daromadi qadrsizlanishning kamayishi sifatida tan olinadi.

Bir aksiya bo'yicha foyda. Imtiyozli aksiyalar qaytarib olinmaydi va ular ishtirok ulushlari hisoblanadi. Bir aksiyaga to'g'ri keladigan foyda Bank egalari tegishli foyda yoki zararni hisobot davrida muomalada bo'lgan aksiyalarning o'rtacha og'irlikdagi soniga bo'lish yo'li bilan hisoblanadi.

Komissiya daromadlari. To'lov va komissiya daromadlari mijoz Bank tomonidan ko'rsatiladigan xizmatlarning afzalliklaridan foydalanganda va undan foydalanganda xizmatlar ko'rsatilganda to'g'ridan-to'g'ri davr bo'yicha tan olinadi. Bunday daromadlar hisobni saqlash uchun to'lovlar, hisobni saqlash to'lovlari, abonent to'lovlari, premium paketlar, maslahat to'lovlari va portfel va boshqa aktivlarni boshqarish xizmatlari, ishonchli boshqaruv, moliyaviy rejalashtirish xizmatlari, uchinchi shaxslarning kreditlariga xizmat ko'rsatish to'lovlari va boshqalarni o'z ichiga oladi. O'zgaruvchan to'lov faqat rahbariyat tomonidan sezilarli teskari o'zgarishlar sodir bo'lmasligi ehtimoli yuqori ekanligini aniqlagan summada tan olinadi.

Boshqa to'lovlar va komissiya daromadlari, odatda, tegishli bitim tugagandan so'ng, Bank o'z majburiyatlarini bajargan taqdirda tan olinadi. Qabul qilingan yoki olinishi kerak bo'lgan to'lovlar miqdori alohida bajarish majburiyatlari sifatida belgilangan xizmatlar uchun tranzaksiya narxini ifodalaydi. Bunday daromadga mijoz nomidan chet el valyutasini sotish yoki sotib olishni tashkil qilish uchun yig'imlar, to'lovlarni rasmiylashtirish uchun yig'imlar, naqd hisob-kitoblar, pul mablag'larini qabul qilish yoki berish uchun yig'imlar, shuningdek uchinchi shaxs nomidan muzokaralar olib borish yoki muzokaralarda qatnashish uchun komissiyalar kiradi. kreditlar, aksiyalar yoki boshqa qimmatli qog'ozlarni sotib olish yoki biznesni sotib olish yoki sotish kabi operatsiyalar uchun. Sindikatlashtirilgan kreditlar uchun komissiya sindikatsiya tugallanganda va Bank kredit paketining bir qismini saqlab qolmaganda yoki bank paketning bir qismini bitimning boshqa ishtirokchilari bilan bir xil samarali foiz stavkasida saqlab qolsa, daromad sifatida tan olinadi.

Chet el valyutalarini sotib olish va sotish va konvertatsiya qilish. Bank operatsion kassalar va bank hisobvaraqlari orqali chet el valyutalarini sotib olish va sotish, shuningdek, chet el valyutalarini ayirboshlash operatsiyalarini amalga oshiradi. Operatsiyalar Bank tomonidan belgilangan, ma'lum sanalardagi rasmiy valyuta kurslaridan farq qiluvchi valyuta kurslari bo'yicha amalga oshiriladi. Rasmiy kurslar va Bankning valyuta kurslari o'rtasidagi tafovutlar muayyan majburiyat bajarilgan paytda valyuta operatsiyalari bo'yicha yo'qotishlar chegirib tashlangan daromad sifatida tan olinadi.

Chet el valyutasini qayta hisoblash. Moliyaviy hisobotlar Bank moliyaviy hisobotining funktsional va taqdimot valyutasi bo'lgan o'zbek so'mida taqdim etilgan. Chet el valyutasidagi operatsiyalar dastlab operatsiya sanasidagi valyuta kursi bo'yicha konvertatsiya qilinadigan funktsional valyutada tan olinadi. Chet el valyutasida ifodalangan pul aktivlari va majburiyatlari hisobot sanasidagi amaldagi valyuta kursi bo'yicha o'zgartiriladi. Operatsiyalarni chet el valyutasiga o'tkazishdan kelib chiqadigan daromadlar va harajatlar daromadlar va zararlar to'g'risidagi hisobotda "Chet el valyutasidagi operatsiyalardan sof daromadlar xorijiy valyuta ob'ektlarini qayta baholash" shaklida aks ettiriladi. Chet el valyutasida tarixiy qiymati bo'yicha o'lchanadigan pul bo'lmagan moddalar operatsiyalarni amalga oshirish sanasidagi kurs bo'yicha tarjima qilinadi.

Chet el valyutasida adolatli qiymat bo'yicha o'lchangan pul bo'lmagan ob'ektlar, shu jumladan aksiyadorlik vositalariga investitsiyalar adolatli qiymat o'lchangan kundagi valyuta kurslari bo'yicha tarjima qilinadi.

2021-yil 31-dekabr holatiga xorijiy valyuta hisobvaraqlaridagi qoldiqlarni o'tkazish uchun rasmiy yopilish kursi 1 AQSh dollari uchun 10 837,66 so'mni tashkil etdi; 1 yevro uchun 12 224,88 so'm; 1 rubl uchun 147,07 so'm.

Hisobot e'lon qilingan sanada chet el valyutasidagi qoldiqlarni ayirboshlashda foydalanilgan kurs 1 AQSh dollari uchun 11 221,87 so'mni tashkil etdi; 1 yevro uchun 11 992,81 so'm; 1 rubl uchun 151,11 so'm.

Hisoblash. Moliyaviy aktivlar va majburiyatlar faqat tan olingan summalarni hisobga olish uchun qonuniy huquq mavjud bo'lganda va aktivni hisobga olish yoki sotish va bir vaqtning o'zida majburiyatni to'lash niyatida bo'lgan taqdiridagina moliyaviy holat to'g'risidagi hisobotda sof hisobga olinadi va

hisobot qilinadi. 1) savol bo'yicha hisob-kitob qilish huquqi kelajakda yuzaga kelishi mumkin bo'lgan hodisalarga bog'liq bo'lmasligi kerak va 2) quyidagi hollarda qonuniy ravishda amalga oshirilishi kerak: (a) odatdagi ish jarayonida, (b) sodir bo'lgan taqdirda. to'lovlarni to'lamaganlik (defolt hodisasi) va (c) to'lovga layoqatsiz yoki bankrot bo'lgan taqdirda.

Xodimlarni ta'minlash uchun harajatlar va tegishli badallar. Ish haqini to'lash bo'yicha harajatlar, davlat pensiya jamg'armasiga va ijtimoiy sug'urta jamg'armasiga badallar, yillik to'lanadigan ta'til va kasallik ta'tillari, bonuslar va nafaqalar naqd pul bo'lmagan shaklda Bank xodimlari tomonidan tegishli xizmatlar ko'rsatilishi munosabati bilan hisoblab chiqiladi. Bankning pensiya yoki shunga o'xshash nafaqalarni to'lash bo'yicha hech qanday qonuniy yoki konstruktiv majburiyati yo'q, davlatning belgilangan badallar rejasi bo'yicha to'lovlardan tashqari.

Moliyaviy holat to'g'risidagi hisobotdagi moddalarliq likvidlik tartibida taqdim etish. Bank aniq belgilangan operatsion tsiklga ega emas va shuning uchun Bank moliyaviy holat to'g'risidagi hisobotda joriy va uzoq muddatli aktivlarni, uzoq muddatli va qisqa muddatli majburiyatlarni alohida ko'rsatmaydi. Buning o'rniga, aktivlar va passivlar likvidlik tartibida taqdim etiladi. Moliyaviy vositalarni kutilayotgan to'lov muddati bo'yicha tahlil qilish uchun 21-Izohga qarang. Quyidagi jadvalda Izohda keltirilgan tahlilga kiritilmagan moddalar bo'yicha hisobot davri tugaganidan keyin 12 oy oldin yoki undan keyin qoplanishi yoki to'lanishi kutilayotgan summalar to'g'risidagi ma'lumotlar keltirilgan.

	2021 yil 31 dekabr			2020 yil 31 dekabr		
	To'lanishi/qoplanishi kutilayotgan summalar			To'lanishi/qoplanishi kutilayotgan summalar		
	hisobot davri tugaganidan keyin 12 oy ichida	hisobot davri tugaganidan keyin 12 oydan so'ng	Jami	hisobot davri tugaganidan keyin 12 oy ichida	hisobot davri tugaganidan keyin 12 oydan so'ng	Jami
<i>Ming so'mda</i>						
AKTIVLAR						
Asosiy vositalar	-	38,883,783	38,883,783	-	17,489,583	17,489,583
Foydalanish huquqi shaklidagi aktivlar	-	28,674,986	28,674,986	-	8,286,616	8,286,616
Nomoddiy aktivlar	-	40,123,237	40,123,237	-	7,107,551	7,107,551
Kechiktirilgan soliq aktivi	-	34,054,646	34,054,646	-	4,479,174	4,479,174
Boshqa aktivlar	18,892,689	-	18,892,689	3,067,614	-	3,067,614
JAMI AKTIVLAR	18,892,689	141,736,652	160,629,341	3,067,614	37,362,924	40,430,538
MAJBURIYATLAR						
Boshqa majburiyatlar	18,230,011	-	18,230,011	6,567,490	-	6,567,490
JAMI MAJBURIYATLAR	18,230,011	-	18,230,011	6,567,490	-	6,567,490

4. Hisobning muhim baholari va hisob siyosatini qo'llashdagi mulohazalar

Bank kelgusi moliyaviy yilda moliyaviy hisobotlarda tan olingan summalariga hamda aktivlar va majburiyatlarning balans qiymatiga ta'sir qiluvchi taxminlar va taxminlarni amalga oshiradi. Hisob-kitoblar va mulohazalar rahbariyat tajribasi va boshqa omillar, jumladan, rahbariyat joriy vaziyatlardan kelib chiqqan holda oqilona deb hisoblaydigan bo'lajak voqealarni kutishlari asosida doimiy ravishda ko'rib chiqiladi. Rahbariyat buxgalteriya siyosatini qo'llash jarayonida mulohazalar va taxminlardan ham foydalanadi. Moliyaviy hisobotlarda e'tirof etilgan summalariga eng muhim ta'sir ko'rsatadigan mulohazalar va kelgusi moliyaviy yil davomida aktivlar va majburiyatlarning balans qiymatiga sezilarli tuzatish kiritishi mumkin bo'lgan taxminlar quyidagilarni o'z ichiga oladi:

Kechiktirilgan soliq aktivini tan olish. E'tirof etilgan kechiktirilgan soliq aktivi kelajakdagi foyda solig'i bilan hisob-kitob qilinishi mumkin bo'lgan foyda solig'i summasi bo'lib, moliyaviy holat to'g'risidagi hisobotda tan olinadi. Kechiktirilgan soliq aktivi faqat tegishli foyda solig'i bo'yicha imtiyozlardan foydalanish ehtimoli bo'lgan darajada tan olinadi. Kelajakda soliqqa tortiladigan daromadni va kelajakda yuzaga kelishi mumkin bo'lgan foyda solig'i bo'yicha imtiyozlar miqdorini aniqlash rahbariyat tomonidan tayyorlangan o'rta muddatli biznes-reja va uni ekstrapolyatsiya qilish natijalariga asoslanadi. Biznes-reja boshqaruvning vaziyatga mos keladigan taxminlariga asoslanadi. Ushbu hisob-kitoblarga asoslanib, rahbariyat soliq yo'qotishlari bo'yicha kechiktirilgan soliq aktivlari 2024-2025 yillar davomida to'liq qoplanadi, deb hisoblaydi.

Kutilayotgan kredit yo'qotishlarini baholash. Kutilayotgan kredit yo'qotishlari bahosi baholash metodologiyasi, modellari va ma'lumotlariga asoslangan muhim bahodir. Kredit bo'yicha kutilayotgan zararlarni o'lchash metodologiyasi tafsilotlari 21-Izohda ochib berilgan. Quyidagi komponentlar kredit yo'qotishlari uchun zaxiraga sezilarli ta'sir ko'rsatadi:

- kutilayotgan kredit yo'qotishlarini baholash darajasini aniqlash: individual asosda

asboblari yoki jamoaviy asosda;

- Bank tomonidan qo'llaniladigan defolt ta'rifi;

- kredit reytingini belgilaydigan ichki modellarni ishlab chiqish va qo'llash

kredit tavakkalchiligining individual darajalarini to'ldirish ehtimoli;

- qarzlarni baholash uchun foydalaniladigan ichki modellarni ishlab chiqish va qo'llash

moliyaviy vositalar va kredit bilan bog'liq majburiyatlar bo'yicha to'lanmagan vaqt;

- garov ta'minotini baholashda qabul qilingan qarorlarni o'z ichiga olgan holda, majburiyatni bajarmagan taqdirdagi zararni baholash;

- kredit xavfining sezilarli darajada oshishini baholash mezonlari;

- bashoratli makroiqtisodiy stsensariylarni tanlash va ularning ehtimolini baholash.

Bank taxminiy kredit yo'qotishlari va haqiqiy kredit yo'qotishlari o'rtasidagi tafovutlarni kamaytirish uchun modellar va model ma'lumotlarini muntazam ravishda ko'rib chiqadi va tasdiqlaydi.

2021-yil 31-dekabr holatiga ko'ra defolt ehtimolining 10% ga oshishi yoki kamayishi kutilayotgan kreditlar bo'yicha umumiy to'lovni 738,214 ming so'mga oshirishi yoki kamaytirishi mumkin edi. 2021-yil 31-dekabr holatiga ko'ra, qarzni to'lamagan taqdirda zararning 10% ga oshishi yoki kamayishi kutilayotgan kredit yo'qotishlari uchun jami zaxirani 1,402,607 ming so'mga oshirishi yoki kamaytirishi mumkin edi.

Kredit xavfining sezilarli darajada oshishi. Kredit xavfining sezilarli darajada oshganligini aniqlash uchun Bank hisobot sanasida moliyaviy vositaning amal qilish muddati davomida yuzaga kelgan defolt xavfini dastlabki tan olish sanasida yuzaga kelgan defolt xavfi bilan solishtiradi. Baholash jarayonida hisobot sanasidagi kredit xavfining o'ziga xos darajasi emas, balki kredit xavfining nisbiy o'sishi hisobga olinadi. Bank ortiqcha harajat va harakatlarsiz mavjud bo'lgan barcha oqilona va qo'llab-quvvatlanadigan prognoz ma'lumotlarni, shu jumladan bir qator omillarni, jumladan, muayyan mijozlar portfelining xatti-harakatlarini hisobga oladi.

5 Yangi yoki qayta ko'rib chiqilgan standartlar va talqinlarga o'tish

Quyidagi qayta ko'rib chiqilgan standartlar 2021-yil 1-yanvardan boshlab Bank uchun majburiy bo'ldi, ammo Bank faoliyatiga jiddiy ta'sir ko'rsatmadi:

Moliyaviy hisobotning kontseptual asoslariga o'zgartirishlar (29 martda e'lon qilingan)

COVID-19 bilan bog'liq ijaraga imtiyozlarini hisobga olish bo'yicha 16-MHXSga o'zgartirish (2020-yil 28-mayda chiqarilgan va 2020-yil 1-iyun yoki undan keyin boshlanadigan yillik davrlar uchun amal qiladi). Tuzatish ijarachilarga COVID-19 ijaraga konsessiyasi ijaraga modifikatsiyasi yoki yo'qligini baholashdan ixtiyoriy ozod qilish shaklida imtiyoz beradi. Ijarachilar ijaraga topshiriqlariga xuddi shunday topshiriqlar ijaraga o'zgartirish kiritilmagandek munosabatda bo'lishlari mumkin. Ushbu amaliy yechim faqat to'g'ridan-to'g'ri COVID-19 pandemiyasi bilan bog'liq ravishda berilgan ijara imtiyozlariga nisbatan qo'llaniladi va faqat quyidagi shartlarning barchasi bajarilgan taqdirdagina qo'llaniladi: ijara to'lovlarining o'zgarishi ijara to'lovining tovon to'lashdan oshmasligi uchun qayta

ko'rib chiqilishiga olib keladi. o'zgartirishdan oldin darhol ijara uchun; igaraga to'lovlarining har qanday qisqarishi faqat 2021-yilning 30-iyunidan kechiktirmay to'lanadigan to'lovlarga ta'sir qiladi; va igaraganing boshqa shartlariga sezilarli o'zgarishlar kiritilmagan. 2021-yil 31-martda davom etayotgan pandemiya sababli IASB 2021-yil 30-iyundan 2022-yil 30-iyungacha bo'lgan muddatlarni o'z ichiga olgan qo'shimcha tuzatishlarni e'lon qildi (2021-yil 1-apreldan yoki undan keyin boshlanadigan yillik davrlar uchun amal qiladi). Bank dastlabki tuzatishga qo'shimchani ixtiyoriy ravishda muddatidan oldin qabul qildi va kumulyativ effektini 2021-yil 1-yanvardan boshlab davr boshidagi taqsimlanmagan foyda miqdoriga tuzatish sifatida tan oldi.

Bazaviy foiz stavkasi islohoti (IBOR) – 9-BMS, 39-IAS, 7-MHXS, 4-MHXS va 16-MHXSga o'zgartirishlar – 2-bosqich (2020-yil 27-avgustda chiqarilgan va 2021-yil 1-yanvar yoki undan keyin boshlanadigan yillik davrlar uchun amal qiladi). 2-bosqichga kiritilgan tuzatishlar islohotlarni amalga oshirish natijalaridan kelib chiqadigan, shu jumladan bitta bazaviy foiz stavkasini muqobil stavkaga almashtirish bilan bog'liq masalalarni hal etishga qaratilgan. Tuzatishlar quyidagi sohalarni qamrab oladi:

- shartnoma bo'yicha pul oqimlarini aniqlash asoslaridagi o'zgarishlarni hisobga olish

bazaviy foiz stavkasini isloh qilish natijasida (keyingi o'rinlarda "IBOR islohoti" deb yuritiladi): Amortizatsiya qilingan qiymat bo'yicha o'lchanadigan vositalar uchun, amaliy maqsadga muvofiq, tuzatishlar sub'ektlardan bazadagi o'zgarishlarni hisobga olishni talab qiladi. 9-MHXS ning B5.4.5-bandidagi ko'rsatmalardan foydalangan holda samarali foiz stavkasini o'zgartirish orqali IBOR islohoti natijasida shartnoma bo'yicha pul oqimlarini aniqlash uchun. Shuning uchun hech qanday daromad yoki zarar darhol tan olinmaydi. Ushbu amaliy maqsadga muvofiqlik faqat shunday o'zgartirishga taalluqlidir va u IBOR islohotining bevosita natijasi sifatida zarur bo'lib, yangi asos iqtisodiy jihatdan oldingi asosga tengdir. 9-MHXSdan vaqtinchalik ozod qilishni qo'llaydigan sug'urtachilar ham xuddi shunday amaliy maqsadga muvofiqlikni qo'llashlari kerak. IBOR islohoti natijasida kelajakdagi igaraga to'lovlarini aniqlash uchun asosni o'zgartiruvchi igaraga o'zgartirishlarini hisobga olish uchun ijarachilardan shunga o'xshash amaliy maqsadga muvofiqlikdan foydalanishni talab qilish uchun 16-MHXSga o'zgartirishlar kiritildi.

- 1-bosqichning tugash sanasi shartnomadan tashqari uchun o'zgartirilgan ozod qilish

Xedjlash munosabatlaridagi xavf komponentlari: 2-bosqichga kiritilgan o'zgartirishlarga ko'ra, korxonalar shartnomadan tashqari xavf komponentlari uchun 1-bosqich imtiyozlarini qo'llashni ikki sanadan ertaroq tugatishlari kerak: shartnomadan tashqari xavf komponenti o'zgartirilgan sana yoki tugatish sanasi. himoya qilish munosabatlari. 1-bosqichdagi tuzatishlar xavf komponentlari uchun tugash sanasini belgilamaydi.

- Muayyan buxgalteriya talablariga qo'shimcha vaqtinchalik istisnolar

xedjlash: 2-bosqich o'zgartirishlar qo'shimcha vaqtinchaliklarni nazarda tutadi

IBOR islohoti bevosita ta'sir ko'rsatadigan xedjlash munosabatlariga 39-IAS va 9-MHXSda to'g'rilash bo'yicha maxsus talablarni qo'llashdan ozod qilish.

- IBOR islohotiga oid 7-MHXSga muvofiq qo'shimcha ma'lumotlar: B

Tuzatishlar quyidagilar bo'yicha oshkor qilish talablarini belgilaydi: (i) korxona muqobil bazaviy stavkalarga o'tishni qanday boshqaradi; uning rivojlanishi va ushbu o'tishdan kelib chiqadigan xavflar; (ii) muhim etalon foiz stavkalari bo'yicha o'tkaziladigan hosilaviy va lotin bo'lmagan moliyaviy vositalar bo'yicha miqdoriy ma'lumotlar; va (iii) IBOR islohoti natijasida xavflarni boshqarish strategiyasiga kiritilgan har qanday o'zgarishlar tavsifi.

Hisobot sanasida va 2021 va 2020 yil 31 dekabr holatiga ko'ra, Bank foiz stavkasini isloh qilishning 2-bosqichiga o'zgartirishlarni qabul qilmagan, chunki Bank IBOR asosidagi moliyaviy aktivlari yoki majburiyatlariga ega emas.

IBOR islohotining ta'siri. Turli banklararo taklif stavkalarini (IBOR) isloh qilish va almashtirish tartibga soluvchi organlar uchun ustuvor vazifaga aylandi. Aksariyat IBOR stavkalarini nashr etish 2021-yil 31-dekabrgacha to'xtatiladi. 2023-yil 30-iyungacha AQSh dollarining LIBOR stavkalarini e'lon qilish to'xtatiladi.

6. Hisobning yangi qoidalari

2022-yil 1-yanvardan yoki undan keyin boshlanadigan yillik davrlar uchun majburiy bo'lgan va Bank hali erta qabul qilmagan bir qator yangi standartlar va talqinlar e'lon qilindi.

MHXS 17 Sug'urta shartnomalari (2017-yil 18-mayda chiqarilgan va 2023-yil 1-yanvar yoki undan keyin boshlanadigan yillik davrlar uchun amal qiladi). 17-MHXS 4-MHXS o'rnini bosadi, bu korxonalarga sug'urta shartnomalari bo'yicha mavjud buxgalteriya amaliyotini qo'llash imkonini beradi, bu esa investorlarga boshqa o'xshash sug'urta kompaniyalarining moliyaviy natijalarini solishtirish va solishtirishni qiyinlashtiradi. 17-MHXS sug'urta shartnomalarining barcha turlarini, shu jumladan sug'urtalovchiga tegishli qayta sug'urtalash shartnomalarini hisobga olishning yagona, printsiplarga asoslangan standartidir. Ushbu standartga muvofiq, sug'urta shartnomalari guruhlar quyidagilar bo'yicha tan olinishi va o'lchanishi kerak: (i) kuzatilishi mumkin bo'lgan bozor ma'lumotlariga mos keladigan pul oqimlari to'g'risidagi barcha mavjud ma'lumotlarni hisobga oladigan bo'lajak pul oqimlarining (to'liq pul oqimlari) tavakkalchilik asosida tuzatilgan joriy qiymati; , qo'shilgan (agar qiymat majburiyat bo'lsa) yoki undan ayiriladigan (agar qiymat aktiv bo'lsa) (ii) shartnomalar guruhi bo'yicha taqsimlanmagan foyda miqdori (shartnomaga xizmat ko'rsatish marjasi). Sug'urtalovchilar bir guruh sug'urta shartnomalari bo'yicha daromadlar to'g'risida ular qoplagan davr mobaynida va ular xavfni bartaraf etishda hisobot beradilar. Agar shartnomalar guruhi foydasiz bo'lsa yoki zarar ko'rsa, korxona zararni darhol tan oladi. Bank ushbu standartni Bank tomonidan chiqarilgan samaradorlik kafolatlariga qo'llashni rejalashtirmoqda va hozirda yangi standartning uning moliyaviy hisobotlariga ta'sirini baholamoqda. Bundan tashqari, standartning kredit shartnomalari va shunga o'xshash vositalarga kiritilgan sug'urta mahsulotlariga potentsial ta'siri ko'rib chiqiladi.

17-MHXSga tuzatishlar va 4-MHXSga tuzatishlar (2020-yil 25-iyunda chiqarilgan va 2023-yil 1-yanvar yoki undan keyin boshlanadigan yillik davrlar uchun amal qiladi). O'zgartirishlar 17-MHXSni amalga oshirishni osonlashtirishga va standart va o'tishning ayrim talablarini soddalashtirishga qaratilgan bir qator tushuntirishlarni o'z ichiga oladi. Ushbu tuzatishlar 17-MHXSning sakkizta sohasini qamrab oladi va standartning asosiy tamoyillarini o'zgartirmaydi. 17-MHXSga quyidagi o'zgartirishlar kiritildi:

- Kuchga kirish sanasi: 17-MHXS (o'zgartirilgan) kuchga kirishi ikki yilga kechiktirildi. Standart 2023 yil 1 yanvardan yoki undan keyin boshlanadigan yillik hisobot davrlariga nisbatan qo'llanilishi kerak. 4-MHXSda belgilangan 9-MHXSdan vaqtinchalik ozod qilish 2023-yil 1-yanvar yoki undan keyin boshlanadigan yillik davrlarga ham uzaytirildi.
- Sug'urta sotib olish bo'yicha pul oqimlarining kutilayotgan qoplanishi: Tashkilotlar sotib olish harajatlarining bir qismini yangilanishi kutilayotgan tegishli shartnomalarga taqsimlashlari va tashkilot shartnomaning yangilanishini tan olmaguncha bunday harajatlarni aktiv sifatida tan olishlari kerak. Korxonalar har bir hisobot sanasida aktivning tiklanish ehtimolini baholashi va moliyaviy hisobotga eslatmalarda muayyan aktiv haqidagi ma'lumotlarni taqdim etishi kerak.
- Investitsion xizmatlarga tegishli bo'lgan shartnomaviy xizmatlar uchun marja:

qoplash birliklari umumiy modelga muvofiq o'zgaruvchan to'lovlar bilan tuzilgan shartnomalar va investitsiya daromadlarini olish bo'yicha xizmatlar ko'rsatish bo'yicha boshqa shartnomalar bo'yicha ham sug'urta qoplamasi, ham investitsiya xizmatlari ko'rsatishning imtiyozlar hajmi va kutilayotgan muddatini hisobga olgan holda taqsimlanishi kerak. Investitsiya faoliyati bilan bog'liq harajatlar sug'urta shartnomasi doirasida pul oqimlari sifatida kiritilishi kerak, agar tashkilot sug'urtalanganlarni qoplash foydasini oshirish uchun bunday faoliyatni amalga oshirsa.

- Xarid qilingan qayta sug'urtalash shartnomalari – zararni qoplash: korxona asosiy sug'urta shartnomalarining og'ir guruhi uchun zararni dastlabki tan olishda yoki guruhga og'ir sug'urta shartnomalarini qo'shish uchun tan olganida, tashkilot ushbu qayta sug'urta guruhi uchun shartnoma bo'yicha xizmat ko'rsatish marjasini tuzatishi kerak. sotib olingan shartnomalar va ushbu qayta sug'urta shartnomalari bo'yicha olingan daromadni tan oladi. Qayta sug'urta shartnomasi bo'yicha qoplangan zarar miqdori asosiy sug'urta shartnomalari bo'yicha tan olingan zararni va korxona sotib olingan qayta sug'urta shartnomasi bo'yicha qoplashni kutayotgan asosiy sug'urta shartnomalari bo'yicha da'volar foizini ko'paytirish yo'li bilan aniqlanadi.

Ushbu talab faqat sotib olingan qayta sug'urta shartnomasi asosiy sug'urta shartnomalari bo'yicha zarar tan olinishidan oldin yoki bir vaqtda tan olingan taqdirdagina qo'llaniladi.

- Turli o'zgartirishlar Turli xil tuzatishlar kredit kartalari (yoki shunga o'xshash) shartnomalari va ayrim kredit shartnomalari uchun amal qilishdan ozod qilishni o'z ichiga oladi; sug'urta shartnomasi aktivlari va majburiyatlarini moliyaviy holat to'g'risidagi hisobotda guruhlarda emas, balki portfellarda aks ettirish; sotib olingan qayta sug'urtalash shartnomalari va foyda yoki zarar orqali adolatli qiymatda ko'rsatilgan noderivativ moliyaviy vositalar orqali moliyaviy xavflarni yumshatish uchun xavfni kamaytirish variantining qo'llanilishi; 17-MHXSni qo'llashda oldingi oraliq moliyaviy hisobotlarda keltirilgan buxgalteriya hisoblarini o'zgartirish uchun hisob siyosatini tanlash; sug'urta shartnomasi shartlariga ko'ra ma'lum bir sug'urta qildiruvchiga tegishli bo'lgan foyda solig'i to'lovlari va tushumlarini shartnomalarni amalga oshirishdan olingan pul oqimlariga kiritish; o'tish davrida tanlab ozod qilish va boshqa kichik tuzatishlar.

Bank hozirda o'z moliyaviy hisobotlariga tuzatishlarning ta'sirini baholamoqda.

Majburiyatlarni joriy va uzoq muddatli bo'yicha tasniflash - 1-IASga tuzatishlar (2020 yil 23 yanvarda chiqarilgan va 2022 yil 1 yanvar yoki undan keyin boshlanadigan yillik davrlar uchun amal qiladi). Cheklangan doiradagi ushbu tuzatishlar hisobot davri oxirida mavjud bo'lgan huquqlarga qarab, majburiyatlar joriy va uzoq muddatli bo'linishini aniqlaydi. Majburiyatlar uzoq muddatli hisoblanadi, agar hisobot davri oxirida korxona ularni to'lashni kamida 12 oyga kechiktirish huquqiga ega bo'lsa. Standartning yo'riqnomasi endi bunday huquqning so'zsiz bo'lishi kerakligi haqidagi talabni o'z ichiga olmaydi. Korxona rahbariyatining to'lovni kechiktirish huquqini keyinchalik amalga oshirish yoki yo'qligini kutishlari majburiyatlarni tasniflashga ta'sir qilmaydi. To'lovni kechiktirish huquqi, agar korxona davr oxirida barcha amaldagi shartlarga rioya qilsagina mavjud bo'ladi. Hisobot davri oxirida kreditor shartni bajarish majburiyatidan ozod qilingan taqdirda ham, agar shart balans sanasida yoki undan oldin buzilgan bo'lsa, majburiyat joriy deb tasniflanadi. Agar kredit shartnomasi shartlari faqat balans sanasidan keyin buzilgan bo'lsa, kredit uzoq muddatli deb tasniflanadi. Bundan tashqari, o'zgartirishlar korxona tomonidan uni o'z kapitaliga aylantirish orqali to'lashi mumkin bo'lgan qarzlarni tasniflash talablarini aniqlaydi. "To'lov" deganda naqd pul, iqtisodiy manfaatlarni o'zida mujassam etgan boshqa resurslar yoki korxonaning o'z kapital vositalari ko'rinishidagi hisob-kitoblar orqali majburiyatning bekor qilinishi tushuniladi. Xususi kapitalga aylantirilishi mumkin bo'lgan konvertatsiya qilinadigan vositalar uchun istisno mavjud, lekin faqat konvertatsiya qilish opsiyasi aralash moliyaviy vositaning alohida komponenti sifatida kapital vosita sifatida tasniflangan vositalar uchun. Bank hozirda o'z moliyaviy hisobotlariga tuzatishlarning ta'sirini baholamoqda.

Majburiyatlarni joriy va uzoq muddatga tasniflash - amal qilish muddatini kechiktirish - 1-IASga tuzatishlar (2020 yil 15 iyulda chiqarilgan va 2023 yil 1 yanvar yoki undan keyin boshlanadigan yillik davrlar uchun amal qiladi). Majburiyatlarni qisqa muddatli va uzoq muddatli deb tasniflash bo'yicha 1-IAS ga o'zgartirishlar 2020 yil yanvar oyida e'lon qilingan va dastlabki kuchga kirish sanasi 2022 yil 1 yanvar. Biroq, COVID-19 pandemiyasi sababli, ko'rsatmalarga kiritilgan o'zgartirishlar natijasida kompaniyalarga tasniflash o'zgarishlarini amalga oshirish uchun ko'proq vaqt berish uchun amal qilish muddati bir yilga orqaga surildi. Bank hozirda o'z moliyaviy hisobotlariga tuzatishlarning ta'sirini baholamoqda.

Buxgalteriya hisobi baholarini aniqlash 8-IASga tuzatish (2021-yil 12-fevralda chiqarilgan va 2023-yil 1-yanvar yoki undan keyin boshlanadigan yillik davrlar uchun amal qiladi). 8-IASga kiritilgan tuzatish hisob siyosatidagi o'zgarishlarni buxgalteriya hisobidagi o'zgarishlardan qanday ajratish kerakligini aniqlab beradi. Bank hozirda o'z moliyaviy hisobotlariga tuzatishlarning ta'sirini baholamoqda.

Bitta operatsiyadan kelib chiqadigan aktivlar va majburiyatlar bilan bog'liq kechiktirilgan soliqlar - 12-IASga tuzatish (2021-yil 7-mayda chiqarilgan va 2023-yil 1-yanvar yoki undan keyin boshlanadigan yillik davrlar uchun amal qiladi). IAS 12 ga kiritilgan tuzatish ijara va foydalanishdan chiqarish majburiyatlari kabi operatsiyalar bo'yicha kechiktirilgan soliqlar to'g'risida qanday hisobot berish kerakligini aniqlaydi. Muayyan holatlarda, korxonalar aktivlar yoki majburiyatlarni birinchi marta tan olganlarida, kechiktirilgan soliqni tan olish majburiyatidan ozod qilinadi. Ilgari, ushbu imtiyoz igaraga operatsiyalariga va foydalanishdan chiqarish majburiyatlariga nisbatan qo'llanilishi yoki yo'qligi borasida noaniqliklar mavjud edi, ayni paytda ikkala turdagi bitimlar ham aktiv va majburiyatni tan oladi. Tuzatish imtiyoz qo'llanilmasligini va korxonalar bunday operatsiyalar bo'yicha kechiktirilgan soliqni tan olishlari kerakligini aniqlaydi. Tuzatish korxonalardan dastlabki tan olinganda soliq solinadigan bazani oshiradigan va kamaytiradigan teng vaqtinchalik farqlarni keltirib chiqaradigan operatsiyalar bo'yicha kechiktirilgan soliqni tan olishni talab qiladi. Bank hozirda o'z moliyaviy hisobotlariga tuzatishlarning ta'sirini baholamoqda.

COVID-19 bilan bog'liq ijara imtiyozlarini hisobga olish bo'yicha 16-MHXSga o'zgartirish (2021-yil 31-martda chiqarilgan va 2021-yil 1-aprel yoki undan keyin boshlanadigan yillik davrlar uchun amal qiladi). 2020-yil may oyida 16-MHXSga o'zgartirish kiritildi, ular COVID-19 pandemiyasi tufayli igaraga to'lovlarining kamayishi natijasida berilgan igaraga imtiyozi ijaraga o'zgartirish sifatida qaralishi kerakmi yoki yo'qligini aniqlashi kerak bo'lgan ijarachilar uchun ixtiyoriy amaliy maqsadga muvofiqdir. 2021-yil 30-iyungacha yoki undan oldin to'lanishi kerak. 2021-yil 31-martda qabul qilingan o'zgartirish amaliy maqsadga muvofiqlikni qo'llash muddatini 2021-yil 30-iyundan 2022-yil 30-iyungacha uzatiradi.

Agar yuqorida boshqacha ko'rsatilmagan bo'lsa, ushbu yangi standartlar va talqinlar Bankning moliyaviy hisobotiga sezilarli ta'sir ko'rsatishi kutilmaydi.

7. Pul mablag'lari va ularning ekvivalentlari

<i>Ming so'mda</i>	2021 yil 31 dekabr	2020 yil 31 dekabr
O'RMB hisobvaraqlari bo'yicha qoldiq (majburiy zaxiralar bundan mustasno)	384,627,082	745,072
Yopish muddati uch oydan kam bo'lgan boshqa banklardagi depozitlar	20,000,000	80,000,000
Boshqa banklardagi korrespondentlik hisoblari va "overnayt" depozitlar	7,423,708	86,484
Kredit zararlarini bo'yicha zaxira chegirib tashlangan holda	(14,346)	(3,183)
Jami pul mablag'lari va ularning ekvivalentlari	412,036,444	80,828,373

2021 yil 31 dekabr holatiga ko'ra, 412,036,444 ming so'm (100%) (2020 yil: 80 828 373 ming so'm) miqdorida pul mablag'lari va ularning ekvivalentlari 3 ta tijorat banki va O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankiga joylashtirilgan. Quyidagi jadvalda 2021 yil 31 dekabr holatiga kredit xavfini baholash asosidagi pul mablag'lari va ularning ekvivalentlari qoldiqlarining kredit sifati ko'rsatilgan. Bankning kredit xavflarini baholash tizimi tavsifi uchun 19-izohga qarang.

<i>Ming so'mda</i>	O'RMB hisobvaraqlari bo'yicha qoldiq	Korrespondentlik hisoblari va "overnayt" depozitlar	Yopish muddati uch oydan kam bo'lgan boshqa banklardagi depozitlar	Jami
<i>Kechiktirilmagan va qadrsizlanmagan</i>				
O'RMB	384,627,082	-	-	384,627,082
B1 (Moody's reytingi)	-	937,350	-	937,350
BB- (S&P reytingi)	-	32,556	-	32,556
B2 (Moody's reytingi)	-	6,453,802	20,000,000	26,453,802
Kutilayotgan kredit yo'qotishlar bo'yicha zaxira chegirib tashlangan holda	(12,969)	(336)	(1,041)	(14,346)
Naqd pul mablag'larini qo'shmagan holda jami pul mablag'lari va ularning ekvivalentlari	384,614,113	7,423,372	19,998,959	412,036,444

Quyidagi jadvalda 2020 yil 31 dekabr holatiga kredit xavfini baholash asosidagi pul mablag'lari va ularning ekvivalentlari qoldiqlarining kredit sifati ko'rsatilgan.

<i>Ming so'mda</i>	O'RMB hisobvaraqlari bo'yicha qoldiq	Korrespondentlik hisoblari va "overnayt" depozitlar	Yopish muddati uch oydan kam bo'lgan boshqa banklardagi depozitlar	Jami
<i>Kechiktirilmagan va qadrsizlanmagan</i>				
O'RMB	745,072	-	-	745,072
BB- (S&P reytingi)	-	86,484	80,000,000	80,831,556
Kutilayotgan kredit yo'qotishlar bo'yicha zaxira chegirib tashlangan holda	-	-	(3,183)	(3,183)
Naqd pul mablag'larini qo'shmagan holda jami pul mablag'lari va ularning ekvivalentlari	745,072	86,484	80,000,000	80,828,373

Kutilayotgan kredit yo'qotishlarini baholash maqsadida pul mablag'lari va ularning ekvivalentlari qoldiqlari 1-bosqichga kiritilgan. Ushbu qoldiqlar bo'yicha kutilayotgan kredit yo'qotishlari ahamiyatsiz. Kutilayotgan kredit yo'qotishlarini baholashga yondashuv 21-izohda keltirilgan.

8. Boshqa banklardagi mablag'lar

Boshqa banklardagi mablag'larning umumiy miqdori O'RMB da majburiy pul mablag'lari qoldiqlarini ifodalaydi.

9. Mijozlarga berilgan kreditlar va avanslar

Ming so'mda	2021 yil 31 dekabr	2020 yil 31 dekabr
Amortizatsiya qilingan qiymati bo'yicha baholanadigan jismoniy shaxslarga berilgan kreditlar va avanslarning yalpi balans qiymati	326,300,180	15,051
Amortizatsiya qilingan qiymati bo'yicha baholanadigan yuridik shaxslarga berilgan kreditlar va avanslarning yalpi balans qiymati	26,620,548	-
Kredit yo'qotishlari bo'yicha baholash zaxirasi chegirib tashlangan holda	(7,382,142)	-
Mijozlarga berilgan jami kreditlar va avanslar	345,538,586	15,051

Quyidagi jadvalda 2021 yil 31 dekabr va 2020 yil 31 dekabr holatiga ko'ra sinflar bo'yicha amortizatsiya qilingan qiymat bo'yicha baholangan mijozlarga berilgan kreditlar va avanslar bo'yicha yalpi balans qiymati va kredit yo'qotishlari bo'yicha baholash zaxirasi qiymati ko'rsatilgan.

Ming so'mda	2021 yil 31 dekabr			2020 yil 31 dekabr		
	Yalpi balans qiymati	Kredit yo'qotishlari bo'yicha baholash zaxirasi	Balans qiymati	Yalpi balans qiymati	Kredit yo'qotishlari bo'yicha baholash zaxirasi	Balans qiymati
Korporativ mijozlarga kreditlar	26,620,548	(946,563)	25,673,985	-	-	-
KO'B kreditlari	26,620,548	(946,563)	25,673,985	-	-	-
Jismoniy shaxslarga kreditlar	326,300,180	(6,435,579)	319,864,601	15,051	-	15,051
Iste'mol kreditlari	326,234,896	(6,434,874)	319,800,022	15,051	-	15,051
Avtomobil kreditlari	65,284	(705)	64,579	-	-	-
Amortizatsiya qilingan qiymat bo'yicha baholangan mijozlarga berilgan jami kreditlar va avanslar	352,920,728	(7,382,142)	345,538,586	15,051	-	15,051

Quyidagi jadvalda hisobot va qiyoslash davrining boshi va oxiri oralig'ida amortizatsiya qilingan qiymat bo'yicha hisoblangan mijozlarga berilgan kreditlar va avanslar bo'yicha kredit yo'qotishlari bo'yicha baholash zaxirasi qiymati va yalpi balans qiymatidagi o'zgarishlar ko'rsatilgan.

Ming so'mda	Kredit yo'qotishlari bo'yicha baholash zaxirasi		Yalpi balans qiymati	
	1 bosqich (12 oy davomida kutilayotgan kredit yo'qotishlar)	Jami	1 bosqich (12 oy davomida kutilayotgan kredit yo'qotishlar)	Jami
KO'B kreditlari				
2020 yil 31 dekabr holatiga	-	-	-	-
Yangi yaratilgan yoki sotib olingan	(946,563)	(946,563)	26,620,548	26,620,548
Davr uchun kredit yo'qotishlari bo'yicha baholash zaxirasiga chegirmalarga ta'sir qiluvchi jami o'zgarishlar	(946,563)	(946,563)	26,620,548	26,620,548
2021 yil 31 dekabr holatiga	(946,563)	(946,563)	26,620,548	26,620,548

Ming so'mda	Kredit yo'qotishlari bo'yicha baholash zaxirasi				Yalpi balans qiymati			
	1 bosqich (12 oy davomida kutilayotgan kredit yo'qotishlar)	2 bosqich (butun davr uchun kredit xavfining sezilarli o'sishidan kutilayotgan kredit yo'qotishlari)	3 bosqich (butun davr uchun kredit- qadrsizlangan aktivlar bo'yicha kutilgan kredit yo'qotishlari)	Jami	1 bosqich (12 oy davomida kutilayotgan kredit yo'qotishlar)	2 bosqich (butun davr uchun kredit xavfining sezilarli o'sishidan kutilayotgan kredit yo'qotishlari)	3 bosqich (butun davr uchun kredit- qadrsizlangan aktivlar bo'yicha kutilgan kredit yo'qotishlari)	Jami
Iste'mol kreditlari								
2020 yil 31 dekabr holatiga	-	-	-	-	15,051	-	-	15,051
Davr uchun kredit yo'qotishlar uchun baholash zaxirasiga bo'lgan to'lovlarga ta'sir qiluvchi o'zgarishlar:								
O'tkazma:								
- butun muddat davomida kutilayotgan kredit yo'qotishlariga (1-bosqichdan 2-bosqichga)	13,798	(629,882)	-	(616,084)	(9,827,344)	9,827,344	-	-
- qadrsizlangan aktivlarga (1 va 2-bosqichdan 3-bosqichga)	-	326,326	(2,441,261)	(2,060,932)	-	(3,396,367)	3,396,367	-
Qayta yaratilgan yoki sotib olingan	(6,298,362)	-	-	(6,298,362)	583,136,322	-	-	583,136,322
Davr mobaynida tan olinishining to'xtatilishi	2,866,830	(326,326)	-	2,540,504	(256,916,477)	-	54,003	(256,862,474)
Davr uchun kredit yo'qotishlar uchun baholash zaxirasiga bo'lgan to'lovlarga ta'sir qiluvchi jami o'zgarishlar	(3,417,734)	(629,882)	(2 441 261)	(6,434,874)	316,407,552	6,430,977	3,450,370	326,288,899
Davr uchun kredit yo'qotishlar uchun baholash zaxirasiga bo'lgan to'lovlarga ta'sir qiluvchi o'zgarishlar:								
Hisobdan chiqarishlar	-	-	54,003	54,003	-	-	(54,003)	(54,003)
2021 qil 31 dekabr holatiga	(3,417,734)	(629,882)	(2,387,258)	(6,434,874)	316,353,549	6,430,977	3,396,367	326,234,896

Ming so'mda	Kredit yo'qotishlari bo'yicha baholash zaxirasi		Yalpi balans qiymati	
	1 bosqich (12 oy davomida kutilayotgan kredit yo'qotishlar)	Jami	1 bosqich (12 oy davomida kutilayotgan kredit yo'qotishlar)	Jami
Avtokreditlar				
2020 qil 31 dekabr holatiga	-	-	-	-
Yangi yaratilgan yoki sotib olingan	(705)	(705)	65,284	65,284
Davr uchun kredit yo'qotishlar uchun baholash zaxirasiga bo'lgan to'lovlarga ta'sir qiluvchi jami o'zgarishlar	(705)	(705)	65,284	65,284
2021 qil 31 dekabr holatiga	(705)	(705)	65,284	65,284

Davr mobaynida e'tirof etilgan kreditlar va mijozlarga berilgan avanslar bo'yicha kredit yo'qotishlar uchun baholash zaxirasiga turli omillar ta'sir qiladi, kutilayotgan kredit yo'qotishlarini baholash to'g'risidagi ma'lumotlar 21-izohda keltirilgan. Quyidagi jadvalda asosiy o'zgarishlar ko'rsatilgan:

- 1 va 2-bosqich va 3-bosqich o'rtasida o'tkazma, keyinchalik 12 oy yoki butun muddat davomida kutilayotgan kredit yo'qotishlarini hisoblash darajasining o'sishi (yoki pasayishi) bilan, davr mobaynida qoldiqlar bo'yicha kredit xavfi yoki qadrsizlanishning sezilarli darajada oshish (yoki pasayish) kuzatilganligi sababli;
- davr mobaynida tan olingan yangi moliyaviy vositalar bo'yicha qo'shimcha baholash zaxiralarini hisoblab chiqarish, shuningdek, davr mobaynida moliyaviy vositalarni tan olishni to'xtatish natijasida zaxiraning kamayishi;
- davr mobaynida hisobdan chiqarilgan aktivlarga tegishli baholash zaxiralarini hisobdan chiqarish.

Quyida 2021 yil 31 dekabr holatiga ko'ra, amortizatsiya qilingan qiymat bo'yicha baholanadigan korporativ mijozlarga berilgan kreditlar sifati tahlili keltirilgan:

	1 bosqich (12 oy davomida kutilayotgan kredit yo'qotishlar)	2 bosqich (butun davr uchun kredit xavfining sezilarli o'sishidan kutilayotgan kredit yo'qotishlari)	3 bosqich (butun davr uchun kredit-qadrsizlangan aktivlar bo'yicha kutilgan kredit yo'qotishlari)	Jami
<i>Ming so'mda</i>				
KO'B kreditlari				
- A'lo daraja	26,620,548	-	-	26,620,548
Yalpi balans qiymati	26,620,548	-	-	26,620,548
Kredit yo'qotishlari uchun baholash zaxirasi	(946,563)	-	-	(946,563)
Balans qiymati	25,673,985	-	-	25,673,985
Iste'mol kreditlari				
- A'lo daraja	300,920,878	-	-	300,920,878
- Yaxshi daraja	15,400,403	-	-	15,400,403
- Qoniqarli daraja	86,271	4,238,338	-	4,324,609
- Maxsus monitoringni talab qiladi	-	2,192,639	-	2,192,639
- Defolt	-	-	3,396,367	3,396,367
Yalpi balans qiymati	316,407,552	6,430,977	3,396,367	326,234,896
Kredit yo'qotishlari uchun baholash zaxirasi	(3,417,734)	(629,882)	(2,387,258)	(6,434,874)
Balans qiymati	312,989,818	5,801,095	1,009,109	319,800,022
Avtokreditlar				
- A'lo daraja	65,284	-	-	65,284
Yalpi balans qiymati	65,284	-	-	65,284
Kredit yo'qotishlari uchun baholash zaxirasi	(705)	-	-	(705)
Balans qiymati	64,579	-	-	64,579

Bankning garov siyosati hisobot davrida sezilarli darajada o'zgarmadi va oldingi davrga nisbatan Bank ega bo'lgan garovning umumiy sifati bo'yicha jiddiy o'zgarishlar kuzatilmadi. Mijozlarga berilgan kreditlar va avanslar bo'yicha garov KO'B bo'yicha kredit summasining 130% va avtokreditlar uchun 120% ga teng yoki undan ko'p bo'lishi kerak. Iste'mol kreditlari garovni talab qilmaydi. Barcha 3-bosqich kreditlari garovsizdir. Sug'urta polisi bilan ta'minlangan KO'B kreditlari va avtokreditlar uchun avtomobil garovga olingan. Iste'mol kreditlari garovsizdir.

10. Qarz qimmatli qog'ozlariga investitsiyalar

<i>Ming so'mda</i>	2021	2020
Amortizatsiya qilingan qiymati bo'yicha baholanadigan qarz qimmatli qog'ozlari	167,925,780	91,906,986
Qarz qimmatli qog'ozlariga jami investitsiyalar	167,925,780	91,906,986

Quyidagi jadvalda 2021 yil 31 dekabr holatiga ko'ra, toifalar va baholash sinflari bo'yicha qarzli qimmatli qog'ozlarga investitsiyalar ochib berilgan:

<i>Ming so'mda</i>	Amortizatsiya qilingan qiymati bo'yicha baholanadigan qarz qimmatli qog'ozlari
O'RMB obligatsiyalari	167,931,429
2021 yil 31 dekabr holatiga ko'ra qarz qimmatli qog'ozlariga jami investitsiyalar (yalpi balans qiymati)	167,931,429
Kredit yo'qotishlar uchun zaxira	(5,649)
2021 yil 31 dekabr holatiga ko'ra qarz qimmatli qog'ozlariga jami investitsiyalar (balans qiymati)	167,925,780

Quyidagi jadvalda 2020 yil 31 dekabr holatiga ko'ra, toifalar va baholash sinflari bo'yicha qarzli qimmatli qog'ozlarga investitsiyalar ochib berilgan:

<i>Ming so'mda</i>	Amortizatsiya qilingan qiymati bo'yicha baholanadigan qarz qimmatli qog'ozlari
Davlat obligatsiyalari	61,914,067
O'RMB obligatsiyalari	29,996,126
2020 yil 31 dekabr holatiga ko'ra qarz qimmatli qog'ozlariga jami investitsiyalar (yalpi balans qiymati)	91,910,193
Kredit yo'qotishlar uchun zaxira	(3,207)
2021 yil 31 dekabr holatiga ko'ra qarz qimmatli qog'ozlariga jami investitsiyalar (balans qiymati)	91,906,986

Amortizatsiya qiymati bo'yicha baholanadigan qarz qimmatli qog'ozlari garovga ega emas. Kontragent investitsiyani sotish yoki garovga qo'yish huquqiga ega emas. Kutilayotgan kredit yo'qotishlarini baholash maqsadida qarz qimmatli qog'ozlari qoldiqlariga investitsiyalar 1-bosqichga kiritiladi.

11. Boshqa aktivlar

<i>Ming so'mda</i>	2021 yil 31 dekabr	2020 yil 31 dekabr
Oldindan to'langan harajatlar	11,376,858	1,601,754
Plastik kartalar	5,102,545	841,001
Zaxiralar	1,635,261	447,055
Foyda solig'idan tashqari soliqlarning oldindan to'lovi	-	71,129
Boshqalar	778,025	106,675
Jami boshqa nomoliyaviy aktivlar	18,892,689	3,067,614
Jami boshqa aktivlar	18,892,689	3,067,614

12. Asosiy vositalar va nomoddiy aktivlar

<i>Ming so'mda</i>	Avtotransport	Ofis va kompyuter jihozlari	Jami asosiy vositalar	Nomoddiy aktivlar	Ijaraga olingan mulkning yaxshilanishi	Jami
2021-yil 1-yanvar holatiga ko'ra narxi	738,352	17,448,477	18,186,829	7,406,673	-	25,593,502
Yig'ilgan amortizatsiya	(65,180)	(632,066)	(697,246)	(299,122)	-	(996,368)
2021 yil 1 yanvar holatiga balans qiymati	673,172	16,816,411	17,489,583	7,107,551	-	24,597,134
Tushumlar	-	15,474,297	15,474,297	36,051,212	10,993,620	62,519,129
Amortizatsiya ajratmalari	(147,672)	(3,897,533)	(4,045,205)	(3,035,526)	(1,028,512)	(8,109,243)

2021 yil 31 dekabr holatiga balans qiymati	525,500	28,393,175	28,918,675	40,123,237	9,965,108	79,007,020
2020-yil 31-dekabr holatiga ko'ra narxi	738,352	32,922,774	33,661,126	43,457,885	10,993,620	88,112,631
Yig'ilgan amortizatsiya	(212,852)	(4,529,599)	(4,742,451)	(3,334,648)	(1,028,512)	(9,105,611)

13. Foydalanish huquqi shaklidagi aktivlar va ijara majburiyatlari

Bank ofis va filial binolarini, shuningdek, bir nechta omborlarni ijaraga oladi. Ijara shartnomalari odatda 12 oydan 5 yilgacha bo'lgan belgilangan muddatga tuziladi, lekin cho'zilish imkoniyatini ko'zda tutishi mumkin, quyidagiga qarang.

Barcha ijara shartnomalari Bank tomonidan foydalanish uchun ijara predmeti bo'lgan tegishli aktivni olgan sanada tegishli majburiyat bilan foydalanish huquqi shaklidagi aktivlar sifatida tan olinadi.

Quyida ijara predmeti hisoblangan aktivlar sinfi bo'yicha foydalanish huquqi shaklidagi aktivlarning tahlili keltirilgan.

<i>Ming so'mda</i>	Binolar	Jami
2020 yil 1 yanvar holatiga balans qiymati	-	-
Tushumlar	8,898,051	8,898,051
Amortizatsiya ajratmalari	(611,435)	(611,435)
2020 yil 31 dekabr holatiga balans qiymati	8,286,616	8,286,616
Tushumlar	25,210,019	25,210,019
Amortizatsiya ajratmalari	(4,821,649)	(4,821,649)
2021 yil 31 dekabr holatiga balans qiymati	28,674,986	28,674,986

Ijara majburiyatlari bo'yicha foiz harajatlari 3,178,247 ming so'mni (2020 yil: 418,980 ming so'm) va ijara to'lovlari bo'yicha pul mablag'larining chiqimi 5,459,771 ming so'mni (2020 yil: 647,317 ming so'm) tashkil etdi.

Qisqa muddatli ijara (ma'muriy va boshqa operatsion harajatlarga kiritilgan) bo'yicha va qisqa muddatli ijara tarkibiga kiritilmagan kam qiymatli aktivlar ijarasi bo'yicha harajatlar ma'muriy va boshqa harajatlarga kiritilgan.

Quyidagi jadvalda har bir taqdim etilgan davr uchun moliyaviy faoliyatdan kelib chiqadigan bankning majburiyatlaridagi o'zgarishlar ko'rsatilgan. Qarz bo'limlari pul oqimi to'g'risidagi hisobotda moliyaviy faoliyat sifatida ko'rsatilgan.

<i>Ming so'mda</i>	Ijara bo'yicha majburiyat	Jami
2020 yil 1 yanvar holatiga moliyaviy faoliyat bo'yicha majburiyatlar		
Pul mablag'lari oqimi	(647,317)	(647,317)
Pul mablag'lari oqimi bilan bog'liq bo'lmagan boshqa o'zgarishlar	7,988,984	7,988,984
2020 yil 31 dekabr holatiga moliyaviy faoliyat bo'yicha majburiyatlar	7,341,667	7,341,667
Pul mablag'lari oqimi	(5,459,771)	(5,459,771)
Pul mablag'lari oqimi bilan bog'liq bo'lmagan boshqa o'zgarishlar	28,383,744	28,383,744
2021 yil 31 dekabr holatiga moliyaviy faoliyat bo'yicha majburiyatlar	30,265,640	30,265,640

14. Mijozlar mablag'lari

Ming so'mda	2021 yil 31 dekabr	2020 yil 31 dekabr
Jismoniy shaxslar		
- joriy/hisob raqami	442,119,648	1,073,642
- Muddatli depozitlar	271,092,986	-
Jami mijozlar mablag'lari	713,212,634	1,073,642

Joriy/hisob raqamlar –chakana mijozlarning kundalik bank ehtiyojlari uchun Bankda ochilgan joriy va jamg'arma hisobvaraqlari. Jamg'arma hisobvaraqlari 23% (2020 yil: 17%) yillik foiz stavkasi bilan 424,536,951 ming so'mni (2020 yil: 862,146 ming so'm), 17,582,697 ming so'm miqdoridagi qolgan summasi (2020 yil: 211,49 so'm) plastik kartalar bo'yicha qoldiqlarni tashkil etadi.

15. Boshqa majburiyatlar

Boshqa majburiyatlar quyidagi bo'limlarni o'z ichiga oladi:

Ming so'mda	2021 yil 31 dekabr	2020 yil 31 dekabr
Boshqa moliyaviy majburiyatlar		
Tovar va xizmatlar bo'yicha savdo kreditorlik qarzlar	2,487,332	233
Jami moliyaviy majburiyatlar	2,487,332	233
Boshqa nomoliyaviy majburiyatlar		
Bonus va ish haqini hisoblash	14,492,352	6,294,815
Aksiyalar asosidagi to'lovlar	1,758,100	242,550
Foyda solig'idan tashqari to'lanadigan soliqlar	1,304,073	-
Boshqalar	675,486	29,893
Jami boshqa majburiyatlar	20,717,343	6,567,491

Aksiyalarga asoslangan to'lovlar. 2020 yil davomida Bankda yuqori boshqaruv xodimlarini mukofotlash sxemasi amal qilgan. Ushbu sxemaga muvofiq, har yili, ish va xizmat ko'rsatish shartlariga qarab, Bank yuqori boshqaruvga to'rt yilga (2020-2023) o'zining bosh kompaniyasining (TBC Bank Group PLC) faktik aksiyalariga konvertatsiya qilinishi kerak bo'lgan fantom aksiyalarini beradi. Fantom aksiyalar bo'yicha dividendlar to'lanmaydi va ushbu huquqlarni tasarruf etish va garovga qo'yishda cheklovlar mavjud; bundan tashqari, fantom aksiyalari ovoz berish huquqiga ega emas. Ushbu sxema 19 MHXS (IAS) ga muvofiq 4 yil davomida xodimlar ta'minoti harajatlari va tegishli majburiyatlarni tan olish orqali hisobga olingan. Aksiyalar narxi MHXS bo'yicha prognoz qilingan natijalar asosida oldindan belgilangan formuladan foydalangan holda aniqlangan; 2020 yilda harajatlar hisobi 242,550 ming so'mni tashkil etdi.

2021-yilda Bank Kuzatuv kengashi amaldagi sxema bo'yicha bonus doirasining hajmini oshirdi. Samaralilikning individual ko'rsatkichlari individual asosda belgilanadi va har bir xodimga beriladigan ish haqi miqdorini hisoblash uchun ishlatiladi.

Xizmat ko'rsatish shartlari sxema ishtirokchilariga to'liq egalik huquqini bosqichma-bosqich o'tkazish tugaguniga qadar doimiy ish bilan ta'minlaydi. Ushbu kompensatsiya tizimiga ko'ra, har bir yil uchun mukofot berish muddati 2024 yilning mart oyigacha uzaytiriladi.

Fantom aksiyalarini haqiqiyliklariga konvertatsiya qilish Bank va TBC Bank Group PLC tomonidan konvertatsiya sanasidan oldingi MHXS bo'yicha haqiqiy natijalar asosida va oldindan belgilangan formula bo'yicha (2020 yildagi kelishuvda qo'llanilgan formula) amalga oshiriladi. Rahbariyat tomonidan hisoblangan ish haqi miqdori Bankning beshinchi yildagi (2023 yil) moliyaviy faoliyati, shuningdek, samaradorlik shartlarining bajarilishining eng yaxshi bahosi hisoblanadi. Ish haqi va tegishli jismoniy shaxslardan olinadigan tegishli foyda solig'i 2-MHXS ga muvofiq pul mablag'lari shaklidagi aksiyalarga asoslangan to'lov sifatida hisobga olinadi. Harajatlar daromadlar va zararlar to'g'risidagi

hisobotda har bir yillik mukofot uchun huquqning berilishi davri mobaynida, ya'ni 2024 yilning mart oyigacha, huquqni berishning bosqichma-bosqich usulidan foydalangan holda tan olinadi; va majburiyat yozuvning boshqa tomoni sifatida qayd etiladi. Majburiyat to'lov muddati tugaguniga qadar har bir hisobot sanasida qayta baholanadi. Ish haqi miqdori ish va xizmat shartlarining bajarilishiga bog'liq bo'lganligi sababli, rahbariyat mukofotning taxminiy qiymatini 4 yil davomida rejalashtirilgan ko'rsatkichlar va to'rt yil davomidagi moliyaviy ko'rsatkichlar asosida qayta ko'rib chiqadi va javobgarlikni mos ravishda o'zgartiradi. Modifikatsiya natijasida yuzaga kelgan o'zgarishlar foyda yoki zarar orqali ko'rinadi.

<i>Ming so'mda</i>	2021 yil 31 dekabr	2020 yil 31 dekabr
Davr boshidagi majburiyatlar	(242,550)	-
O'tgan yilgi mukofotni qayta baholash	(391,955)	-
Joriy yil mukofoti	(5,808,464)	(1,819,946)
Hozirgi qiymatgacha chegirma amortizatsiyasi	4,684,869	1,577,396
Davr davomida xodimlar ta'minoti uchun harajatlar sifatida tan olingan jami harajatlar	(1,515,550)	(242,550)
Davr oxirida aksiyalarga asoslangan to'lov bo'yicha majburiyat	(1,758,100)	(242,550)

16. Aksiyadorlik kapitali

<i>Ming so'mda</i>	Muomaladagi aksiyalar soni	Oddiy aksiyalar	Emission daromad	Jami
2020 yil 11 aprel holatiga	-	-	-	-
Chiqarilgan yangi aksiyalar	120,000,000	120,000,000	-	120,000,000
Chiqarilgan yangi aksiyalar	101,746,927	101,746,927	-	101,746,927
2020 yil 31 dekabr holatiga	221,746,927	221,746,927	-	221,746,927
Chiqarilgan yangi aksiyalar	42,240,000	42,240,000	-	42,240,000
Chiqarilgan yangi aksiyalar	174,215,126	174,215,126	26,005,092	200,220,218
2021 yil 31 dekabr holatiga	438,202,053	438,202,053	26,005,092	464,207,145

E'lon qilingan oddiy aksiyalarning umumiy soni 438,202 ming dona aksiyani (2020 yil: 221,747 ming dona), har bir aksiyaning nominal qiymati 1,059 so'mni (2020 yil: har bir aksiya uchun 1,000 so'm) tashkil etadi. Barcha chiqarilgan oddiy aksiyalar to'liq to'langan. 2021-yil 15-avgustda Bank TBCG ga har bir aksiyaning nominal qiymati 1,000 so'm bo'lgan 42,240,000 dona aksiya chiqardi.

2021-yil 17-dekabrda YeTTB va IFC 174,215,126 dona aksiya sotib oldi va har bir aksiyaning 1,000 so'm nominal qiymatida har bir aksiya uchun 1,149,27 so'm to'ladi. 26,005,092 ming so'm miqdoridagi nominal qiymat va sotib olish bahosi o'rtasidagi farq capital tarkibida emission daromad sifatida aks ettirilgan.

17. Foiz daromadlar va harajatlar

Ming so'mda	2021	2020
Samarali foiz stavkasi usuli bo'yicha hisoblangan foiz daromadlar		
Mijozlarga berilgan kreditlar va avanslar	43,245,730	946
Boshqa banklar mablag'lari	13,870,370	6,322,548
Amortizatsiya qilingan qiymat bo'yicha baholanadigan qarz qimmatli qog'ozlari	6,752,137	3,551,492
Amortizatsiya qilingan qiymat bo'yicha baholanadigan moliyaviy aktivlar bo'yicha jami foiz harajatlar	63,868,237	9,874,986
Moliyaviy majburiyatlar bo'yicha foiz harajatlar		
Mijozlar mablag'lari	39,358,177	6,852
Ijara majburiyatlari	3,178,247	418,980
Boshqa banklar mablag'lari	174,658	-
Amortizatsiya qilingan qiymat bo'yicha baholanadigan moliyaviy majburiyatlar bo'yicha jami foiz harajatlar	42,711,082	425,832
Sof foiz daromadlar	21,157,155	9,449,154

18. Komissiya daromadlari va harajatlari

Ming so'mda	2021			2020		
	Chakana bank operatsiyalari	Korporativ bank operatsiyalari	Jami	Chakana bank operatsiyalari	Korporativ bank operatsiyalari	Jami
<i>Foyda yoki zarar orqali adolatli qiymat bo'yicha baholanmaydigan moliyaviy vositalar bo'yicha komissiya daromadlari:</i>						
Hisob-kitob operatsiyalari	2,862,275	-	2,862,275	552	-	552
Chet el valyutasini konvertatsiya qilish xizmatlari	-	-	-	-	84,173	84,173
Jami komissiya daromadlari	2,862,275	-	2,862,275	552	84,173	84,725
<i>Foyda yoki zarar orqali adolatli qiymat bo'yicha baholanmaydigan moliyaviy vositalar bo'yicha komissiya harajatlari:</i>						
Hisob-kitob operatsiyalari	7,564,061	109,372	7,673,433	-	66,859	66,859
Skoring harajatlari	4,028,178	-	4,028,178	-	-	-
Pul operatsiyalari	-	-	-	-	338,152	338,152
Boshqa	1,345,764	-	1,345,764	-	33,462	33,462
Jami komissiya harajatlari	12,938,003	109,372	13,047,375	-	438,473	438,473
Sof komissiya daromadi /(harajati)	(10,075,728)	(109,372)	(10,185,100)	552	(354,300)	(353,748)

19. Ma'muriy va boshqa operatsion harajatlar

<i>Ming so'mda</i>	2021	2020
Xodimlar ta'minoti uchun harajatlar	71,449,595	31,131,012
Reklama harajatlari	33,477,631	732,900
Eskirish va amortizatsiya	12,926,370	1,607,802
Plastik kartalar bo'yicha harajatlar	4,881,584	-
Obuna harajatlari	6,314,212	673,539
Professional xizmatlar	3,896,763	256,503
Vakillik harajatlari	2,988,578	86,841
Aloqa harajatlari	2,940,222	252,473
A'zolik to'lovi	2,747,310	124,769
Kanselyariya tovarlari	2,522,676	356,740
Ijara harajatlari	2,036,990	590,728
Ta'mirlash va ta'minlash	693,630	202,465
Foyda solig'idan tashqari soliqlar	633,229	171,091
Xizmat safari harajatlari	259,523	1,143,660
Xavfsizlik xizmatlari bilan bog'liq harajatlar	157,215	17,361
Kommunal harajatlar	102,176	21,090
Xayriya va homiylik	100,000	-
Yoqilg'i	76,768	17,844
Sug'urta	16,667	5,353
Boshqa	20,000	130,786
Jami ma'muriy va boshqa operatsion harajatlar	148,241,139	37,522,957

Xodimlar ta'minoti uchun harajatlar 5,986,753 ming so'm (2020 yil: 2,758,482 ming so'm) miqdoridagi majburiy ijtimoiy to'lovlarni o'z ichiga oladi.

Xodimlar ta'minoti uchun harajatlar Bank xodimlariga to'lanadigan aksiya asosidagi mukofotni ifodalovchi 1,515,550 ming so'mni (2020 yil: 242,550 ming so'm) o'z ichiga oladi.

20. Foyda solig'i

Foyda solig'i bo'yicha harajatlar (daromadlar) tarkibiy qismlari

Davr uchun foyda yoki zararda aks ettirilgan foyda solig'i quyidagi tarkibiy qismlardan iborat:

<i>Ming so'mda</i>	2021	2020
Foyda solig'i bo'yicha joriy harajatlar	-	-
Kechiktirilgan soliqqa tortish	(29,575,472)	(4,479,174)
Yil uchun foyda solig'i bo'yicha daromadlar	(29,575,472)	(4,479,174)

Foyda solig'i bo'yicha harajatlarni amaldagi soliq stavkasiga ko'paytirilgan buxgalteriya foydasi bilan solishtirish

Bank foyda solig'i bo'yicha joriy qarzдорligini va soliq bazasini o'z aktivlari va majburiyatlarida, O'zbekiston Respublikasi soliq qonunchiligiga ko'ra MHXSdan farq qilishi mumkin bo'lgan bankning yuritayotgan faoliyatiga muvofiq baholaydi va qayd etadi.

Ayrim harajatlar soliqqa tortilmasligi va ma'lum daromadlar soliqqa tortish maqsadlarida soliqqa tortilmaydi deb hisoblanganligi sababli Bank doimiy soliq farqlariga duchor bo'ladi.

Bank O'zbekiston Respublikasida foyda solig'iga tortiladi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 26-dekabrda "O'zbekiston Respublikasining 2019 yilgi asosiy makroiqtisodiy ko'rsatkichlari prognozi va davlat byudjeti parametrlari hamda 2020-2021 yillarga byudjet mo'ljallari to'g'risida"gi

4086-son qaroriga muvofiq, banklar uchun tashkilotlar foyda solig'i stavkasi 20% etib belgilandi va 2019-yil 1-yanvardan kuchga kirdi. Quyida kutilayotgan va faktik soliq harajatlarning solishtiruvini keltirilgan.

Ming so'mda	2021	2020
Soliqqa tortishdan avvalgi zarar	144,705,169	28,028,186
Qonunda belgilangan 20% stavkada nazariy soliq qoplanmalari	(28,941,034)	(5,605,637)
- Soliqqa tortilmaydigan daromadlar	(1,366,763)	
- Chegirib tashlanmaydigan harajatlari	732,325	1,126,463
Soliqqa tortishdan avvalgi zarar	(29,575,472)	(4,479,174)

Vaqt farqlari turlari bo'yicha kechiktirilgan soliq tahlili

MHXS va O'zbekiston Respublikasi soliq qonunchiligi o'rtasidagi tafovutlar moliyaviy hisobotlar tuzish va foyda solig'ini hisoblash maqsadlari uchun aktivlar va majburiyatlarning balans qiymati o'rtasida vaqt farqlarini keltirib chiqaradi. 20% stavkada tan olingan ushbu vaqt farqlaridagi harakatlarning soliq ta'siri quyida batafsil tavsiflangan.

Ming so'mda	2020	Foyda yoki zarar tarkibida tiklangan	2021
Soliq solinadigan bazani kamaytiruvchi/(ko'paytiruvchi) vaqt farqlarining soliq ta'siri			
Kelajak davrga o'tkazilgan soliq zararlari	3,369,522	28,080,695	31,450,217
Asosiy vositalar	-	95,661	95,661
Ijara bo'yicha majburiyatlar	1,468,333	4,584,795	6,053,128
Boshqa aktivlar	(48,438)	217,799	169,361
Qarz qimmatli qog'ozlariga investitsiyalar	641	489	1,130
Pul mablag'lari va ularning ekvivalentlari	637	10,287	10,924
Boshqa majburiyatlar	1,081,603	2,355,019	3,436,622
Foydalanish huquqi shaklidagi aktivlari	(1,393,124)	(4,341,873)	(5,734,997)
Mijozlarga berilgan kreditlar va avanslar	-	(1,427,400)	(1,427,400)
Sof kechiktirilgan soliq aktivi	4,479,174	29,575,472	34,054,646
Tan olingan kechiktirilgan soliq aktivi	5,920,736	35,344,745	41,265,481
Tan olingan kechiktirilgan soliq majburiyati	(1,441,562)	(5,769,273)	(7,210,835)
Sof kechiktirilgan soliq aktivi (majburiyati)	4,479,174	29,575,472	34,054,646

Ming so'mda	2019	Foyda yoki zarar tarkibida tiklangan	2020
Soliq solinadigan bazani kamaytiruvchi/(ko'paytiruvchi) vaqt farqlarining soliq ta'siri			
Kelajak davrga o'tkazilgan soliq zararlari	-	3,369,522	3,369,522
Ijara bo'yicha majburiyatlar	-	1,468,333	1,468,333
Boshqa majburiyatlar	-	1,081,603	1,081,603
Qarz qimmatli qog'ozlariga investitsiyalar	-	641	641
Pul mablag'lari va ularning ekvivalentlari	-	637	637
Foydalanish huquqi shaklidagi aktivlar	-	(1,393,124)	(1,393,124)
Boshqa aktivlar	-	(48,438)	(48,438)
Sof kechiktirilgan soliq aktivi	-	4,479,174	4,479,174
Tan olingan kechiktirilgan soliq aktivi	-	5,920,736	5,920,736
Tan olingan kechiktirilgan soliq majburiyati	-	(1,441,562)	(1,441,562)
Sof kechiktirilgan soliq aktivi (majburiyati)	-	4,479,174	4,479,174

21. Moliyaviy xavfni boshqarish

Bank xavflarini boshqarish moliyaviy, operatsion va yuridik xavflarga nisbatan amalga oshiriladi. Moliyaviy xavflarga bozor xavfi (valyuta xavfi, foiz xavfi va boshqa narx xavflaridan iborat), kredit xavfi va likvidlik xavfi kiradi. Moliyaviy xavfni boshqarishning asosiy maqsadi xavf limitlarini aniqlash va belgilangan limitlarga rioya etilishini ta'minlashdan iborat. Operatsion va yuridik xavflarni

boshqarish ushbu xavflarni minimallashtirish uchun ichki siyosat va choralarning to'g'ri ishlashini ta'minlashi kerak.

Kredit xavfi. Bank moliyaviy vosita bo'yicha bitimning bir tomoni tufayli shartnoma bo'yicha majburiyatni bajarmaslik natijasida boshqa tarafning moliyaviy zarar ko'rish xavfi hisoblangan kredit xavfiga duchor bo'ladi.

Kredit xavfi Bankning moliyaviy aktivlar va kredit bilan bog'liq majburiyatlarni keltirib chiqaradigan kontragentlar bilan kreditlash va boshqa operatsiyalari natijasida yuzaga keladi. Bankning kredit xavfining maksimal darajasi moliyaviy holat to'g'risidagi hisobotdagi moliyaviy aktivlarning balans qiymatida aks ettiriladi. Berilgan moliyaviy kafolatlar, kredit taqdim etish bo'yicha majburiyatlar, foydalanilmagan kredit liniyalari va eksport/import akkreditivlari uchun maksimal kredit xavfi majburiyat miqdori hisoblanadi.

Kredit xavfini boshqarish. Kredit xavfi Bank faoliyati uchun eng muhim xavf hisoblanadi. Binobarin, rahbariyat kredit xavflarini boshqarishga alohida e'tibor beradi.

Xavflarni boshqarish maqsadlarida kredit xavfini baholash murakkab jarayondir va bozor sharoitlari, kutilayotgan pul oqimlari va vaqt o'tishidan kelib chiqib xavf o'zgarishi sababli modellardan foydalanishni talab qiladi. Aktivlar portfeli bo'yicha kredit xavfini baholash defolt yuzaga kelish ehtimolini, tegishli zarar ko'effitsientini va kontragentlar o'rtasidagi defoltni o'zaro bog'liqligini qo'shimcha baholashni talab qiladi.

Limitlar. Kredit portfelining sifatli shakllanishini ta'minlash va xavflar konsentratsiyasining oldini olish maqsadida Bank kreditlash bo'yicha cheklovlarni kiritadi va quyidagi iqtisodiy standartlarni belgilaydi:

- Qarz oluvchi yoki o'zaro bog'liq qarz oluvchilar guruhiga to'g'ri keladigan xavfning maksimal miqdori (shu jumladan kreditlar, kafolatlar, to'lanmagan mablag'lar va kafolatlar, to'lov muddati kechiktirilgan akkreditivlar, faktoring va igaraga operatsiyalari, balansdan tashqari majburiyatlar va hisoblangan foizlar) garov ta'minoti bo'lganda kredit berish vaqtida Bankning I darajali kapitalining 25% idan oshmasligi kerak;
- Bo'sh (trast) kreditlar bo'yicha bir qarz oluvchiga yoki o'zaro bog'liq qarz oluvchilar guruhiga xavfning maksimal miqdori Bankning I darajali kapitalining 5% idan oshmasligi kerak.
- Bank tomonidan barcha aloqador tomonlarga berilgan barcha kreditlarning umumiy qiymati Bankning I darajali kapitalining 10% idan oshmasligi kerak.
- Bankning barcha yirik kreditlarining (Bankning I darajali kapitaliga nisbatan 3% va undan ortiq) umumiy qiymati Bankning I darajali kapitalining 100% idan oshmasligi kerak.

Kreditni tasdiqlash. Bankda "Avtomatlashtirilgan qaror qabul qilish tizimi va avtomatlashtirilgan tekshirish tizimi"dagi barcha skoring kartalari qoidalari va boshqa modellarni, shu jumladan kredit mahsuloti jarayonlaridagi o'zgarishlarni tasdiqlash uchun mas'ul bo'lgan kredit qo'mitasi tashkil etilgan.

Qaror qabul qilish, skoring va tekshirish protseduralari - Kredit bo'yicha qaror qabul qilish dasturiy ta'minot (tizimlar) yordamida amalga oshiriladi: Avtomatlashtirilgan tekshirish tizimi (bundan buyon – AVS) va Avtomatlashtirilgan qaror qabul qilish tizimi (ADMS). AVS mijoz (potensial mijoz) yuzining mavjud tasvirlarini va uning ma'lumotlarini (hujjat ma'lumotlari va boshqa ma'lumotlar) Ma'lumot omborlarida mavjud bo'lgan (davlat ma'lumot omborlaridan olingan va Bankda saqlanadigan tasvirlar va ma'lumotlar bilan taqqoslaydi. AVS mijozni kiritilgan ma'lumotlarning (fotosuratlar, rekvizitlar, ma'lumotlar va boshqalar) Bankning ma'lumot omborlarida mavjud bo'lganlar ma'lumotga o'xshashligini (ma'lumotlarning qisman yoki to'liq mosligini) aniqlash orqali tekshirishi mumkin.

Kredit xavfini tasniflash tizimi. Kredit xavfini baholash va moliyaviy vositalarni kredit xavfi darajasiga ko'ra tasniflash uchun Bank ikkita yondashuvdan foydalanadi: xavfga asoslangan ichki reyting tizimi yoki tashqi xalqaro reyting agentliklari (Standard & Poor's Fitch) tomonidan xavf darajasini baholash. Moliyaviy aktivlar ma'lum xavfga (masalan, kechiktirish) xos bo'lgan boshqa ko'rsatkichlar birga kredit sifati haqidagi ichki va tashqi ma'lumotlarni hisobga olgan holda kredit sifatining ichki baholanishi bo'yicha tasniflanadi. Bank kredit sifatining quyidagi darajalarini belgilaydi:

Yagona shkala bo'yicha kredit xavfi darajasi	Xavf	Defolt ehtimolligining tegishli intervali
A'lo daraja	Juda past xavf	0.01% - 3.99%
Yaxshi daraja	Past xavf	0.01% - 3.99%
Qoniqarli daraja	O'rtacha xavf	4.00% - 38.86%
Maxsus monitoringni talab qiladi	Yuqori xavf	38.86% - 99.9%
Defolt	Majburiyatlarni bajara olmaslik	100%

Asosiy shkala bo'yicha kredit xavfini har bir baholash kreditga layoqatlilikning ma'lum darajasiga ega:

- *Juda past xavf* – moliyaviy majburiyatlarni bajarishda kuchli qobiliyat;
- *Past xavf* – moliyaviy majburiyatlarni bajarishda yaxshi qobiliyat;
- *O'rtacha xavf* – moliyaviy majburiyatlarni bajarishda qoniqarli qobiliyat;
- *Yuqori xavf* – puxta kuzatuvni talab qiladi, va
- *Majburiyatlarni bajara olmaslik* – kuzatilayotgan kredit qadrsizligi bilan majburiyatlarni bajara olmaslik xavflari.

Reyting modellari muntazam ravishda Kredit xavflarini boshqarish bo'limi tomonidan ko'rib chiqiladi, defoltlar to'g'risidagi faktik ma'lumotlar asosida qayta sinovdan o'tkaziladi va kerak bo'lganda yangilanadi. Qo'llaniladigan usuldan qat'i nazar, Bank muntazam ravishda reytinglarning aniqligini tasdiqlaydi, modellarning prognoz qilish qobiliyatini hisoblab chiqadi va baholaydi.

Kutilayotgan kredit yo'qotishlarini (KKY) baholash. *Kutilayotgan kredit yo'qotishlari* - bu kelajakdagi olinmagan pul mablag'larining hozirgi qiymatining ehtimollik bilan o'lchangan bahosi (ya'ni, ma'lum bir vaqt oralig'ida defolt yuzaga kelishining tegishli xavflaridan foydalangan holda kredit yo'qotishlarining o'rtacha kattaligi). Kutilayotgan kredit yo'qotishlarini baholash obyektivdir va bir qator mumkin bo'lgan natijalarni hisobga olish yo'li bilan aniqlanadi. Kutilayotgan kredit yo'qotishlari bank tomonidan qo'llaniladigan to'rtta komponent asosida baholanadi: defolt ehtimoli, defolt paytidagi qarzdorlik miqdori, defolt holatidagi zarar va diskontlash stavkasi.

Defolt vaqtida qarzdorlik miqdori – hisobot davri tugaganidan keyin xavf miqdoridagi kutilayotgan o'zgarishlarni, shu jumladan asosiy qarz va foizlarni to'lashni hisobga olgan holda, defoltning bo'lajak sanasidagi xavfni baholashdir. Defolt ehtimoli (PD) - bu ma'lum bir vaqt oralig'ida defolt yuzaga kelishi ehtimolining baholanishidir. Defolt holatida zarar (LGD) - defoltidan kelib chiqadigan yo'qotishlarni baholash. U shartnoma bo'yicha to'lanishi kerak bo'lgan pul oqimlari va kreditor olishni kutayotgan pul oqimlari, shu jumladan garov ta'minotini sotish o'rtasidagi farqqa asoslanadi. Odatda ushbu ko'rsatkich defolt vaqtidagi qarzdorlikning (EAD) foizlari sifatida ifodalanadi. Kutilayotgan yo'qotishlar hisobot davri oxiridagi adolatli qiymatgacha diskontlanadi. Diskontlash stavkasi moliyaviy vosita bo'yicha samarali foiz stavkasi (EIR) yoki uning taxminiy ko'rsatkichidir.

Kutilayotgan kredit yo'qotishlari vositaning butun ishlash muddati davomida modellashiriladi. Vosita amal qilishining butun muddati kutilmagan oldindan to'lovlarni hisobga olgan holda, agar mavjud bo'lsa, qarz vositalarini to'lash uchun qolgan shartnoma muddatiga teng.

*“Butun davr uchun kutilayotgan kredit yo'qotishlari”*ni boshqarish modelida moliyaviy vositaning qolgan amal qilish muddati davomida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan barcha mumkin bo'lgan defolt hodisalari natijasida yuzaga keladigan yo'qotishlar o'lchanadi. *“12 oylik kutilayotgan kredit yo'qotishlari”* modeli moliyaviy vosita bo'yicha hisobot davri tugaganidan keyin 12 oy ichida yoki moliyaviy vositaning *qolgan amal qilish muddati* davomida, agar u bir yildan kam bo'lsa, yuzaga kelishi mumkin bo'lgan moliyaviy vosita bo'yicha defolt hodisalari natijasida yuzaga keladigan butun davr uchun kutilayotgan kredit yo'qotishlarining bir qismini ifodalaydi.

Rahbariyatning moliyaviy hisobot tayyorlash uchun kutilayotgan kredit yo'qotishlarini baholashi odatda tartibga solish maqsadlarida foydalaniladigan davr bo'yicha baholashga emas, balki ma'lum vaqtdagi baholarga asoslanadi. Baholashda *prognoz ma'lumotlaridan* foydalaniladi. Shu sababli, KKY kredit xavfiga ta'sir qiluvchi asosiy makroiqtisodiy ko'rsatkichlardagi ehtimollik bilan o'lchangan o'zgarishlarini aks ettiradi.

Yaratilgan yoki sotib olingan qadrsizlangan moliyaviy aktivlar (POCI) bo'yicha KKY ni modellashirish xuddi shu tarzda amalga oshiriladi, (a) yalpi balans qiymati va diskontlash stavkasi shartnomada ko'zda tutilgan pul oqimlari asosida emas, balki aktivning dastlabki tan olinishi paytida olinishi mumkin bo'lgan pul oqimlari asosida aniqlanadi va (b) KKY butun davr uchun KKYga teng. Yaratilgan yoki sotib olingan qadrsizlangan aktivlar dastlabki tan olishda qadrsizlangan moliyaviy aktivlardir, masalan, o'tmishda korxonaning birlashishi natijasida sotib olingan qadrsizlangan kreditlar.

Defolt ehtimolini baholash uchun Bank defoltni tavakkalchilik quyidagi mezonlardan bir yoki bir nechtasiga javob beradigan holat sifatida belgilaydi:

- qarz oluvchi tomonidan shartnomada nazarda tutilgan to'lovlarni kechiktirish 90 kundan ortiq bo'lsa;
- kredit sifati yomonlashganligi sababli bank qarz oluvchining qarzini to'liq yoki qisman zararga sotgan;
- xalqaro reyting agentliklari qarz oluvchini defolt reytinglar sinfiga kiritish;
- qarz oluvchi quyidagi mumkin bo'lgan to'lovga layoqatsizligi mezonlariga javob beradi:
 - bank qarzni qayta tuzishga majbur bo'ldi;
 - qarz oluvchi vafot etgan;
 - qarz oluvchi to'lovga qodir emas;
 - qarz oluvchi moliyaviy holatni (shartlarni) buzgan;
 - qarz oluvchining bankrotlik to'g'risidagi ish yuritishini qo'zg'atish ehtimolini oshiradi; va
 - kreditlar katta chegirma bilan sotib olingan yoki berilgan bo'lsa, bu kredit yo'qotishlarini aks ettiradi.

Oshkora qilish maqsadida Bank defolt ta'rifini qadrsizlangan aktivlar ta'rifiga moslashtirdi. Defoltning yuqoridagi ta'rifi Bankning barcha turdagi moliyaviy aktivlariga taalluqlidir.

Agar vosita ketma-ket 6 oy davomida standart mezonlardan birortasiga javob bermasa, u endi defolt hisoblanmaydi (ya'ni muddati o'tgan). Ushbu 6 oylik muddat huquqbuzarlikning turli mumkin bo'lgan ta'riflaridan foydalangan holda, moliyaviy vositaning defoltni bartaraf etgandan so'ng defoltga qaytish ehtimolini hisobga olgan tahlil asosida aniqlandi.

Kredit tavakkalchiligining (SICR) sezilarli o'sishi yoki yo'qligining baholashi dastlabki tan olinganidan beri ham individual, ham portfel asosida amalga oshiriladi. Korporativ kreditlar, banklararo kreditlar va

amortizatsiya qilingan qiymati bo'yicha yoki boshqa umumiy daromad hisobiga adolatli qiymat bo'yicha aks ettirilgan qarzdorlik qimmatli qog'ozlari bo'yicha kredit xavfining sezilarli o'sishi quyidagi mezonlarni kuzatish orqali individual asosda baholanadi. Jismoniy shaxslarga berilgan kreditlar va boshqa moliyaviy aktivlar uchun kredit xavfining sezilarli o'sishi scoring modellarining mavjudligiga qarab portfel yoki individual asosda baholanadi. Bankning Xavflarni boshqarish bo'limi kredit xavfining sezilarli darajada oshganligini aniqlash uchun foydalanilgan mezonlarning muvofiqligini aniqlash uchun davriy ravishda monitoring va ko'rib chiqadi. Agar moliyaviy aktivlar muddati 30 kundan ortiq o'tgan bo'lsa, dastlabki tan olinganidan beri kredit xavfi sezilarli darajada oshgan degan taxmin rad etilmaydi.

Bank investitsion moliyaviy aktivlarga nisbatan past kredit xavfidan ozod qilishni qo'llamaslikka qaror qildi. Shunday qilib, hatto investitsiya darajasiga ega bo'lgan aktivlar ham kredit xavfining sezilarli darajada oshishi uchun baholanadi.

Quyidagi miqdoriy, sifat yoki cheklovchi mezonlardan biri yoki bir nechitasi bajarilganda, Bank moliyaviy vosita kredit xavfining sezilarli darajada oshishiga olib kelgan deb hisoblaydi.

Miqdoriy mezonlar

Miqdoriy asosda Bank har bir aniq tavakkalchilik uchun dastlabki tan olingan vaqtdan boshlab to'lamaslik ehtimolining o'zgarishini baholaydi va uni oldindan belgilangan chegara bilan taqqoslaydi. Defolt ehtimolining mutlaq o'zgarishi amaldagi chegaradan oshib ketganda, kredit xavfining sezilarli o'sishi sodir bo'lgan deb hisoblanadi va xavf 2-bosqichga o'tkaziladi. Kredit xavfini miqdoriy baholashning sezilarli o'sishi Bank tomonidan berilgan iste'mol kreditlariga taalluqlidir. etarli kuzatuvlar.

Sifat mezonlari

Moliyaviy aktiv 2-bosqichga o'tkaziladi va kredit tavakkalchiligini sezilarli darajada oshirish uchun quyidagi sifat mezonlaridan kamida bittasi bajarilsa, umr bo'yi kutilayotgan kredit yo'qotishlari o'lchanadi:

- shartnoma bo'yicha to'lovlar bo'yicha 30 kundan ortiq kechiktirilgan muddat;
- ta'sir ko'rsatkichi qayta tuzilgan, lekin kredit zaiflashmagan; va
- qarz oluvchi "nazorat ostida" deb tasniflanadi.

Bank, moliyaviy aktivning muddati 30 kundan ortiq muddatga o'tib ketgan, taqdim etilgan kundan boshlab kredit xavfining sezilarli darajada oshishi haqidagi taxminni rad etmadi. Kredit tavakkalchiligini sezilarli darajada oshirishning ushbu sifat ko'rsatkichi qarzni qayta tuzish bilan birga barcha segmentlarga tegishli. Xususan, korporativ va kichik va o'rta biznes segmentlari uchun Bank moliyaviy vosita paydo bo'lgandan beri xavf darajasini pasaytirishdan kredit xavfining sezilarli darajada oshishining sifat ko'rsatkichi sifatida foydalanadi. Monitoring natijalariga ko'ra, qarz oluvchilar turli xil xavf toifalariga bo'linadi. Agar ma'lum kamchiliklar mavjud bo'lsa, ular kreditni qaytarish bilan bog'liq muammolarga olib kelishi mumkin bo'lsa, qarz oluvchilar "nazorat ostida" deb tasniflanadi. Qarz oluvchilarning moliyaviy holatini monitoring qilish majburiyatlarni bajarish uchun etarli bo'lsa-da, bu qarz oluvchilar yaqindan nazorat qilinadi va yuzaga kelishi mumkin bo'lgan zaif tomonlarni bartaraf etish bo'yicha aniq choralar ko'riladi. Qarz oluvchi Kuzatuv sifatida tasniflangandan so'ng, qarz oluvchi 2-bosqichga o'tkaziladi. Agar yuqorida tavsiflangan kredit xavfining sezilarli o'sishi ko'rsatkichlaridan birortasi ro'y bersa, moliyaviy vosita 2-bosqichga o'tkaziladi. Moliyaviy aktiv yana bosqichga ko'chirilishi mumkin. 2. 1, agar kredit tavakkalchiligining sezilarli o'sishi belgilari endi bo'lmasa.

Ushbu moliyaviy hisobotlarda tan olingan kutilayotgan kredit yo'qotishlar darajasi dastlabki tan olingan paytdan boshlab qarz oluvchining kredit tavakkalchiligida sezilarli o'sish mavjudligiga bog'liq. Ushbu yondashuv uch bosqichli kredit yo'qotishi modeliga asoslangan. 1-bosqich - dastlabki tan olishda

qadrsizlanmagan va shu vaqtdan beri kredit xavfining sezilarli darajada o'sishi kuzatilmagan moliyaviy vosita uchun 12 oylik kutilayotgan kredit yo'qotishlari asosida kredit yo'qotish uchun zaxira tuziladi. 2-bosqich - agar dastlabki tan olinganidan keyin kredit xavfining sezilarli darajada oshishi kuzatilgan bo'lsa, moliyaviy vosita 2-bosqichga o'tkaziladi, lekin hali qadrsizlangan deb hisoblanmaydi, lekin umr bo'yi kutilayotgan kredit yo'qotishlari asosida kredit yo'qotish uchun zaxira yaratiladi. 3-bosqich - agar moliyaviy vosita qadrsizlangan bo'lsa, u 3-bosqichga o'tkaziladi va umr bo'yi kutilayotgan kredit yo'qotishlari asosida zarar uchun zaxira yaratiladi. Aktivni 3-bosqichga o'tkazish natijasida korxona endi foiz daromadini yalpi balans qiymati asosida tan olmaydi va foiz daromadini hisoblashda aktivning samarali foiz stavkasini, kutilayotgan kredit yo'qotishlarini chegirib tashlagan holda balans qiymatiga qo'llaydi.

Agar kredit tavakkalchiligini sezilarli darajada oshirish mezonlari endi bajarilmaganligi to'g'risida dalillar mavjud bo'lsa, vosita 1-bosqichga qaytariladi. Agar xavf sifat atributiga ko'ra 2-bosqichga o'tkazilgan bo'lsa, Bank ushbu atributni nazorat qiladi. qolishi yoki o'zgarishiga ishonch hosil qiling.

Sotib olingan yoki paydo bo'lgan qadrsizlangan moliyaviy aktivlar bo'yicha kutilayotgan kredit yo'qotishlari har doim ularning butun muddati davomida o'lchanadi. Shu sababli, Bank umr bo'yi kutilayotgan kredit yo'qotishlarining faqat jami o'zgarishlarini tan oladi.

Kutilayotgan kredit yo'qotishlarni o'lchash uchun Bank uchta yondashuvdan foydalanadi: (i) individual asosda baholash; (ii) portfelga asoslangan baholash: ichki reytinglar har bir holatda alohida baholanadi, ammo bir xil kredit xavfi reytinglari va kredit portfelining bir hil segmentlari uchun kutilayotgan kredit yo'qotishlarini hisoblash jarayonida bir xil kredit xavfi parametrlari. foydalaniladi (masalan, to'xtash ehtimoli, to'lanmagan taqdirda yo'qotish); (iii) tashqi reytinglar asosida baholash. Bank kreditlarning quyidagi turlari bo'yicha individual asosda baholaydi: noyob kredit xavfi xususiyatlariga ega bo'lgan kreditlar, alohida ahamiyatga ega kreditlar. Bank quyidagi kredit turlari bo'yicha portfel asosida baholaydi: iste'mol kreditlari bo'yicha kreditlar va qarz oluvchi to'g'risida aniq ma'lumotlar mavjud bo'lmaganda kichik va o'rta biznesga beriladigan kreditlar.

Ushbu yondashuv kredit to'lovlari, tarixiy yo'qotish ma'lumotlari, joylashuvi va boshqa prognoz ma'lumotlar kabi aniq qarz oluvchi ma'lumotlariga asoslanib, portfelni bir hil segmentlarga ajratishni o'z ichiga oladi.

Bank shuningdek, korporativ kreditlar (standart kreditlar, ixtisoslashtirilgan kreditlar, igaraga kompaniyalariga kreditlar va boshqalar), banklararo kreditlar, jismoniy shaxslarga beriladigan kreditlar va KO'B sub'ektlariga berilgan kreditlar bo'yicha ham portfel asosida baholaydi.

Bank banklararo kreditlar, banklar va bir qator yirik korporativ mijozlar tomonidan chiqarilgan qarz qimmatli qog'ozlari hamda davlat kreditlari bo'yicha tashqi reytinglar asosida baholashni amalga oshiradi.

Kutilayotgan kredit yo'qotishlarni individual asosda baholash har bir natija ehtimoliga nisbatan turli xil natijalar uchun hisoblangan kredit yo'qotishlarini tortish yo'li bilan amalga oshiriladi. Bank baholash perimetriga kiritilgan har bir kredit uchun kamida ikkita mumkin bo'lgan natijani aniqlaydi, ulardan biri bunday stsenariyning past ehtimoliga qaramay, kredit yo'qotilishiga olib keladi. Shaxsiy baholash, birinchi navbatda, Kredit xavfi va ishlamaydigan kreditlar bo'limining tajribali a'zolarining ekspert xulosasiga asoslanadi. Hisob-kitoblar va haqiqiy yo'qotishlar o'rtasidagi farqni kamaytirish uchun ekspert xulosalari muntazam ravishda sinovdan o'tkaziladi.

Baholash portfel asosida amalga oshirilganda, Bank tavakkalchilikning bosqichlarini belgilaydi va zarar uchun zaxirani jamoaviy asosda hisoblab chiqadi. Bank o'z kredit portfelini umumiy kredit xavfi xususiyatlaridan kelib chiqqan holda aniqlangan segmentlarga bo'lib, guruh ichidagi kredit portfellari bir xil yoki o'xshash xavflarga ega bo'lishi uchun tahlil qiladi. Kreditlarning asosiy umumiy xarakteristikalar quyidagilardan iborat: mijoz turi (masalan, ulgurji yoki chakana), mahsulot turi, kredit

xavfi darajasi, dastlabki tan olingan sana, to'lov muddati, kredit qiymatining va garov qiymatiga nisbati (LTV). Turli segmentlar, shuningdek, kredit xavfi parametrlaridagi farqlarni aks ettiradi, masalan, defolt ehtimoli va to'lanmagan taqdirda yo'qotish. Xavflarni boshqarish bo'limi muntazam ravishda guruhlashning to'g'riligini nazorat qiladi va tekshiradi.

Umuman olganda, kutilayotgan kredit yo'qotishlari quyidagi kredit xavfi parametrlarining ko'paytmasiga teng bo'ladi: yuqorida ta'riflanganidek, vositaning samarali foiz stavkasidan foydalangan holda joriy qiymatga diskontlangan holda qarz, to'lanmaslik ehtimoli va to'lanmagan taqdirda zarar. Kutilayotgan kredit yo'qotishlari har bir alohida kredit yoki jami segmentning amal qilish muddati davomida har bir kelgusi yil uchun kredit xavfi parametrlarini (defolt bo'yicha qarz, to'lamay qolish ehtimoli va to'lanmagan taqdirda yo'qotish) prognozlash orqali aniqlanadi. Ushbu uchta komponent ko'paytiriladi va "omon qolish" ehtimoliga qarab tuzatiladi (ya'ni, kredit oldingi oy ichida qaytarilganmi yoki to'lanmaganmi). Bu har bir kelajakdagi davr uchun kutilayotgan kredit yo'qotishlarini samarali tarzda hisoblab chiqadi, keyinchalik ular balans sanasiga diskontlanadi va birgalikda qo'shiladi. Kutilayotgan kredit yo'qotishlarini hisoblash uchun foydalaniladigan diskont stavkasi dastlabki samarali foiz stavkasi yoki unga yaqinlikdir.

Kredit xavfi parametrlarini hisoblashning asosiy tamoyillari. Defolt vaqtidagi qarz mahsulot turiga qarab o'zgarib turadigan kutilgan to'lov jadvali asosida aniqlanadi. Amortizatsiya qilinadigan mahsulotlar va bir martalik kreditlar bo'yicha, to'lanmagan vaqtdagi qarz qarz oluvchi tomonidan 12 oylik yoki butun muddat davomida to'lanishi kerak bo'lgan shartnoma summaları asosida aniqlanadi. Bu, shuningdek, qarz oluvchi tomonidan kutilayotgan ortiqcha to'lovga moslashtiriladi. Hisob-kitob, shuningdek, oldindan to'lash yoki qayta moliyalash bo'yicha taxminlarni ham o'z ichiga oladi.

Kutilayotgan kredit yo'qotishlarini hisoblash uchun ikki turdagi defolt ehtimoli qo'llaniladi: 12 oylik defolt ehtimoli va umr bo'yi defolt ehtimoli. 12 oylik sukut bo'yicha taxminiy ehtimollik so'nggi mavjud tarixiy sukut bo'yicha ma'lumotlarga asoslanadi va kerak bo'lganda kelajakka oid ma'lumotlar uchun tuzatiladi. Defoltning umr bo'yi ehtimoli moliyaviy vositaning qolgan muddati davomida yuzaga keladigan defolt ehtimolini baholashni ifodalaydi va vositaning amal qilish muddati davomida 12 oylik defolt ehtimoli yig'indisidir. Defoltning umr bo'yi ehtimolini hisoblash uchun Bank mahsulot segmenti va turiga qarab turli statistik usullarni qo'llaydi, masalan, migratsiya matritsasi asosida 12 oylik defolt ehtimolini ekstrapolyatsiya qilish, tarixiy ma'lumotlarga asoslangan defolt egri chizig'ining umr bo'yi ehtimolini yaratish. standart ma'lumotlar, xavf intensivligi.

Defolt bo'yicha yo'qotish - bu bankning to'lanmagan kredit bo'yicha yo'qotishlarni kutishidir. Defolt holatida zarar kontragentning turiga, da'voning turi va ustuvorligiga, garov yoki boshqa kredit garovining mavjudligiga bog'liq. 12 oy davomida va butun davr uchun defolt holatida yo'qotishlar defolt sodir bo'lganidan keyin kutilayotgan tiklanishga ta'sir qiluvchi omillar asosida aniqlanadi. Sukut bo'yicha yo'qotishlarni baholashga yondashuvni uchta mumkin bo'lgan usulga bo'lish mumkin:

- garovning o'ziga xos xususiyatlaridan kelib chiqib, qarzni to'lamagan taqdirda zararni baholash;
- tiklanish statistik ma'lumotlari asosida portfel asosida defolt holatida zararni hisoblash;
- turli omillar va stsenariylarga qarab qadrsizlanishdan yo'qotishlarni individual aniqlash.

Bank garov ta'minotining o'ziga xos xususiyatlari, masalan, garovning kutilayotgan qiymati, tarixiy sotuv narxlar bo'yicha chegirmalar va ko'chmas mulk, naqd pul va qimmatli qog'ozlar bilan garovga olingan kreditlar bilan bog'liq boshqa omillarga asoslanib, qarzni to'lamagan taqdirda zararni hisoblab chiqadi. Defolt holatida yo'qotishlar ta'minlangan va ta'minlanmagan korporativ kredit portfeli va chakana mahsulotlar balansi uchun mavjud bo'lgan eng so'nggi yig'ish statistikasidan foydalangan holda jamoaviy asosda hisoblanadi.

Tashqi reytinglar asosida baholash tamoyillari. Ba'zi vositalarda kredit xavfining tashqi reytinglari mavjud bo'lib, ular tegishli reyting agentliklari tomonidan e'lon qilingan defolt va yig'im statistikasi asosida "defolt ehtimoli" va "defolt bo'lsa, yo'qotish" kredit xavfi parametrlarini baholash uchun ishlatiladi. Ushbu yondashuv davlat va yirik korporativ mijozlar tomonidan chiqarilgan obligatsiyalarga nisbatan qo'llaniladi.

Kutilayotgan kredit yo'qotish modellari kiritilgan prognoz ma'lumotlar. Kredit xavfining sezilarli o'sishini baholash va kutilayotgan kredit yo'qotishlarini hisoblash ob'ektiv va qo'llab-quvvatlanadigan prognoz ma'lumotlarni kiritishni talab qiladi. Bank kredit tavakkalchiligi va kutilayotgan kredit yo'qotishlarining o'zgarishi bilan bog'liq bo'lgan bir qator asosiy iqtisodiy o'zgaruvchilarni aniqladi. Bank prognoz ma'lumotlarni baholashda ekspert xulosasidan foydalanadi. Ushbu taxmin ham tashqi ma'lumotlarga asoslanadi.

Bank kredit xavfining asosiy omillari va kredit yo'qotishlarini aniqladi va hujjatlashtirdi hamda tarixiy ma'lumotlar tahlilidan foydalangan holda makroiqtisodiy o'zgaruvchilar, kredit xavfi va kredit yo'qotishlari o'rtasidagi munosabatni baholadi. Yalpi ichki mahsulot, inflyatsiya, ishsizlik, valyuta kursi prognozlari asosiy omil sifatida belgilandi. Biroq, ushbu tahlil portfel defoltlari darajasining YaIMga jiddiy bog'liqligini aniqlamadi.

Har qanday iqtisodiy prognozlarda bo'lgani kabi, taxminlar va ularni amalga oshirish ehtimoli muqarrar ravishda yuqori darajadagi noaniqlikni o'z ichiga oladi va shuning uchun haqiqiy natijalar prognoz qilinganlardan sezilarli darajada farq qilishi mumkin. Bank ushbu prognozlarni mumkin bo'lgan natijalarning eng yaxshi bahosi sifatida ko'rib chiqadi va tanlangan stsenariylar mumkin bo'lgan stsenariylar oralig'ini etarli darajada ifodalashini aniqlash uchun Bank portfelli bo'ylab chiziqli bo'lmagan va assimetriya tahlilini o'tkazadi.

Kreditlar bo'yicha hisob-kitoblar va haqiqiy yo'qotishlar o'rtasidagi tafovutlarni kamaytirish uchun Bank muntazam ravishda o'z metodologiyasi va taxminlarini ko'rib chiqadi. Bunday qayta sinov yiliga kamida bir marta amalga oshiriladi.

Kutilayotgan kredit yo'qotish metodologiyasining orqa sinovi natijalari Bank rahbariyatiga yetkaziladi va vakolatli shaxslar bilan muhokama qilingandan so'ng modellar va taxminlarni takomillashtirish bo'yicha keyingi qadamlar belgilanadi.

Bozor xavfi. Bank (a) chet el valyutasi, (b) foiz stavkasi va (c) umumiy va xususiy bozor harakati xavfiga duchor bo'lgan aksiyadorlik vositalaridagi ochiq pozitsiyalar bilan bog'liq bozor xavfiga duchor bo'ladi. Rahbariyat qabul qilingan tavakkalchilik darajasiga limitlarni belgilaydi va ularga har kuni rioya etilishini nazorat qiladi. Biroq, bu yondashuv kattaroq bozor harakatlarida ushbu chegaralardan oshib ketadigan yo'qotishlarni oldini olmaydi.

Valyuta xavfi. Rahbariyat valyuta va umuman olganda har kunning oxirida ham, bir kun ichida ham qabul qilinadigan xavf darajasiga cheklovlar qo'yadi va ularning bajarilishini har kuni nazorat qiladi.

Quyidagi jadvalda hisobot davri oxiridagi bankning valyuta xavfining umumiy tahlili keltirilgan:

Ming so'mda	2021 yil 31 dekabr			2020 yil 31 dekabr		
	Monetar moliyaviy aktivlar	Monetar moliyaviy majburiyatlar	Netto-pozitsiya	Monetar moliyaviy aktivlar	Monetar moliyaviy majburiyatlar	Netto-pozitsiya
So'm	922,608,354	745,965,606	176,642,748	172,667,924	7,287,579	165,380,345
AQSh dollari	5,835,064	-	5,835,064	22,006	1,129,350	(1,107,344)
Yevro	643,732	-	643,732	61,583	-	61,583
Boshqalar	7,562	-	7,562	283	-	283
Jami	929,094,712	745,965,606	183,129,106	172,751,796	8,416,929	164,334,867

Yuqorida keltirilgan hosila moliyaviy vositalar pul moliyaviy aktivlari yoki pul moliyaviy majburiyatlaridir, lekin Bankning umumiy xavfini aks ettirish uchun alohida taqdim etiladi.

Har bir ustunda ko'rsatilgan Bankning derivativlari pozitsiyasi har bir kontragent uchun pozitsiyalarni (va to'lovlarni) solishtirishdan oldin sotib olinishi (ijobiy) yoki sotilishi (salbiy) uchun kelishilgan tegishli valyutaning hisobot davri oxiridagi adolatli qiymatini aks ettiradi. Yuqoridagi tahlil faqat pul aktivlari va majburiyatlarini o'z ichiga oladi. Rahbariyatning fikricha, aksiyadorlik vositalariga va pul bo'lmagan aktivlarga investitsiyalar sezilarli valyuta xavfini keltirib chiqarmaydi.

Quyidagi jadvalda barcha boshqa o'zgaruvchan xususiyatlar o'zgarishsiz qolgan holda, bank sub'ektlarining funktsional valyutasi uchun hisobot davri oxirida foydalanilgan valyuta kurslarining mumkin bo'lgan o'zgarishi natijasida moliyaviy natija va o'z kapitalidagi o'zgarishlar ko'rsatilgan:

<i>Ming so'mda</i>	2021 yil 31 dekabr holatiga Foyda yoki zararga ta'sir	2020 yil 31 dekabr holatiga Foyda yoki zararga ta'sir
AQSH dollarining 10% ga mustahkamlanishi	583,506	(110,734)
AQSH dollarining 10% ga zaiflashishi	(583,506)	110,734
Yevroning 10% ga mustahkamlanishi	64,373	6,158
Yevroning 10% ga zaiflashishi	(64,373)	(6,158)
Boshqa valyutalarning 10% ga mustahkamlanishi	756	28
Boshqa valyutalarning 10% ga zaiflashishi	(756)	(28)

Foiz xavfi. Bank bozor foiz stavkalarining o'zgarishi o'zining moliyaviy holati va pul oqimlariga ta'sirini o'z zimmasiga oladi. Bunday tebranishlar foiz marjasi darajasini oshirishi mumkin, ammo foiz stavkalarining kutilmagan o'zgarishi bo'lsa, foiz marjasi kamayishi yoki yo'qotishlarga olib kelishi mumkin. Rahbariyat foiz stavkalarining mos kelmasligining maqbul darajasiga limitlarni belgilaydi va belgilangan limitlarga rioya etilishini muntazam ravishda nazorat qiladi.

Quyidagi jadvalda Bankning foiz stavkasi xavfining umumiy tahlili keltirilgan. Shuningdek, u Bankning jami moliyaviy aktivlari va majburiyatlarini shartnomada ko'rsatilgan qayta baholash sanasi yoki to'lash sanasi bo'yicha, qaysi biri ertaroq bo'lishidan qat'iy nazar balans qiymatida aks ettiradi.

	Yo'qlab olingunga qadar va 1 oydan oshmagan muddatda	1 oydan 6 oygacha	6 oydan 12 oygacha	1 yildan ortiq	Jami
<i>Ming so'mda</i>					
2021 yil 31 dekabr					
Jami moliyaviy aktivlar	493,788,058	169,667,862	69,060,437	192,984,453	925,500,810
Jami moliyaviy majburiyatlar	443,695,937	2,107,453	3,829,582	293,845,302	743,478,274
2021 yil 31 dekabr holatiga sof foiz stavkasidagi farq	50,092,121	167,560,409	65,230,855	(100,860,849)	182,022,536
2020 yil 31 dekabr					
Jami moliyaviy aktivlar	80,831,070	41,661,800	50,254,113	4,814	172,751,797
Jami moliyaviy majburiyatlar	1,075,262	485,119	592,573	6,263,976	8,416,930
2020 yil 31 dekabr holatiga sof foiz stavkasidagi farq	79,755,808	41,176,681	49,661,540	(6,259,162)	164,334,867

Bank moliyaviy vositalar bo'yicha foiz stavkalarini kuzatib boradi. Quyidagi jadvalda Bankning asosiy rahbariyati tomonidan ko'rib chiqilgan hisobotlar asosida tegishli hisobot sanasidagi foiz stavkalari ko'rsatilgan. Qimmatli qog'ozlar bo'yicha foiz stavkalari hisobot sanasidagi kotirovka qilingan bozor narxlaridan kelib chiqqan holda to'lovga bo'lgan daromad hisoblanadi:

Yiliga %	2021				2020			
	So'm	AQSh dollari	Yevro	Boshqalar	So'm	AQSh dollari	Yevro	Boshqalar
Aktivlar								
Pul mablag'lari va ularning ekvivalentlari	0-16	0	0	0	0-14	0	0	0
Qarz qimmatli qog'ozlariga investitsiyalar	13-15	-	-	-	13-14	-	-	-
Boshqa banklardagi mablag'lar	0	-	-	-	0	-	-	-
Mijozlarga berilgan kreditlar va avanslar	29-45	-	-	-	28-49	-	-	-
Majburiyatlar								
Mijozlar mablag'lari								
- joriy va hisob raqamlari	0-17	0	0	0	0-17	0	0	0
- muddatli depozitlar	24-27	-	-	-	-	-	-	-
Boshqa moliyaviy majburiyatlar	0	-	-	-	0	-	-	-
Ijara majburiyatlari	18	-	-	-	15-18	-	-	-

Geografik xavf konsentratsiyasi. Quyida 2021-yil 31-dekabr holatiga bankning moliyaviy aktivlari va majburiyatlarining geografik konsentratsiyasi tahlili keltirilgan:

Ming so'mda	O'zbekiston	Jami
Aktivlar		
Pul mablag'lari va ularning ekvivalentlari	412,036,444	412,036,444
Boshqa banklardagi mablag'lar	3,593,902	3,593,902
Mijozlarga berilgan kreditlar va avanslar, shu jumladan moliyaviy ijara bo'yicha debitorlik qarzlari	345,538,586	345,538,586
Qarz qimmatli qog'ozlariga investitsiyalar	167,925,780	167,925,780
Jami moliyaviy aktivlar	929,094,712	929,094,712
Majburiyatlar		
Mijozlar mablag'lari	713,212,634	713,212,634
Ijara majburiyatlari	30,265,640	30,265,640
Boshqa moliyaviy majburiyatlar	2,487,332	2,487,332
Jami moliyaviy majburiyatlar	745,965,606	745,965,606
2021 yil 31 dekabr holatiga sof balans holati	183,129,106	183,129,106

Quyida 2020-yil 31-dekabr holatiga bankning moliyaviy aktivlari va majburiyatlarining geografik konsentratsiyasi tahlili keltirilgan:

Ming so'mda	O'zbekiston	Jami
Aktivlar		
Pul mablag'lari va ularning ekvivalentlari	80,828,373	80,828,373
Boshqa banklardagi mablag'lar	1,386	1,386
Mijozlarga berilgan kreditlar va avanslar, shu jumladan moliyaviy ijara bo'yicha debitorlik qarzlari	15,051	15,051
Qarz qimmatli qog'ozlariga investitsiyalar	91,906,987	91,906,987
Jami moliyaviy aktivlar	172,751,797	172,751,797
Majburiyatlar		
Boshqa banklardagi mablag'lar	1,620	1,620
Mijozlar mablag'lari	1,073,642	1,073,642
Ijara majburiyatlari	7,341,667	7,341,667
Jami moliyaviy majburiyatlar	8,416,929	8,416,929
2020 yil 31 dekabr holatiga sof balans holati	164,334,868	164,334,868

Aktivlar, majburiyatlar va kredit bilan bog'liq majburiyatlar odatda kontragentning rezidenti bo'lgan mamlakatiga qarab tasniflanadi. O'zbekiston kontragentlari bilan amalga oshirilgan operatsiyalar bo'yicha ushbu o'zbek kontragentlarining offshor kompaniyalari bilan amalga oshirilgan operatsiyalar bilan bog'liq bo'lgan qoldiqlar "O'zbekiston" ustuniga ko'rsatilgan. Naqd pullar jismoniy joylashgan mamlakatga qarab tasniflanadi.

Boshqa xavflarning konsentratsiyasi. Rahbariyat sof aktivlarining 10% dan ortiq miqdorda berilgan kreditlar umumiy miqdoriga ega bo'lgan qarz oluvchilar to'g'risidagi ma'lumotlarni o'z ichiga olgan olingan hisobotlar asosida kredit xavfining konsentratsiyasi to'g'risidagi ma'lumotlarni nazorat qiladi va oshkor qiladi. 2021-yil 31-dekabr holatiga ko'ra, bankda sezilarli xavf konsentratsiyasi mavjud emas.

Likvidlik xavfi. Likvidlik xavfi - bu korxonaning moliyaviy majburiyatlarini bajarishda qiyinchiliklarga duch kelishi xavfi. Bank bir kecha-kunduz depozitlari, mijozlar hisob-kitoblari, omonatlarni qaytarish, kreditlar va ssudalar berish, kafolatlar va naqd pul bilan hisob-kitob qilinadigan hosilaviy moliyaviy vositalarni to'lash uchun mavjud naqd puldan foydalanishning kundalik ehtiyojiga duch keladi. Agar bir vaqtning o'zida yuqoridagi barcha majburiyatlarni bajarish zarur bo'lsa, bank mablag'larni jamlamaydi, chunki to'plangan ish tajribasiga asoslanib, ushbu majburiyatlarni bajarish uchun zarur bo'lgan mablag'lar darajasini etarli darajada aniqlik bilan bashorat qilish mumkin. . Likvidlik tavakkalchiligi bankning Aktivlar va passivlarni boshqarish qo'mitasi tomonidan boshqariladi.

Bank, birinchi navbatda, boshqa banklar hisobiga, yuridik shaxslarning omonatlari/jismoniy shaxslarning depozitlari va qarz qimmatli qog'ozlaridan iborat barqaror moliyalashtirish bazasini saqlashga intiladi. Bank kutilmagan likvidlik talablarini tez va oson qondirish uchun likvid aktivlarning diversifikatsiyalangan portfellariga investitsiya kiritadi.

Bank likvidligini boshqarish majburiyatlarni to'lash uchun zarur bo'lgan likvidli aktivlar darajasini ularni muddati o'tganda tahlil qilishni talab qiladi; turli moliyalashtirish manbalaridan foydalanishni ta'minlash; moliyalashtirish bilan bog'liq muammolar yuzaga kelganda rejalar tuzish va likvidlik ko'rsatkichlarining qonun talablariga muvofiqligini nazorat qilish. Bank O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki talablariga muvofiq har kuni likvidlik ko'rsatkichlarini hisoblab chiqadi. Ushbu qoidalarga quyidagilar kiradi:

- koeffitsient sifatida hisoblangan lahzali likvidlik koeffitsienti (N2).

talab bo'yicha yuqori likvidli aktivlar va majburiyatlar. 2021-yil 31-dekabr holatiga ko'ra, bu nisbat 0,12 (2020: 4,137);

- likvidlik nisbati sifatida hisoblangan joriy likvidlik koeffitsienti (N3).

30 kalendar kun ichida to'lanadigan aktivlar va majburiyatlar. 2021-yil 31-dekabr holatiga ko'ra bu ko'rsatkich 0,62 (2020-yil: 308,837);

- sof barqaror moliyalashtirish koeffitsienti, bu summa sifatida hisoblanadi

mavjud barqaror moliyalashtirish (ASF) bir yil davomida talab qilinadigan barqaror moliyalashtirish miqdoriga (RSF) bo'linadi. 2021-yil 31-dekabr holatiga ko'ra, bu nisbat 2,2 ni tashkil etdi (2020: 7,63).

Moliyaviy aktivlar va majburiyatlar to'g'risidagi ma'lumotlar G'aznachilik tomonidan qabul qilinadi. G'aznachilik, asosan, qisqa muddatli likvidli qimmatli qog'ozlar, banklardagi depozitlar va boshqa banklararo vositalardan iborat bo'lgan qisqa muddatli likvidli aktivlarning adekvat portfeliga ega bo'lib, butun Bank uchun yetarli likvidlikni ta'minlaydi.

G'aznachilik kunlik likvidlik pozitsiyasini kuzatib boradi va standart va noqulay bozor sharoitlarini qamrab oluvchi turli stsenariylar bo'yicha muntazam ravishda likvidlik stress testini o'tkazadi.

Quyidagi jadvalda 2021-yil 31-dekabr holatiga ko'ra majburiyatlarning shartnoma muddati bo'yicha taqsimlanishi ko'rsatilgan. Jadvaldagi majburiyat summolari shartnoma bo'yicha pul oqimlarini, shu jumladan yalpi igaraga majburiyatlarini (kelajakdagi moliyaviy to'lovlarni olib tashlashdan oldin), yalpi kredit majburiyatlarini va moliyaviy kafolatlarini aks ettiradi. Ushbu diskontlanmagan pul oqimlari moliyaviy holat to'g'risidagi hisobotda ko'rsatilgan summalardan farq qiladi, chunki moliyaviy holat to'g'risidagi hisobotdagi summalar diskontlangan pul oqimlariga asoslanadi. Moliyaviy derivativlar

jadvalga shartnoma bo'yicha to'lanadigan yoki debitorlik qarzlari bo'yicha kiritilgan, agar Bank lotin pozitsiyasini muddatidan oldin yopishni kutmasa. Bunday holda, derivativlar kutilayotgan pul oqimlari asosida kiritiladi.

Quyidagi jadvalda moliyaviy majburiyatlar bilan bog'liq pul mablag'larining chiqib ketishi zaruriyat tug'lsa, oson sotilishi mumkin bo'lgan aktivlar bundan mustasno, shartnoma bo'yicha to'lov muddatidan kelib chiqqan holda balans qiymatida hisobga olinadigan nooziq moliyaviy aktivlarning to'lov muddati tahlili ko'rsatilgan. Bunday moliyaviy aktivlar tugatishning kutilayotgan sanasi asosida to'lov muddati tahliliga kiritiladi. Jadvalga qadrsizlangan ssudalar va ssudalar balans qiymati bo'yicha, qadrsizlanish uchun zaxiralar chegirilgan holda va naqd pul tushumlarining kutilayotgan vaqtlari asosida kiritilgan.

Agar to'lanishi kerak bo'lgan summa aniqlanmagan bo'lsa, jadvaldagi summa hisobot davri oxiridagi shartlar asosida aniqlanadi. Valyuta to'lovlari hisobot davri oxiridagi spot ayirboshlash kursidan foydalangan holda o'zgartiriladi.

Quyidagi jadvalda 2021 yil 31 dekabr holatiga ko'ra to'lov muddati bo'yicha moliyaviy vositalar tahlili keltirilgan:

	Yo'qlab olingunga qadar va 1 oydan oshmagan muddatda	1 oydan 6 oygacha	6 oydan 12 oygacha	12 oydan ortiq	Jami
<i>Ming so'mda</i>					
Aktivlar					
Pul mablag'lari va ularning ekvivalentlari	412,036,444	-	-	-	412,036,444
Boshqa banklardagi mablag'lar	3,593,902	-	-	-	3,593,902
Mijozlarga berilgan kreditlar va avanslar	22,128,668	61,365,028	69,060,437	192,984,453	345,538,586
Qarz qimmatli qog'ozlariga investitsiyalar	59,622,946	108,302,834	-	-	167,925,780
Jami moliyaviy aktivlar	497,381,960	169,667,862	69,060,437	192,984,453	929,094,712
Majburiyatlar					
Mijozlar mablag'lari	443,418,568	-	1,210,525	401,805,069	846,434,162
Ijara majburiyatlari	932,825	3,693,880	4,846,705	31,606,370	41,079,700
Boshqa moliyaviy majburiyatlar	2,487,332	-	-	-	2,487,332
Jami moliyaviy majburiyatlar	446,838,725	3,693,880	6,057,230	433,411,439	890,001,274
Sof likvidlikdagi farq	50,543,235	165,973,982	63,003,207	(240,426,986)	39,093,438
2021 yil 31 dekabr holatiga ko'ra likvidlikdagi jami o'sib borayotgan farq	50,543,235	216,517,217	279,520,424	39,093,438	

Quyidagi jadvalda 2020 yil 31 dekabr holatiga ko'ra to'lov muddati bo'yicha moliyaviy vositalar tahlili keltirilgan:

<i>Ming so'mda</i>	Yo'qlab olingunga qadar va 1 oydan oshmagan muddatda	1 oydan 6 oygacha	6 oydan 12 oygacha	12 oydan ortiq	Jami
Aktivlar					
Pul mablag'lari va ularning ekvivalentlari	80,828,373	-	-	-	80,828,373
Boshqa banklardagi mablag'lar	1,386	-	-	-	1,386
Mijozlarga berilgan kreditlar va avanslar, shu jumladan moliyaviy ijara bo'yicha debitorlik qarzlari	1,311	5,390	3,536	4,814	15,051
Qarz qimmatli qog'ozlariga investitsiyalar	-	41,656,410	50,250,577	-	91,906,987
Jami moliyaviy aktivlar	80,831,070	41,661,800	50,254,113	4,814	172,751,797
Majburiyatlar					
Boshqa banklar mablag'lari	1,620	-	-	-	1,620
Mijozlar mablag'lari	1,073,642	-	-	-	1,073,642
Ijara majburiyatlari	87,995	954,835	1,042,830	7,321,990	9,407,650
Jami moliyaviy majburiyatlar	1,163,257	954,835	1,042,830	7,321,990	10,482,912
Sof likvidlikdagi farq	79,667,813	40,706,965	49,211,283	(7,317,176)	162,268,885
2020 yil 31 dekabr holatiga ko'ra likvidlikdagi jami o'sib borayotgan farq	79,667,813	120,374,778	169,568,061	162,268,885	

Bank likvidlikni boshqarish uchun majburiyatlarning yuqoridagi diskontlanmagan muddatlari tahlilidan foydalanmaydi. Buning o'rniga Bank kutilayotgan to'lov muddatlarini va quyidagi jadvalda keltirilgan kutilayotgan likvidlik farqini nazorat qiladi:

<i>Ming so'mda</i>	Yo'qlab olingunga qadar va 1 oydan oshmagan muddatda	1 oydan 6 oygacha	6 oydan 12 oygacha	12 oydan ortiq	Jami
Aktivlar					
Pul mablag'lari va ularning ekvivalentlari	412,036,444	-	-	-	412,036,444
Boshqa banklardagi mablag'lar	3,593,902	-	-	-	3,593,902
Mijozlarga berilgan kreditlar va avanslar	22,128,668	61,365,028	69,060,437	192,984,453	345,538,586
Qarz qimmatli qog'ozlariga investitsiyalar	59,622,946	108,302,834	-	-	167,925,780
Jami moliyaviy aktivlar	497,381,960	169,667,862	69,060,437	192,984,453	929,094,712
Majburiyatlar					
Mijozlar mablag'lari	443,418,568	-	982,067	268,811,999	713,212,634
Tovar va xizmatlar bo'yicha savdo kreditorlik qarzlari	2,487,332	-	-	-	2,487,332
Ijara majburiyatlari	277,369	2,107,453	2,847,515	25,033,303	30,265,640
Jami moliyaviy majburiyatlar	446,183,269	2,107,453	3,829,582	293,845,302	745,965,606
Sof likvidlikdagi farq	51,198,691	167,560,409	65,230,855	(100,860,849)	183,129,106

2021 yil 31 dekabr holatiga ko'ra likvidlikdagi jami o'sib borayotgan farq	51,198,691	218,759,100	283,989,955	183,129,106	
---	-------------------	--------------------	--------------------	--------------------	--

Quyidagi jadvalda 2020 yil 31 dekabr holatiga ko'ra to'lov muddati bo'yicha moliyaviy vositalar tahlili keltirilgan:

<i>Ming so'mda</i>	Yo'qlab olingunga qadar va 1 oydan oshmagan muddatda	1 oydan 6 oygacha	6 oydan 12 oygacha	12 oydan ortiq	Jami
Aktivlar					
Pul mablag'lari va ularning ekvivalentlari	80,828,373	-	-	-	80,828,373
Boshqa banklardagi mablag'lar	1,386	-	-	-	1,386
Mijozlarga berilgan kreditlar va avanslar, shu jumladan moliyaviy ijara bo'yicha debitorlik qarzlari	1,311	5,390	3,536	4,814	15,051
Qarz qimmatli qog'ozlariga investitsiyalar	-	41,656,410	50,250,577	-	91,906,987
Jami moliyaviy aktivlar	80,831,070	41,661,800	50,254,113	4,814	172,751,797
Majburiyatlar					
Boshqa banklar mablag'lari	1,620	-	-	-	1,620
Mijozlar mablag'lari	1,073,642	-	-	-	1,073,642
Boshqa qarz mablag'lari	-	-	-	-	-
Ijara majburiyatlari	-	485,119	592,573	6,263,975	7,341,667
Jami moliyaviy majburiyatlar	1,075,262	485,119	592,573	6,263,975	8,416,929
Sof likvidlikdagi farq	79,755,808	41,176,681	49,661,540	(6,259,161)	164,334,868
2020 yil 31 dekabr holatiga ko'ra likvidlikdagi jami o'sib borayotgan farq	79,755,808	120,932,489	170,594,029	164,334,868	

Bank rahbariyatining fikricha, aktiv va passivlarni joylashtirish shartlari va muddatlari hamda foiz stavkalarining mos kelishi va/yoki nazorat qilinadigan nomuvofiqligi Bankni muvaffaqiyatli boshqarish uchun asosdir. Banklarda, qoida tariqasida, ushbu pozitsiyalar uchun to'liq mos keladigan narsa yo'q, chunki bitimlar ko'pincha noma'lum muddatga va boshqa xususiyatga ega. Ushbu pozitsiyalarning nomuvofiqligi faoliyatning rentabelligini potentsial ravishda oshiradi va shu bilan birga yo'qotish xavfini oshiradi. Aktiv va passivlarni to'lash muddatlari hamda foizli majburiyatlarni to'lash muddati tugashi munosabati bilan maqbul tannarxda almashtirish imkoniyati Bank likvidligini hamda uning foiz stavkalari va valyuta kurslarining o'zgarishiga ta'sirini baholashda muhim omil hisoblanadi.

Bank rahbariyatining fikricha, "talab bo'yicha" maqomiga ega bo'lgan mijozlar mablag'larining salmoqli ulushiga qaramay, bunday mablag'larning omonatchilar soni va turi bo'yicha diversifikatsiya qilinishi, shuningdek, bankning oldingi davrlarda to'plagan tajribasi shuni ko'rsatadiki, ushbu mablag'lar Bank faoliyatini uzoq muddatli va barqaror moliyalashtirish manbasini tashkil etadi.

22 Kapitalni boshqarish

Bank kapitalini boshqarish quyidagi vazifalarga ega: O'RMB tomonidan belgilangan kapitalga qo'yiladigan talablarga va, xususan, omonatlarni sug'urtalash tizimi talablariga rioya etish; Bankning faoliyat uzluksizligini saqlash qobiliyatini ta'minlash va O'RMB talablariga muvofiq kapitalning yetarlilik koeffitsientini ta'minlash uchun zarur bo'lgan darajada kapital bazani ta'minlash. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki tomonidan belgilangan kapitalning yetarlilik koeffitsientining bajarilishini nazorat qilish Bank rahbariyati tomonidan tekshiriladigan va tasdiqlanadigan tegishli hisob-kitoblarni o'z ichiga olgan oylik hisobotlar yordamida amalga oshiriladi.

Adliya vazirligi tomonidan 2015-yil 6-iyulda ro'yxatdan o'tkazilgan 2693-sonli "Tijorat banklari kapitalining monandligiga qo'yiladigan talablar to'g'risidagi nizom" va unga ilovaga muvofiq banklarga quyidagi talablar qo'yiladi:

- 2019 yil 1 yanvardan boshlab K1 minimal darajasi 13,0% etib belgilandi;
- 2019-yil 1-yanvardan boshlab banklar K2 minimal darajasini 10,0% da ushlab turishi kerak, bunda o'rtacha aktivlardan 3,0% kapitalni konservatsiyalash buferini hisobga olish kerak.

2017-yil 23-oktabrdagi 2693-2-son ilovaga muvofiq, amaldagi banklarga ustav kapitalining eng kam miqdorini 100 mlrd so'mgacha oshirishlari talabi qo'yiladi.

2021-yil 31-dekabr holatiga ko'ra, Bank O'RMBning 2017-yil 6-iyuldagi "Tijorat banklari kapitalining yetarliligiga qo'yiladigan talablar to'g'risida"gi 2693-son (keyingi o'rinlarda "O'RMBning 2693-son Nizomi" deb yuritiladi) nizomida belgilangan kapitalning me'yoriy talablarini bajardi.

Quyidagi jadvalda O'RMBning 2693-sonli Nizomi asosida hisoblangan Bankning me'yoriy kapitali tahlili keltirilgan (audit qilinmagan).

Ming so'mda	2021 yil 31 dekabr	2020 yil 31 dekabr
To'liq to'langan aksiyalar	438,202,053	221,746,927
Emission daromad	26,005,092	-
Taqsimlanmagan foyda	(159,711,198)	(22,479,922)
Nomoddiy aktiv	(12,657,797)	-
I darajali tuzatilgan kapital	291,838,150	199,267,005
II darajali tuzatilgan kapital	-	-
Xavfni hisobga olgan holda kapitalning tuzatilgan umumiy qiymati	291,838,150	199,267,005
Xavfni hisobga olgan holda baholangan balans va balansdan tashqari aktivlar summasi	757,820,127	61,982,338
Operatsion xavf	3,398,169	-
Bozor xavfi	5,730,430	547,503
Xavfni hisobga olgan holda baholangan aktivlarning tuzatilgan umumiy qiymati	766,948,726	62,529,841
<i>Kapitalning yetarlilik me'yorlari:</i>		
I darajali kapital	38.05%	318,68%
II darajali kapital	-	-

23. Adolatli qiymat to'g'risidagi ma'lumotni oshkor qilish

Adolatli qiymatni baholash natijalari adolatli qiymat ierarxiyasi darajalari bo'yicha quyidagicha tahlil qilinadi va taqsimlanadi: (i) 1-daraja bir xil aktivlar yoki majburiyatlar uchun faol bozorlarda kotirovka qilinadigan (kotirovka qilinmaydigan) narxlardagi baholarni o'z ichiga oladi, (ii) 2-darajaga - foydalanilgan barcha foydalaniladigan muhim ma'lumotlar aktiv yoki majburiyat uchun to'g'ridan-to'g'ri yoki bilvosita kuzatilishi mumkin bo'lgan baholash modellari yordamida olingan baholar kiradi (masalan, narxlar asosida olingan) va (iii) kuzatiladigan bozor ma'lumotlariga asoslanmagan 3-daraja baholari (ya'ni, kuzatilmaydigan dastlabki ma'lumotlarga asoslangan). Moliyaviy vositalarni adolatli qiymat ierarxiyasi toifalariga ko'ra taqsimlash uchun rahbariyat mulohazalardan foydalanadi. Agar jiddiy tuzatishlarni talab qiladigan kuzatiladigan dastlabki ma'lumotlar adolatli qiymatni o'lchash uchun foydalanilsa, bu baholash 3-darajaga ajratiladi. Foydalaniladigan dastlabki ma'lumotlarning ahamiyati adolatli qiymat baholarining butun to'plami uchun baholanadi.

Quyida adolatli qiymat ierarxiyasi darajasi bo'yicha adolatli qiymat tahlili va adolatli qiymat bo'yicha baholanmaydigan aktivlarning balans qiymati keltirilgan.

Ming so'mda	2021 yil 31 dekabr			
	1-daraja	2-daraja	3-daraja	Jami
Pul mablag'lari va ularning ekvivalentlari				
- O'RMBdagi pul mablag'lari qoldiqlari	384,627,082	-	-	384,627,082
- boshqa banklardagi korrespondentlik hisob raqamlari, "overnayt" depozitlari	-	7,409,362	-	7,409,362
- Yopish muddati uch oydan kam bo'lgan boshqa banklardagi depozitlar		20,000,000		20,000,000
Boshqa banklardagi mablag'lar				
- O'zMBda aktivlarning qadrsizlanishiga qarshi majburiy zaxira depozitlari	-	3,593,902	-	3,593,902
Jismoniy shaxslarga kreditlar				
Iste'mol kreditlari	-	-	318,627,269	318,627,269
KO'B kreditlari	-	-	25,673,985	25,673,985
Avtomobil kreditlari	-	-	64,579	64,579
Qarz qimmatli qog'ozlariga investitsiyalar				
O'zMB obligatsiyalari	-	167,925,780	-	167,925,780
JAMI	384,627,082	198,929,044	344,365,833	927,857,380

Ming so'mda	2021 yil 31 dekabr			
	1-daraja	2-daraja	3-daraja	Jami
Mijozlar mablag'lari				
- Jismoniy shaxslarning yo'qlab olinadigan joriy hisoblari	-	-	714,615,440	714,615,440
Boshqa moliyaviy majburiyatlar				
- Ijara majburiyatlari	-	-	30,265,640	30,265,640
- Kreditorlik qarzi	-	-	2,487,332	2,487,332
JAMI	-	-	747,368,412	747,368,412

Adolatli qiymat bo'yicha baholanmaydigan aktivlar va majburiyatlar, ular uchun adolatli qiymat oshkor etiladi.

Quyida adolatli qiymat ierarxiyasi darajasi va adolatli qiymat bo'yicha baholanmaydigan aktivlarning balans qiymati bo'yicha adolatli qiymat tahlili keltirilgan.

Ming so'mda	2020 yil 31 dekabr			
	1-daraja	2-daraja	3-daraja	Jami
Pul mablag'lari va ularning ekvivalentlari				
- O'RMBdagi pul mablag'lari qoldiqlari	745,072	-	-	745,072
- boshqa banklardagi korrespondentlik hisob raqamlari, "overnayt" depozitlari	83,301	-	-	83,301
- Yopish muddati uch oydan kam bo'lgan boshqa banklardagi depozitlar		80,000,000		80,000,000
Boshqa banklardagi mablag'lar				
- O'zMBda aktivlarning qadrsizlanishiga qarshi majburiy zaxira depozitlari	-	1,386	-	1,386
Jismoniy shaxslarga kreditlar				
Iste'mol kreditlari	-	-	15,051	15,051
Qarz qimmatli qog'ozlariga investitsiyalar				
Moliya vazirligining G'aznachilik veksellari		61,829,165		61,829,165
O'zMB obligatsiyalari	-	30,077,821	-	30,077,821
JAMI	828,373	171,908,372	15,051	172,751,797

Ming so'mda	2020 yil 31 dekabr			
	1-daraja	2-daraja	3-daraja	Jami
Boshqa banklarning mablag'lari				
- boshqa mahalliy banklarning qisqa muddatli depozitlari		1,620		1,620
Mijozlar mablag'lari				
- Jismoniy shaxslarning yo'qlab olinadigan joriy hisoblari	-	1,073,642	-	1,073,642
Boshqa moliyaviy majburiyatlar				
- Ijara majburiyatlari	-	-	7,341,667	7,341,667
JAMI	-	1,075,262	7,341,667	8,416,929

Boshqa banklardagi pul mablag'lari va ularning ekvivalentlari va qarz qimmatli qog'ozlariga investitsiyalar. Pul mablag'lari amortizatsiya qilingan qiymat bo'yicha baholanadi va 1-darajada tasniflanadi. Adolatli qiymat ularning balans qiymatiga teng.

Mijozlarga berilgan kreditlar, mijozlar hisoblari ijarasi bo'yicha majburiyatlar. Mijozlarga berilgan barcha kreditlar, mijozlar mablag'lari va ijara majburiyatlarining adolatli qiymati o'xshash kredit xavfi va qolgan to'lov muddatlariga ega bo'lgan yangi vositalar uchun joriy foiz stavkasi bo'yicha diskontlangan, olinishi kutilayotgan kelajakdagi pul oqimlariga asoslanadi. Ushbu moliyaviy vositalar Bank rahbariyati tomonidan adolatli qiymat ierarxiyasida 3-daraja sifatida tasniflanadi.

Kreditorlik qarzi. Savdo kreditorlik qarzlari amortizatsiya qilingan qiymat bo'yicha o'lchanadi va 3-daraja bo'yicha tasniflanadi. Adolatli qiymat qisqa muddatlilik sababli ularning balans qiymatiga teng.

24 Moliyaviy vositalarni o'lchov toifalari bo'yicha taqdim etish

9 MHXS "Moliyaviy vositalar" ga muvofiq, Bank o'z moliyaviy aktivlarini quyidagi toifalarga tasniflaydi/taqsimlaydi: (a) foyda yoki zarar orqali adolatli qiymat bo'yicha baholanadigan moliyaviy aktivlar; (b) boshqa umumiy daromad orqali baholanadigan moliyaviy aktivlar va (c) amortizatsiya qilingan qiymat bo'yicha baholanadigan moliyaviy aktivlar. "Foyda yoki zarar orqali adolatli qiymat bo'yicha baholanadigan moliyaviy aktivlar" toifasi ikkita kichik toifaga ega: (i) majburiy ravishda foyda yoki zarar orqali adolatli qiymat bo'yicha baholanadigan aktivlar va (ii) dastlabki tan olishda ushbu toifaga kiritilgan aktivlar. Bundan tashqari, moliyaviy ijara bo'yicha debitorlik qarzlari alohida toifaga kiritilgan. Bankning barcha moliyaviy aktivlari, moliyaviy hosila vositalardan tashqari, amortizatsiya qilingan qiymat bo'yicha baholanadigan moliyaviy aktivlar toifasiga ajratiladi. Bankning barcha moliyaviy majburiyatlari, moliyaviy hosila vositalardan tashqari, amortizatsiya qilingan qiymat bo'yicha aks ettiriladi. Hosila vositalar foyda yoki zarar orqali adolatli qiymat bo'yicha baholanuvchi toifaga bo'lingan.

25. Aloqador tomonlar bilan operatsiyalar

Tomonlar, agar ular umumiy nazorat ostida bo'lsa yoki ulardan biri boshqasini nazorat qilish imkoniyatiga ega bo'lsa yoki boshqa tomon moliyaviy va operatsion qarorlar qabul qilganda sezilarli ta'sir ko'rsata olsa, o'zaro aloqador deb hisoblanadi. Aloqador tomonlar o'rtasidagi munosabatlar bo'lishi mumkin bo'lgan munosabatlarning har bir holatini ko'rib chiqishda bunday munosabatlarning faqat yuridik shaklini emas, balki mazmunini (mohiyatini) ham hisobga olish kerak. 2021 yil 31 dekabr holatiga ko'ra, asosiy boshqaruv xodimlari soni 6 nafar edi (2020 yil: 6).

Quyida 2021 yil 31 dekabr holatiga aloqador tomonlar bilan operatsiyalar bo'yicha qoldiqlar:

Ming so'mda	Asosiy boshqaruv xodimlari	Umumiy nazorat ostidagi kompaniyalar
Mijozlarga berilgan kreditlar va avanslar (kelishilgan foiz stavkasi: 25%)	-	25,673,985
Mijozlar mablag'lari (shartnoma bo'yicha foiz stavkasi - 0-27%)	347,167	714
Boshqa majburiyatlar	6,630,093	-
Aksiyalarga asoslangan to'lovlar:		
- Pul mablag'lari bilan hisoblangan aksiyalarga asoslangan to'lovlar	1,758,100	-

Quyida 2020 yil 31 dekabr holatiga aloqador tomonlar bilan operatsiyalar bo'yicha qoldiqlar ko'rsatilgan:

Ming so'mda	Asosiy boshqaruv xodimlari
Mijozlarga berilgan kreditlar va avanslar (kelishilgan foiz stavkasi: 0-17%)	7,368
Aksiyalarga asoslangan to'lovlar:	
- Pul mablag'lari bilan hisoblangan aksiyalarga asoslangan to'lovlar	242,550

Quyida 2021 yil uchun aloqador tomonlar bilan operatsiyalar bo'yicha harajatlar bo'limlari ko'rsatilgan:

Ming so'mda	Asosiy boshqaruv xodimlari	Umumiy nazorat ostidagi kompaniyalar
Ish haqi	9,835,433	-
Ijtimoiy ta'minot badallari	1,180,252	-
Professional xizmat	-	1,084,099
Foiz daromadlar	-	921,720
Foiz harajatlar	1,031	-
Komissiya daromadlari	-	852,490

Quyida 2020 yil uchun aloqador tomonlar bilan operatsiyalar bo'yicha harajatlar bo'limlari ko'rsatilgan:

<i>Ming so'mda</i>	Asosiy boshqaruv xodimlari
Ish haqi	10,249,805
Ijtimoiy ta'minot badallari	1,229,977
Foiz harajatlar	3

26. Hisobot davri tugaganidan keyingi holatlar

2022-yilning birinchi choragida Bank "Space International" YoAJ (affillangan tomon) bilan Litsenziya, xizmat ko'rsatish darajasini ta'minlash hamda sozlash, takomillashtirish va keyingi rivojlanishni o'z ichiga olgan mijozlar dasturiy ta'minotini ko'rsatish bo'yicha 2022 yil uchun dastlabki 2,5 million AQSh dollari miqdorida Litsenziyaning ikkinchi qismini va Xizmat ko'rsatish memorandumini imzoladi.

2021 yil oxiridan boshlab moliya va tovar bozorlarida o'zgaruvchanlik kuchaygan. Ukraina va Rossiya atrofidagi geosiyosiy voqealar tufayli 2022-yil 24-fevralda neft narxi bir barrel uchun 100 dollardan oshdi. 2021 yil 31 dekabr holatiga ko'ra Bankning pul mablag'lari bo'lmagan Rossiyaning ayrim banklariga nisbatan sanksiyalar qo'llanilgan.

2022 yil 23 fevraldan boshlab milliy valyutaning AQSh dollariga nisbatan kursi pasayishni boshladi. Chiqarilish sanasida so'mning AQSH dollariga nisbatan ayirboshlash kursi 11 221,87 so'mni tashkil qildi. 2022 yil 24 fevralda O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki bazaviy stavkani 3,25 foiz punktga oshirish to'g'risida qaror qabul qildi. Bank Bank faoliyatiga ta'sirni kuzatib boradi va hozircha hech qanday ta'sirni aniqlamadi.

Biroq rahbariyatning fikricha, bu holat hozircha baholash qiyin bo'lgan mamlakat iqtisodiyotiga umumiy ta'sir ko'rsatadi.

2022 yil 10 martda Bank aksiyadorlari TBC Bank Group PLC kompaniyasidan Vendoo ustav kapitalidagi 100% aksiyalarni sotib olish to'g'risidagi bitimni tasdiqladilar.

27 Qisqartmalar

Quyida ushbu moliyaviy hisobotda qo'llanilgan qisqartmalar ro'yxati keltirilgan:

Qisqartma	Rasshifrovka
AQ	Amortizatsiyalangan qiymat
EAD	Defolr vaqtidagi qarzdorlik
KKY	Kutilayotgan kredit yo'qotishlari
Boshqa umumiy daromad orqali adolatli qiymat	
Foyda yoki zarar orqali adolatli qiymat	
FX, Forex	Xorijiy valyuta ayirboshlash
MHXS	Moliyaviy Hisobotning Xalqaro Standartlari
IRB-tizim	Ichki reytinglarga asoslangan tizim
LGD	Defolt holatidagi zarar
PD	Defolt ehtimoli
POCI moliyaviy aktivlari	Yaratilgan yoki sotib olingan qadrsizlangan moliyaviy aktivlar
ROU asset	Foydalanish huquqi shaklidagi aktivlar
SICR	Kredit xavfining sezilarli darajada oshishi
KO'B	Kichik va o'rta biznes korxonasi
SPPI	Asosiy qarz va foizlarning alohida to'lovlari
SPPI-test	Moliyaviy vositalar bo'yicha ko'zda tutilgan pul oqimlari faqat asosiy qarz va foizlar to'lovlari o'z ichiga olishi yoki olmasligini baholash

Таржимани таржимон Рахимов Илхом Хасанович амалга оширди.
Паспорти АА3670648, 19.12.2013 й. Кашкадарё вилояти Китоб тумани ИИБ
томонидан берилди. Ноаниқ таржима қилиниши масъулият тугрисида
огоҳлантирилган. Таржимон асл нусхадаги матн мазмуни учун жавобгар
бўлмайди.

Имзо

 Рахимов Илхом Хасанович

Ўзбекистон Республикаси "Нотариат тўғрисида"ги қонунининг 67 – моддасига асосан, нотариус имзонинг ҳақиқийлигини шаҳодатлар экан, ҳужжатда баён этилган фактларни эмас, балки факат имзонинг муайян шахс томонидан қўйилганлигини тасдиқлайди.

Ўзбекистон Республикаси

Тошкент шаҳар. Икки минг йигирма иккинчи йили

«20» 05

Мен, **Исаева Хосиятхон Гайратхон кизи**, Тошкент шаҳар Чилонзор тумани хусусий амалиёт билан шуғулланувчи нотариус, таржимон **Рахимов Илхом Хасановичнинг** менинг ҳузуримда қўйган имзосининг ҳақиқийлигини тасдиқлайман. Имзоловчининг шахси аниқланди.

Реестрга № 2022021300 06667

сон билан қайд қилинган.

13 500 сум миқдорида давлат божии ундирилди.

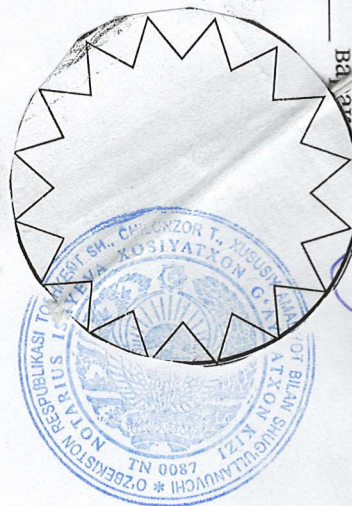
(ўн уч минг беш юз сўм)

Нотариус

Исаева Х.Г.

Handwritten signature in blue ink.

Тикилган нусхада
бегланиб, муҳланган
Имзо